

**РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА**

НАЦРТ

**ЗАКОН
О ИЗВРШЕЊУ КРИВИЧНИХ И ПРЕКРШАЈНИХ САНКЦИЈА
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

Бања Лука, децембар 2017. године

ЗАКОН
О ИЗВРШЕЊУ КРИВИЧНИХ И ПРЕКРШАЈНИХ САНКЦИЈА
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

ГЛАВА I
ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом прописују се оснивање и организација установа за извршење кривичних и прекршајних санкција, заснивање радног односа, надзор над радом установа, извршење казне затвора, дисциплинска и материјална одговорност затвореника, мјере за одржавање реда и безбједности, условни отпуст и отпуштање затвореника, извршење казне дуготрајног затвора, извршење казне затвора изречене у прекршајном поступку, извршење мјере притвора, извршење новчане казне, извршење мјере безбједности, извршење кућног затвора и међународна сарадња.

Члан 2.

Одредбе овог закона примјењују се на сва лица која се налазе у казнено-поправним установама Републике Српске на извршењу казне затвора изречене у кривичном и прекршајном поступку, казне дуготрајног затвора, мјере притвора, рада у јавном интересу, мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи и обавезног лијечења од зависности и кривичне санкције које изрекну страни судови, ако другим законом није другачије прописано.

Члан 3.

(1) Сврха извршења кривичних и прекршајних санкција (у даљем тексту: санкција) је спровођење правоснажних и извршних судских одлука, заштита друштва од вршења кривичних дјела и издвајање учинилаца кривичних дјела из друштвене средине у циљу њиховог преваспитања, лијечења и оспособљавања за живот на слободи, у складу са законом и друштвеним нормама.

(2) Лица према којима се извршавају санкције задржавају сва права која им законски нису одузета правоснажном пресудом или рјешењем којим је изречена казна затвора, а лишавају се или ограничавају одређена права само у мјери која одговара природи и садржини те санкције и само на начин којим се обезбјеђује поштовање личности учиниоца кривичног дјела и његовог људског достојанства, у складу са законом и међународним уговорима.

(3) Према лицима из става 2. овог члана неће бити наметнуто ниједно ограничење које није предвиђено законом, а она која се изричу морају бити минимална у оквиру потребног и пропорционална оправданом циљу због којег се изричу.

(4) Забрањени су и кажњиви поступци којима се лица према којима се извршавају санкције подвргавају било каквом облику мучења, или другим облицима окрутног, нечовјечног или понижавајућег поступања или експериментисања.

(5) Лице према коме се извршава санкција не смије бити стављено у неравноправан положај због расе, боје коже, пола, језика, вјере, политичких и других увјерења, националног или социјалног поријекла, имовног стања, образовања, друштвеног положаја или другог личног својства.

(6) Са лицима према којима се извршавају санкције треба поступати човјечно, уз поштовање њиховог личног достојанства, штитити њихов тјелесни и духовни интегритет, уз осигурање приступа повјерљиве комуникације са домаћим и међународним организацијама и другим институцијама надлежним за праћење и остваривање људских права и основних слобода у складу са законом и одговарајућим међународним документима.

Члан 4.

(1) Извршењу санкција приступа се када одлука којом је санкција изречена постане правоснажна и када за извршење нема законских сметњи.

(2) Са извршењем санкције може се почети и прије него што је постала правоснажна одлука којом је она изречена, само када је то законом посебно предвиђено.

Члан 5.

(1) Када су испуњени услови за извршење санкције, надлежни суд је обавезан да предузме потребне радње да се извршење спроведе без одгађања, у складу са овим законом.

(2) Извршење санкције може бити одгођено или прекинуто у случајевима и под условима одређеним овим законом.

Члан 6.

(1) Лице према коме се извршава санкција не плаћа трошкове извршења, осим ако законом није другачије одређено.

(2) За поднеске, службене радње, рјешења и друге акте у вези са извршењем санкција не плаћа се такса.

(3) Против појединачних аката којима се по одредбама овог закона рјешава о правима и обавезама лица према којима се извршава санкција, не може се водити управни спор.

Члан 7.

(1) Ради праћења, проучавања и унапређивања система извршења кривичних санкција, министар правде (у даљем тексту: министар) може основати стручни савјет сачињен од представника из научних установа, судова, органа управе, стручних удружења, других институција и појединаца који се баве питањима васпитања и криминалитета.

(2) Органи и друга правна лица у чији дјелокруг рада спада примјена социјалних, здравствених, васпитних и других мјера значајних за извршење појединих санкција дужни су да сарађују са Министарством правде (у даљем тексту: Министарство) и установама за извршење кривичних и прекршајних санкција.

(3) Послови извршења кривичних и прекршајних санкција прописани овим законом су послови од посебног интереса за Републику Српску.

(4) Током извршења казне затвора обезбјеђује се да и затвореници учествују у свом преваспитању, одржавању реда и дисциплине, као и у васпитним, образовним, културним, спортским, забавним и другим активностима.

Члан 8.

(1) С циљем међусобне сарадње, информисања, договарања и прикупљања релевантних података, установе за извршење кривичних и прекршајних санкција (у даљем тексту: установа) и други органи за извршење санкција дужни су да воде прописане евиденције о лицима према којима се извршавају санкције, притвор и друге мјере и Министарству достављају мјесечне, периодичне и годишње извјештаје.

(2) Правилник о врстама и начину вођења евиденција затвореника, притвореника и малољетника доноси министар.

Члан 9.

(1) Унутар извршења кривичних и прекршајних санкција може се увести интегрални информациони систем са јединственом базом података ради унапређивања комуникације, размјене података унутар и ван система, вођења и праћења статистичких података.

(2) Правилник о функционисању интегралног информационог система доноси министар.

Члан 10.

(1) Затвореници по правилу казну затвора издржавају групно.

(2) Када то захтијевају разлози безбједности, здравствено стање, лична својства затвореника или када је то предвиђено законом, може се одредити да затвореник издржава казну одвојено од осталих.

(3) Мушка и женска лица издржавају казну затвора одвојено.

Члан 11.

(1) Изрази коришћени у овом закону имају сљедеће значење:

1) осуђени је лице за које је правоснажном одлуком суда утврђено да је кривично одговорно за одређено кривично дјело,

2) кажњени је лице за које је установљено коначним прекршајним налогом или правоснажним рјешењем о прекршају да је одговорно за одређени прекршај,

3) затвореник је лице које у казнено-поправној установи издржава казну затвора по правоснажној судској одлуци изреченој у кривичном и прекршајном поступку,

4) притвореник је лице које правоснажном судском одлуком није проглашено кривично одговорним за одређено кривично дјело, а које се налази у притворској јединици установе у складу са одредбама овог закона,

5) повратник је осуђено или прекршајно кажњено лице које је два и више пута у кривичном или прекршајном поступку било правоснажно осуђивано или кажњено на казну затвора,

б) установе су казнено-поправни заводи и васпитно-поправни домови,

7) директор је руководилац установе,

8) надлежни суд подразумијева све судове који су изrekli казну, упутили лице на издржавање казне затвора или одредили мјеру притвора,

9) овлашћено службено лице је лице запослено у Министарству и казнено-поправној установи, које је овлашћено да врши послове и овлашћења у складу са овим законом (надзор над радом установа, примјена средстава принуде, претрес просторија итд.), а које поред тога врши и остале послове у складу са овим законом и подзаконским прописима,

10) припадник службе обезбјеђења – полицајац казнено-поправне установе је лице запослено у казнено-поправној установи на пословима обезбјеђења, које носи униформу и које је наоружано,

11) радни инструктор је лице које у оквиру привредно-инструкторске службе казнено-поправне установе врши радно-стручно оспособљавање затвореника за поједина занимања (бравар, токар, лимар, пекар и сл.),

12) третман је процес који подразумијева планске, систематске и организоване активности које се спроводе према затвореницима, а чији је циљ њихово оспособљавање да поштују друштвене норме и правила да не би више долазили у сукоб са законом,

13) ужи члан породице је брачни супружник затвореника и њихова дјеца.

(2) Поједини изрази употријебљени у овом закону за означавање мушког или женског рода, подразумијевају оба пола.

ГЛАВА II

УСТАНОВЕ ЗА ИЗВРШЕЊЕ КРИВИЧНИХ И ПРЕКРШАЈНИХ САНКЦИЈА

1. Оснивање и организација установа

Члан 12.

(1) Установе су посебне установе у саставу и под непосредним надзором Министарства.

(2) Установе оснива и укида Влада Републике Српске (у даљем тексту: Влада), на приједлог министра.

(3) Актом о оснивању одређује се врста, тип и сједиште установе.

(4) Територијалну надлежност установе утврђује министар.

(5) Средства за рад установа обезбјеђују се у буџету Републике Српске.

Члан 13.

(1) Према степену обезбјеђења, степену ограничења слободе кретања затвореника, као и примијењеним мјерама поступања према тим лицима, установе могу бити полуотвореног и затвореног типа.

(2) Установе полуотвореног типа имају материјално-техничко обезбјеђење, а служба обезбјеђења установе осигурава одржавање реда и контролу кретања затвореника.

(3) Установе затвореног типа, поред службе обезбјеђења имају материјално-техничко обезбјеђење, оградне зидове и друге физичке препреке, као и техничка средства која представљају препреку за бјекство.

Члан 14.

(1) Установе се организују као казнено-поправни заводи и васпитно-поправни домови.

(2) У сједишту и ван сједишта установа могу постојати посебна одјељења за извршење:

- 1) казне затвора за лица мушког или женског пола,
- 2) казне малољетничког затвора за лица мушког или женског пола,
- 3) васпитне мјере упућивања у васпитно-поправни дом за малољетнике мушког или женског пола,
- 4) мјере притвора,
- 5) одјељење са посебним режимом издржавања казне затвора,
- 6) одјељење појачаног надзора и интензивног програма поступања,
- 7) одјељење економије, фарме, ресторани, мотели и производни погони и радилишта.

(3) Одјељења из става 2. овог члана могу бити полуотвореног или затвореног типа.

(4) Одјељења из става 2. овог члана оснива и укида министар.

Члан 15.

(1) Унутрашња организација и систематизација радних мјеста установе уређује се Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста, који доноси директор установе, уз сагласност министра.

(2) Правилник из става 1. овог члана објављује се у „Службеном гласнику Републике Српске“.

(3) Доношење одлуке о потреби пријема радника у установу и надзор над њеним спровођењем у надлежности је министра.

Члан 16.

(1) У установама за затворенике казну затвора издржавају затвореници мушког пола без обзира на висину казне.

(2) У установама за затворенице, односно посебном одјељењу установе из члана 14. став 2. тачка 1) овог закона, казну затвора издржавају затворенице женског пола, без обзира на дужину казне.

(3) У установама за малољетнике, односно посебном одјељењу установе из члана 14. став 2. тачка 2) овог закона, казну малољетничког затвора издржавају малољетници мушког пола.

(4) У установама за малољетнице, односно посебном одјељењу установе из члана 14. става 2. тачка 2) овог закона, казну малољетничког затвора издржавају малољетнице женског пола.

(5) У васпитно-поправном дому за мушка малољетна лица, односно у посебном одјељењу установе из члана 14. став 2. тачка 3) овог закона, васпитну мјеру упућивања у васпитно-поправни дом издржавају малољетници мушког пола.

(6) У васпитно-поправном дому за женска малољетна лица, односно у посебном одјељењу установе из из члана 14. став 2. тачка 3) овог закона, васпитну мјеру упућивања у васпитно-поправни дом издржавају малољетнице женског пола.

(7) У одјељењу са посебним режимом издржавања казне затвора из члана 14. став 2. тачка 5) овог закона, по правилу, извршава се казна затвора према затвореницима за које се приликом испитивања личности утврди да би битно угрозили безбједност осталих затвореника и имовине у установи или који за вријеме издржавања казне битно нарушавају ред и дисциплину, као и затвореници за које се утврди да су раније предузете мјере поступања према њима остале безуспјешне.

(8) У одјељењу појачаног надзора и интензивног програмом поступања из члана 14. став 2. тачка 6) овог закона, по правилу, извршава се казна затвора према затвореницима за које постоји опасност од бјекства, насилног понашања према другим затвореницима или стварима, опасност од угрожавања дисциплине и реда које се не могу отклонити на други начин, угрожене личне безбједности и у другим оправданим случајевима затвореници.

(9) У одјељењу економије, фарме, ресторана, мотела и производних погона и радилишта из члана 14. став 2. тачка 7) овог закона распоређују се затвореници који су радно ангажовани у оквиру послова на радна мјеста ван круга установе.

Члан 17.

(1) Начин живота и организацију рада затвореника са свим специфичностима одређује директор установе распоредом дневних активности у складу са Правилником о кућном реду за издржавање казне затвора.

(2) Правилник о кућном реду за издржавање казне затвора из става 1. овог члана доноси министар.

2. Руковођење установама

Члан 18.

(1) Установом руководи директор и за свој рад одговара министру или лицу кога власти по посебном овлашћењу.

(2) Установе затвореног типа могу имати замјеника директора установе.

(3) Замјеник директора установе замјењује директора у случају његове одсутности или спријечености, помаже му у извршавању послова из његове надлежности и обавља и друге послове које му одреди директор установе.

(4) У случајевима одсутности директора установе полуотвореног типа, мијења га помоћник директора установе из службе обезбјеђења.

Члан 19.

(1) Директора и замјеника установе поставља министар, на основу јавног конкурса, на период од пет година, уз могућност поновног постављења.

(2) За директора и замјеника директора може бити постављено лице које има високу стручну спрему друштвеног смјера и најмање три године радног искуства на руководећим радним мјестима у том степену образовања на пословима извршења кривичних санкција или правосуђа, последије завршеног првог циклуса студија у трајању од четири године са остварених 240 ECTS бодова или еквивалентом и положен стручни испит.

(3) Министар, приликом постављења лица из става 1. овог члана, води рачуна да се обезбиједи заступљеност која одражава састав конститутивних народа и грађана Босне и Херцеговине.

(4) Директор установе организује рад, надзире правилност и законитост рада, представља установу, рјешава о правима и обавезама запослених у установи и врши друге послове за које је надлежан по овом закону и другим прописима.

(5) Директор подноси министру годишњи извјештај о раду установе.

Члан 20.

(1) Службом у установи руководи помоћник директора који за свој рад одговара директору установе.

(2) Помоћника директора, на основу јавног конкурса поставља и разрешава директор, уз сагласност министра, на период од пет година, уз могућност поновног постављења.

Члан 21.

(1) За помоћника директора у служби обезбјеђења може бити постављено лице које има високу стручну спрему одговарајућег смјера, најмање три године радног искуства у том степену образовања на пословима извршења кривичних санкција после завршеног првог циклуса студија и остварених 240 ECTS бодова или еквивалентом, положен стручни испит из области извршења кривичних санкција и звање начелник полиције.

(2) За помоћника директора у служби третмана може бити постављено лице које има високу стручну спрему одговарајућег смјера и најмање три године радног искуства у том степену образовања на пословима извршења кривичних санкција, после завршеног првог циклуса студија и са остварених 240 ECTS бодова или еквивалентом и положен стручни испит из области извршења кривичних санкција.

(3) За помоћника директора у здравственој служби може бити постављено лице које има завршен медицински факултет, звање доктор медицине, најмање годину дана радног искуства у том степену образовања после завршених интегрисаних студија са остварених 360 ECTS бодова или еквивалентом, положен стручни испит из области здравства и лиценцу за обављање здравствене дјелатности.

(4) За помоћника директора у служби за правне, финансијске и опште послове може бити постављено лице које има високу стручну спрему одговарајућег смјера, најмање три године радног искуства у том степену образовања после завршеног првог циклуса студија и остварених 240 ECTS бодова или еквивалентом и положен стручни испит.

(5) За помоћника директора у Привредно-инструкторској служби може бити постављено лице које има високу стручну спрему одговарајућег смјера, најмање три године радног искуства у том степену образовања после завршеног првог циклуса студија и са остварених 240 ECTS бодова или еквивалентом и положен стручни испит.

Члан 22.

(1) Одјељењем у установи руководи руководиоца одјељења који за свој рад одговара директору и помоћнику директора.

(2) На радно мјесто руководиоца одјељења може бити распоређено лице које има високу стручну спрему одговарајућег смјера, најмање двије године радног искуства након стицања високе стручне спреме у области извршења кривичних санкција и положен одговарајући стручни испит.

(3) Рјешење о распоређивању на радно мјесто руководиоца одјељења доноси директор.

3. Службе у установи

Члан 23.

У установама се оснивају сљедеће службе:

- 1) служба обезбјеђења,
- 2) служба третмана,
- 3) здравствена служба,
- 4) привредно-инструкторска служба,
- 5) служба за правне, финансијске и опште послове.

3.1. Служба обезбјеђења

Члан 24.

(1) Служба обезбјеђења брине се о безбједности установе, радилишта и просторија у којима затвореници бораве и раде, о одржавању унутрашњег реда и дисциплине у установама, врши спровођења затвореника и притвореника ако другим законом није другачије прописано и обавља и друге послове одређене овим законом и прописима донесеним на основу закона.

(2) Послове службе обезбјеђења врше припадници службе обезбјеђења – полиција казнено-поправних установа.

(3) Послове службе унутрашњег обезбјеђења обављају полицајци установе који су по правилу истог пола као и затвореници.

(4) Возила која се употребљавају у извршавању послова службе обезбјеђења су посебно означена и опремљена.

(5) Служба је наоружана и једнообразно униформисана.

(6) Правилник о начину вршења службе обезбјеђења у установама доноси министар.

(7) Правилник о звањима припадника службе обезбјеђења, условима њиховог стицања, униформи и ознакама звања доноси министар.

3.2. Служба третмана

Члан 25.

(1) Служба третмана планира, програмира, организује и спроводи процес преваспитања затвореника и у том циљу координира рад осталих учесника у том процесу.

(2) У циљу остварења сврхе извршења кривичних санкција из члана 3. овог закона, служба третмана програмира и координира васпитни рад и испитује личност затвореника, израђује програм поступања за сваког затвореника, врши процјену потребе за стручним образовањем, непосредно и путем других служби прати рад и понашање затвореника у току издржавања казне затвора, односно васпитне мјере, прикупља и обједињује податке и запажања васпитача и других лица која непосредно раде са затвореницима, анализира и проучава постигнуте резултате и утицај предузетих васпитних мјера, те на основу постигнутих резултата предузима потребне мјере и унапређује васпитни рад у установи, примјењујући савремене методе, облике и садржаје рада.

(3) На пословима третмана ради потребан број васпитача тако да на једног васпитача по правилу долази до 40 затвореника, односно до 20 затвореника ако су у групи малољетници, млађа пунољетна лица и затвореници распоређени у одјељење са посебним режимом издржавања казне затвора.

(4) У оквиру службе третмана, у пријемно-отпусном одјељењу формира се тим стручњака за испитивање личности и утврђивање програма поступања за затворенике (специјални/социјални педагог, педагог, психолог, социјални радник, криминолог, правник).

(5) Сва стручна лица која раде у служби третмана полажу стручни испит пред комисијом коју именује министар.

(6) Правилник о условима и начину полагању стручног испита радника у служби третмана доноси министар.

3.3. Здравствена служба

Члан 26.

(1) Здравствена служба обавља послове здравствене заштите затвореника, притвореника и малољетника, контролу хигијенских мјера, контролу квалитета и квантитета исхране, те врши и друге послове одређене законом и прописима донесеним на основу закона.

(2) Здравствена служба има најмање једног љекара и најмање два медицинска техничара, организује пружање психијатријске, стоматолошке и лабораторијске услуге.

(3) У установама, односно посебном одјељењу у коме казну затвора издржавају затворенице постоји породилско одјељење и просторије намијењене за боравак дјече.

(4) Установе морају располагати посебном просторијом – стационаром за издвајање и лијечење обољелих лица.

(5) Здравственом раднику који прегледа и лијечи затворенике, притворенике и малољетнике гарантује се и обезбјеђује пуна професионална независност, у складу са законом и етичким кодексом.

(6) Установа може ангажовати и здравствене раднике из других здравствених установа ради остваривања потпуније здравствене заштите.

3.4. Привредно-инструкторска служба

Члан 27.

(1) Привредно-инструкторска служба организује рад и спроводи стручну обуку затвореника, те обавља друге послове одређене законом и прописима донесеним на основу закона.

(2) Установа обезбјеђује довољан рад затвореника који ће по својој природи бити користан.

(3) Рад затвореника у установама је добровољан и може се организовати у установи и ван установе.

(4) Ради стручног оспособљавања затвореника у установама се обезбјеђује потребан број радних инструктора, који организују радно-стручну обуку, те обављају друге послове утврђене законом и општим актима установе.

(5) Радни инструктори који раде са затвореницима полажу стручни испит пред комисијом коју именује министар.

(6) Правилник о условима и начину полагању стручног испита радних инструктора доноси министар.

3.5. Служба за правне, финансијске и опште послове

Члан 28.

Служба за правне, финансијске и опште послове обавља правне, стручно-административне, рачуноводствено-финансијске послове, послове економата и депозита, води прописане евиденције, организује пружање правне и друге помоћи затвореницима, притвореницима и малољетницима, те врши и друге послове одређене законом и прописима донесеним на основу закона, као и заједничке послове од општег значаја за установу.

ГЛАВА III РАДНИ ОДНОСИ И ПРАВА ПО ОСНОВУ РАДА

1. Заснивање радног односа

Члан 29.

(1) Радни однос у установама заснива се на неодређено вријеме, путем јавног конкурса или споразумом о преузимању запосленог из друге установе, уз сагласност министра.

(2) Изузетно, радни однос у установама, без јавног конкурса, може се засновати на одређено вријеме ради замјене одсутног радника до његовог повратка, привремено повећаног обима посла који са прекидима или без прекида може трајати најдуже 24 мјесеца, уз сагласност министра.

Члан 30.

(1) У установе може бити примљено лице које испуњава:

1) опште услове:

1. да је држављанин Републике Српске или Босне и Херцеговине,
2. да је старији од 18 година,
3. да има општу здравствену способност,
4. да није осуђиван за кривично дјело на безусловну казну затвора од најмање шест мјесеци или за кривично дјело које га чини неподобним за обављање послова у установи,
5. да није отпуштен из органа управе као резултат дисциплинске мјере на било којем нивоу власти у БиХ три године прије објављивања јавног конкурса,
6. да се на њега не односи члан IX став 1. Устава БиХ,
7. да испуњава и друге услове утврђене законом или другим прописима,

2) посебне услове:

1. одговарајућу школску и стручну спрему, радно искуство у траженом степену образовања, положен одговарајући стручни испит и друге услове утврђене Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста,

2. изузетно од тачке 2) подтачка 1. овог става, лица која се примају у радни однос на одређено вријеме због повећаног обима посла не морају испуњавати услове у вези са одговарајућим стручним испитом.

(2) Лица која заснивају радни однос у установама на пословима и задацима из члана 24. став 2, члана 25. став 3. и члана 27. став 4. овог закона, поред услова предвиђених у ставу 1. овог члана, треба да испуњавају и здравствене и психофизичке способности потребне за обављање тих послова.

(3) Здравствене способности кандидата из става 2. овог члана оцјењује здравствена установа овлашћена за издавање љекарских увјерења за раднике на пословима са посебним овлашћењима, а психофизичке способности за раднике из члана 24. став 2. овог закона посебна комисија коју именује директор.

(4) Запослена и постављена лица у установама својим владањем и изгледом у свакој прилици морају пружати добар примјер осуђеним и притвореним лицима.

2. Права и обавезе из радног односа

Члан 31.

(1) Због посебних услова рада и природе послова, радна мјеста на којима раде овлашћена службена лица Министарства и установа на којима се врши непосредни утицај на затворенике и притворенике, утврђују се као радна мјеста на којима се стаж осигурања рачуна у увећаном трајању од највише 16 мјесеци за 12 мјесеци ефективног стажа.

(2) Право на стаж осигурања у увећаном трајању не припада раднику за вријеме трајања приправничког стажа.

(3) Радна мјеста на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем и степен увећања стажа по том основу, рјешењем утврђује министар.

(4) Лицима из става 1. овог члана Министарство издаје увјерења о времену проведеном на тим пословима.

Члан 32.

(1) У интересу службе, по потреби, запослено лице обавезно је да ради и дуже од пуног радног времена, а може му се прекинути или одгодити коришћење годишњег одмора.

(2) Одлуку о раду дужем од редовног, одгађању, односно прекиду коришћења годишњег одмора доноси директор.

Члан 33.

(1) Установа врши осигурање живота запослених лица и закључује уговор са облашћеном осигуравајућом кућом.

(2) У случају смрти запосленог који је изгубио живот у вршењу или поводом вршења службеног посла или задатка, трошкове набавке посмртне опреме сноси установа.

(3) На права породице у случају смрти запосленог примјењује се Посебни колективни уговор за запослене у правосуђу Републике Српске.

Члан 34.

(1) За запослене у установама који раде на пословима извршења кривичних и прекршајних санкција обавезно је стално стручно усавршавање и оспособљавање у складу са оквирним планом и програмом стручног усавршавања и оспособљавања.

(2) Министарство може самостално и посредством пројеката међународних организација и стручних удружења које се баве људским правима затвореника, притвореника и малољетника организовати стручну обуку за запослене из става 1. овог члана, путем семинара, савјетовања и других облика стручног усавршавања.

(3) Ради унапређивања домаће праксе и њеног усклађивања са међународним стандардима из области извршења кривичних санкција, Министарство у складу са оквирним планом и програмом стручног усавршавања и оспособљавања из става 1. овог члана, обезбјеђује и примјену програмских оквира сачињених у сарадњи са међународним организацијама из става 2. овог члана у оквиру пројеката у којима је Министарство партнер.

(4) Програмски оквир из става 3. овог члана заснива се на међународним стандардима, конвенцијама, нормама и другим актима донесеним у овој области, као и на стручним областима обрађеним у пројектима међународне заједнице који су садржани у материјалима у писаној форми (приручници, смјернице, зборници радова и сл.).

(5) Оквирни план и програм стручног усавршавања и оспособљавања запослених у установама доноси министар.

(6) На основу оквирног план и програма из става 5. овог члана, директор доноси годишњи план и програм стручног усавршавања и оспособљавања запослених у установи.

Члан 35.

(1) Провјера здравствених и психофизичких способности запослених који раде на пословима обезбјеђења обавља се једном у току двије године, а по указаној потреби могу се упућивати и у краћим периодима, о чему одлучује директор.

(2) Провјера здравствених способности запослених који раде на осталим пословима за које се радни стаж рачуна у увећаном трајању обавља се једном у три године, а по указаној потреби могу се упућивати и у краћим периодима, о чему одлучује директор.

(3) Провјеру здравствених способности из ст. 1. и 2. овог члана обавља здравствена установа овлашћена за издавање љекарских увјерења за раднике који раде на пословима на којима се стаж осигурања рачуна у увећаном трајању.

(4) Када код запосленог из ст. 1. и 2. овог члана настану психичке промјене или промјене у општем здравственом стању које га чине неспособним за вршење тих послова упућује се надлежном органу за оцјену радне способности у складу са законом којим се утврђују права из пензијског и инвалидског осигурања.

(5) Уколико надлежни орган утврди постојање преостале радне способности, запослени се распоређује на друге послове у складу са могућностима установе или му се омогућава преквалификација.

(6) Ако не постоји могућност распоређивања на друге послове запосленог из става 4. овог члана, престаје му радни однос.

(7) Рјешење о престанку радног односа доноси директор.

Члан 36.

Запосленом раднику у установи, коме престане радни однос ради одласка у пензију припада отпремнина у складу са Посебним колективним уговором за област правосуђа за запослене у институцијама правосуђа Републике Српске.

3. Упућивање на рад у другу установу

Члан 37.

(1) Запослено лице у установи из члана 31. став 1. овог закона, због потреба посла или повећаног обима посла, може бити привремено упућено без његове сагласности у другу установу најдуже шест мјесеци у току једне године, а уз његову сагласност најдуже 12 мјесеци.

(2) Рјешење о упућивању доноси министар, против кога није дозвољена жалба.

4. Распоређивање

Члан 38.

(1) Запослено лице у установи, осим запослених из члана 18. овог закона, може бити распоређено у установи на друге послове за које испуњава услове предвиђене Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста, ако то налажу нова организација или рационализација послова или потреба посла.

(2) Рјешење о распореду из става 1. овог члана доноси директор.

(3) Против рјешења из става 2. овог члана може се изјавити приговор министру у року од осам дана од дана пријема рјешења.

5. Оцјењивање

Члан 39.

(1) Запослени у установи оцјењују се годишње ради осигуравања ефикасног начина процјене рада, подстицања запослених да истражу максимум своје способности, учачања недостатака у раду и признавања истакнутог рада, давања подстицаја за бољи рад, те постављања нових радних циљева.

(2) Правилник о поступку и критеријумима за оцјену рада доноси министар.

Члан 40.

(1) Запослени у установи оцјењују се слjedeћим оцјенама:

- 1) не задовољава,
- 2) задовољава,
- 3) добар,
- 4) врлодобар,
- 5) одличан.

(2) Директора и замјеника директора оцјењује министар или ресорни помоћник министра, а помоћнике директора и руководиоце посебних одјељења оцјењује директор.

(3) Остале запослене у установи оцјењује помоћник директора.

Члан 41.

(1) Уколико помоћник директора добије оцјену не задовољава, може изјавити приговор министру у року од осам дана од дана пријема одлуке о оцјени рада.

(2) Остали запослени у установи могу изјавити приговор директору у року од осам дана од дана пријема одлуке на оцјену.

6. Поступак разрјешења

Члан 42.

(1) Директора рјешењем разрјешава министар:

1) истеком мандата на који је постављен,

2) ако поднесе оставку,

3) ако годишњи извјештај о раду буде оцијењен негативном оцјеном и под другим условима предвиђеним овим законом,

4) у случају да су у обављању послова настали пропусти који битно утичу на негативан рад и функционисање установе,

5) у случају смрти.

(2) Директор након разрјешења распоређује се на послове за које испуњава услове предвиђене Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста.

(3) Против рјешења из става 1. овог члана није дозвољена жалба, али се може покренути спор пред надлежним судом.

Члан 43.

(1) Замјеник директора и помоћник директора установе разрјешава се:

1) истеком времена на које је постављен,

2) ако поднесе оставку,

3) ако се укине радно мјесто на које је постављен,

4) у случају када директор утврди да су у обављању послова настали пропусти који битно утичу на негативан рад и функционисање службе, односно установе,

5) у случају смрти.

(2) Замјеник и помоћник директора, распоређује се на послове за које испуњава услове предвиђене Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста.

(3) Против рјешења из става 1. овог члана, замјеника директора и помоћника директора није дозвољена жалба, али се може покренути спор пред надлежним судом.

7. Престанак радног односа

Члан 44.

(1) Запосленом у установи престаје радни однос:

1) у случају смрти,

2) истеком времена уколико је радни однос заснован на одређено вријеме,

3) отказом на лични захтјев или на захтјев послодавца,

4) споразумним захтјевом,

5) када испуни услове за остваривање права на старосну пензију у погледу година живота и стажа осигурања према прописима којима се уређује област пензијског и инвалидског осигурања или када наврши године живота и пензијски стаж за остваривање права на старосну пензију према прописима којима се уређује област пензијског и инвалидског осигурања, а припадници службе обезбјеђења када наврше 40 година пензијског стажа, без обзира на године живота,

6) у случају укидања или реорганизације установе или укидања радног мјеста, ако не буде распоређен на друго радно мјесто у року од три мјесеца од када је дошло до реорганизације или укидања,

7) ако правоснажном пресудом буде осуђен на безусловну казну затвора од најмање шест мјесеци, осим за кривична дјела извршена против безбједности јавног саобраћаја.

8) ако одбије распоређивање или када из неоправданих разлога не ступи на радно мјесто на које је распоређен,

9) ако је приликом заснивања радног односа прећутао или дао нетачне податке који су били од значаја за заснивање радног односа,

10) ако не постоји могућност да се у року од три мјесеца након разрјешења распореди на послове који одговарају његовој стручној спреми,

11) када два пута узастопно добије оцјену незадовољава.

(2) О престанку радног односа директор доноси рјешење.

(3) Против рјешења из става 2. овог члана може се изјавити жалба министру у року од 15 дана од дана пријема рјешења.

Члан 45.

Уколико дође до реорганизације или укидања установе, министар ће посебним правилником утврдити критеријуме за утврђивање вишка запослених, као и обим права која им по том основу припадају.

Члан 46.

На права из радног односа, која нису прописана овим законом, примјењују се одредбе Закона о раду, Закона о платама запослених у институцијама правосуђа Републике Српске, Општег колективног уговора и Посебног колективног уговора за запослене у институцијама правосуђа Републике Српске.

8. Дисциплинска одговорност радника установа

Члан 47.

Радници установа одговорни су за учињене повреде радних обавеза и дужности које могу бити лакше и теже.

Члан 48.

(1) Лакшом повредом радних обавеза и дужности сматра се поступање противно правилима о раду и прописима о начину обављања послова у установама које је изазвало или је могло изазвати штетне посљедице мањег значаја, а нарочито:

1) учестало кашњење, неоправдано одсуство у току радног времена и одлазак са посла прије истека радног времена,

2) неблаговремено, несавјесно или неодговорно обављање послова и задатака усљед којих нису наступиле штетне посљедице.

(2) За повреде радних обавеза из става 1. овог члана може се изрећи мјера укор или новчана казна у износу до 15% од мјесечне плате запосленог, остварене у мјесецу у којем је повреда учињена, а највише у трајању до три мјесеца.

Члан 49.

(1) Тежом повредом радних обавеза и дужности сматра се поступање противно правилима о раду и прописима о начину обављања послова у установама, које је изазвало или је могло изазвати штетне посљедице већег значаја, а нарочито:

1) неизвршавање, несавјесно или неблаговремено извршавање послова и радних задатака,

2) примање поклона од осуђених и притворених лица и њихових рођака,

3) трговање и размјена роба са осуђеним и притвореним лицима,

4) уношење у установу или изношење из установе забрањених ствари за рачун осуђених и притворених лица, као и помагање или омогућавање таквих радњи или међусобно посуђивање, позајмљивање и давање на коришћење ствари, предмета и средстава која се налазе у власништву или посједу осуђеног и притвореног лица, односно запосленог,

5) свако договарање са затвореницима и притвореницима којим се омета истрага или ради помагања бјекства,

6) непријављивање завјере затвореника и притвореника која се тиче побуне, бјекства или других облика нарушавања кућног реда,

7) одавање службене или друге тајне утврђене законом или општим актом,

8) одбијање извршења послова и задатака на које је запослени распоређен или одбијање налога непосредног руководиоца,

9) неоправдано изостајање са посла пет радних дана у току шест мјесеци или неоправдано изостајање с посла три дана узастопно,

10) долазак на рад у пијаном стању или уживање алкохола и других опојних средстава који чине радника неспособним за извршење послова и задатака,

11) оштећење имовине која је повјерена на чување,

12) бављење пословима који су неспојиви са службеном дјелатношћу,

13) издавање или извршавање наређења којим се очигледно угрожава безбједност осуђених и притворених лица, као и имовине,

14) прекорачења овлашћења при употреби средстава принуде,

15) издавање наређења чије би извршење представљало кривично дјело,

16) избјегавање обавеза у вези са стручним оспособљавањем и усавршавањем,

17) избјегавање љекарских прегледа ради утврђивања способности за рад,

18) понашање у установи и ван установе које наноси очигледну штету угледу установе,

19) неблаговремено поступање у обављању радних обавеза и дужности или спровођења радњи које су у супротности са законом и прописима донесеним на основу закона,

20) повреда прописа о безбједности и опасности од пожара, експлозије или других елементарних непогода,

21) неовлашћена послуга и коришћење опреме и средстава повјерених за извршење службеног задатка,

22) несавјесно чување, неовлашћено коришћење и изношење службених списа или података,

23) насилничко, недолично и увредљиво понашање према другим запосленим у установи и странкама,

24) физички напад на другог радника или међусобна туча.

(2) За теже повреде радних обавеза и дужности може се изрећи новчана казна у висини од 20% до 30% мјесечне плате запосленог остварене у мјесецу у којем се мјера изриче у трајању од једног до шест мјесеци или мјера престанка радног односа.

Члан 50.

(1) Дисциплински поступак против запосленог у установи покреће се захтјевом који подноси директор.

(2) Дисциплински поступак против директора или замјеника директора покреће се захтјевом који подноси министар или лице кога он овласти.

(3) Захтјев за покретање дисциплинског поступка доставља се запосленом на којег се односи, дисциплинској комисији и надлежном синдикату, а против захтјева није дозвољена жалба.

Члан 51.

(1) Дисциплински поступак покренут против запослених у установи води дисциплинска комисија коју именује директор.

(2) Дисциплински поступак покренут против директора и замјеника директора води дисциплинска комисија коју именује министар.

(3) Комисија се састоји од предсједника и два члана, који могу имати замјенике.

Члан 52.

(1) Дисциплинске мјере за запослене у установи изриче директор, на приједлог дисциплинске комисије.

(2) Дисциплинске мјере за директора и замјеника директора изриче дисциплинска комисија.

(3) Против одлуке директора о изреченој дисциплинској мјери запосленом у установи и одлуке дисциплинске комисије о изреченој дисциплинској мјери директору и замјенику директора може се уложити приговор министру у року од осам дана од дана пријема одлуке.

Члан 53.

Запослени у установи удаљава се из установе у случају:

1) ако је потврђена оптужница за кривично дјело учињено у вршењу његових послова и задатака или

2) ако се запослени налази у притвору или на издржавању казне затвора због почињеног кривичног дјела.

Члан 54.

Запослени у установи може се удаљити из установе у случају:

1) ако је потврђена општужница за кривично дјело за које се може изрећи казна затвора у трајању од најмање три године или

2) ако је покренут дисциплински поступак због учињене теже повреде радне дужности до завршетка дисциплинског поступка.

Члан 55.

(1) Рјешење о удаљењу запосленог у установи доноси директор, односно министар за директора и замјеника директора.

(2) У случају изреченог удаљења, запослени у установи, односно директор има право на накнаду у износу од 50% плате, док удаљење траје.

(3) На рјешење о удаљењу које доноси директор, може се изјавити приговор министру у року од осам дана од дана пријема рјешења.

(4) Приговор не одгађа извршење рјешења.

(5) На рјешење о удаљењу које доноси министар није дозвољена жалба, али се може покренути спор пред надлежним судом.

Члан 56.

Одредбе о покретању и вођењу дисциплинског поступка за утврђивање повреда радних обавеза утврдиће се правилником о дисциплинској одговорности запослених у установама који доноси министар.

9. Посебне одредбе о служби обезбјеђења

Члан 57.

(1) Припадници службе обезбјеђења дужни су да врше послове и задатке и у случају када је извршење тих послова и задатака опасно по њихов живот.

(2) Припадницима службе обезбјеђења издаје се службена легитимација и значка којом доказују службену функцију и право ношења оружја и униформе.

(3) Право на службену легитимацију и значку, поред припадника службе обезбјеђења из става 2. овог члана, има и директор и замјеник директора и инспектор у Министарству.

(4) Правилник о службеној легитимацији и значки припадника службе обезбјеђења – полиције установа из става 2. овог члана доноси министар.

Члан 58.

(1) Лице које се први пут прима у службу обезбјеђења прима се као приправник на основу јавног конкурса.

(2) У току приправничког стажа, који траје шест мјесеци, уз стручну помоћ и под стручним надзором, кроз практичан рад у установи на одговарајућим пословима и задацима, приправник се оспособљава за самостално вршење послова и задатака.

(3) Обука из става 2. овог члана обавља се у установи или на курсу за приправнике по програму који доноси Министарство.

(4) Након завршеног приправничког стажа приправник полаже стручни испит пред комисијом коју именује министар.

(5) Приправнику у служби обезбјеђења који не заврши практичну обуку са успјехом или не положи стручни испит, односно самовољно прекине приправнички

стаж, напусти курс или својом кривицом буде искључен са курса, престаје радни однос у установи и дужан је да установи надокнади трошкове обуке.

(6) Правилник о условима и начину полагања стручног испита радника службе обезбјеђења доноси министар.

Члан 59.

(1) За приправника у служби обезбјеђења може бити примљено лице које, поред законом прописаних услова за пријем у радни однос у државном органу, испуњава и сљедеће услове:

- 1) да није старије од 27 година,
- 2) да има средњу стручну спрему, у четворогодишњем трајању,
- 3) да испуњава здравствене и психофизичке услове.

(2) За приправника у служби обезбјеђења, на радна мјеста за која је предвиђена виша или висока стручна спрема, може се примити и лице које је старије од 27, а млађе од 30 година.

(3) Прије пријема у радни однос у службу обезбјеђења врши се провјера психофизичких способности кандидата у складу са Упутством о критеријумима за провјеру психофизичких способности кандидата за пријем у службу обезбјеђења, који доноси министар.

Члан 60.

(1) Изузетно од одредаба члана 58. став 1. овог закона, за радника у служби обезбјеђења, без својства приправника може се примити лице које је радило као припадник службе обезбјеђења у другим казнено-поправним установама, полицији, судској полицији или војсци, уз обавезу да у року од шест мјесеци од ступања на рад положи стручни испит у складу са правилником из члана 58. став 6. овог закона.

(2) Лицу које не положи стручни испит из става 1. овог члана, престаје радни однос.

Члан 61.

(1) Свака установа из састава службе обезбјеђења оснива посебно обучену и опремљену јединицу ради одржавања реда и безбједности установе.

(2) Наредбу о употреби посебне јединице установе доноси директор, уз сагласност министра.

(3) У случају нарушавања реда и безбједности у установи у већем обиму, министар наредбом може ангажовати једну или више посебних јединица установа у циљу успостављања нарушеног реда и безбједности установе.

(4) У случају нарушавања реда и безбједности у установи у већем обиму, када због неопходности хитне реакције нема услова за ангажовање посебних јединица из других установа, министар може од министра унутрашњих послова затражити ангажовање и употребу најближе посебне јединице Министарства унутрашњих послова, у складу са споразумом између Министарства и Министарства унутрашњих послова.

(5) Правилник о организацији и употреби посебне јединице службе обезбјеђења – полиције казнено-поправне установе доноси министар.

10. Чување службене тајне и информисање

Члан 62.

- (1) Сви запослени у установама дужни су да чувају службену тајну.
- (2) Обавеза чувања службене тајне траје и по престанку радног односа у установи.
- (3) Као службена тајна, у смислу овог закона, сматрају се:
 - 1) подаци и документи до којих је запослени дошао у вршењу или поводом вршења радних задатака који су законом, односно прописом донесеним на основу закона и општег акта, предвиђени као службена тајна,
 - 2) подаци и документи, мјере и радње до којих је запослени дошао у вршењу или поводом вршења радних задатака, а чијим саопштавањем или одавањем на други начин неовлашћеном лицу би се могао осујетити или отежати рад установе, или би било штетно по интерес установе или другог правног лица.
- (4) Правилник о начину чувања службене тајне доноси министар.

Члан 63.

- (1) Када је то у јавном интересу или када министар сматра да је то потребно, лице које министар овласти по посебном овлашћењу може дати информације и саопштења средствима јавног информисања о питањима из области извршења кривичних санкција.
- (2) Саопштења и информације могу се ускратити ако се тиме одаје службена тајна, озбиљно угрожава безбједност установе и угрожавају људска права затвореника и запослених радника у установи.

Члан 64.

- (1) Појединачне и групне посјете установама може одобрити министар.
- (2) Представницима домаћих и страних институција и удружења која се баве заштитом људских права омогућава се посјета установама.
- (3) Одредбе из става 1. овог члана не односе се на припаднике органа када обављају службене радње из своје надлежности у просторијама установа.
- (4) Извођење затвореника из установе ради обављања службене радње по налогу суда, тужилаштва или органа унутрашњих послова врши се уз претходну најаву директору.
- (5) Изузетно, посјета се може ускратити ако то налажу разлози безбједности у установи, а образложени одговор доставља се институцији или удружењу из става 2. овог члана.
- (6) У сврху обезбјеђења јавности рада установа водиће се рачуна да се омогући посјета представницима јавног информисања, научних радника који се баве проучавањем криминалитата и извршењем кривичних санкција, као и студената одговарајућих високошколских установа.
- (7) Лицима која посјећују установу, министар или лице које овласти посебним овлашћењем може одобрити разговор са затвореницима или одређеним затвореником, уз присуство или без присуства запосленог у установи.

ГЛАВА IV НАДЗОР НАД РАДОМ УСТАНОВА

Члан 65.

(1) Надзор над радом установа је у надлежности Министарства.

(2) Надзор из става 1. овог члана, у области извршења кривичних санкција, врши Одјељење за надзор над радом установа путем овлашћених службених лица – инспектора, а у изузетним случајевима, по посебном овлашћењу министра, и начелник Одјељења за надзор.

(3) Надзор над радом установа у вези са контролом финансијског пословања, радних односа, заштите на раду, здравствене и санитарне заштите затвореника и притвореника, услова и начина припремања хране, врше овлашћени органи у складу са посебним прописима.

(4) Надзор над радом установа у вези са контролом радних односа, поред овлашћених органа за вршење надзора, по посебном овлашћењу министра, могу вршити помоћник министра за извршење кривичних санкција, начелник и виши стручни сарадник одјељења за управно-правне и нормативне послове у ресору извршења кривичних санкција.

(5) Уколико се надзором из става 4. овог члана утврде неправилности, односно недостаци, налаже се извршење мјера ради отклањања утврђених недостатака, а уколико директор не изврши наложене мјере, министар доноси акт којим ће укинути или поништити акт установе који је у супротности са законом или другим актом.

Члан 66.

(1) Министарство надзире примјену прописа и стручног рада установа у циљу обезбјеђења јединственог система извршења кривичних и прекршајних санкција, преношења позитивних искустава, анализирања и праћења рада појединих служби и пружања стручне помоћи.

(2) Надзор из става 1. овог члана над извршењем казне затвора и васпитне мјере обухвата контролу:

1) планова и програма рада установе и појединих њених организационих јединица,

2) планова и програма стручног усавршавања и обучавања особља које ради на пословима извршења кривичних санкција,

3) организације и рада служби обезбјеђења и третмана,

4) организације и рада матичне евиденције, пријемно-отпусног одјељења,

5) начина одређивања и реализације програма поступања,

6) стања безбједности,

7) примјене дисциплинских мјера према затвореницима,

8) спровођења здравствених и хигијенских мјера,

9) стања законитог и правилног поступања са затвореницима и лицима којима је уз казну затвора изречена и мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи и обавезног лијечења од зависности,

10) примјене условног отпуста,

11) примјене овог закона и других прописа који регулишу област извршења кривичних санкција,

12) организације рада затвореника,

13) заштите права затвореника,

14) примјене критеријума приликом одобравања погодности,
15) стања објеката, затворских услова смјештаја, гријања, исхране, обезбјеђења одјеће и обуће затвореницима и друго.

(3) У извршавању задатака инспекцијског надзора, инспектор је независан и предузима радње на основу овог закона и других прописа.

(4) Правилник о начину вршења инспекцијског надзора над радом установа доноси министар.

Члан 67.

(1) У вршењу надзора, директор и запослени у установи дужни су да сарађују са инспекторима, ставе на располагање сву тражену документацију и потребне податке и омогуће им несметан рад.

(2) У спровођењу надзора, инспектори могу на лични захтјев или на захтјев затвореника да разговарају са затвореницима без присуства особља установе, као и са свим особљем у установи без присуства њихових непосредних руководилаца или директора установе.

(3) Када оцијени као потребно, инспектор може од лица из става 2. овог члана узети изјаве, које се уписују у записник.

Члан 68.

(1) О извршеном надзору инспектор сачињава записник, који се доставља министру и директору.

(2) За отклањање уочених неправилности и недостатака у раду инспектор рјешењем налаже одређене мјере и рокове за њихово отклањање.

(3) Рјешење о наложеним мјерама доставља се директору.

(4) Копија документације која је предмет надзора може се доставити као прилог записника.

(5) Директор је дужан да поступи по наложеним мјерама и датим роковима и да о томе писмено обавијести Министарство.

(6) Ако постоје основи сумње да је учињено кривично дјело које је прописано Кривичним закоником Републике Српске (у даљем тексту: Кривични законик), инспектор је дужан да поднесе извјештај министру и надлежном тужилаштву.

Члан 69.

(1) На наложене мјере и дате рокове у рјешењу из члана 68. став 3. овог закона, директор има право приговора министру у року од осам дана од дана пријема рјешења.

(2) Рјешење на приговор министар доноси у року од осам дана од дана пријема.

(3) Приговор одгађа извршење наложених мјера, осим у случају када је у извјештају оцијењено да се на тај начин отклања непосредна опасност по живот и здравље затвореника, притвореника и малољетника или имовине и када је то у интересу безбједности установе.

(4) Рјешење министра из става 2. овог члана је коначно.

(5) Ако након коначног рјешења министра наложене мјере нису реализоване у одређеном року, инспектор који је наложио мјере покреће иницијативу за утврђивање одговорности директора.

Члан 70.

(1) Ако се у поступку надзора утврди да установа не испуњава прописане здравствене и хигијенске услове или је битно угрожена безбједност, министар може донијети рјешење о привременом прекиду рада установе и извршити премјештај затвореника, притвореника и малољетника у другу установу.

(2) Ако је у установи нарушена безбједност, министар може разријешити дужности директора и привремено одредити друго лице које ће обављати послове директора.

Члан 71.

(1) У циљу надзора над заштитом и стањем људских права и услова у којима се извршавају кривичне и прекршајне санкције, Народна скупштина Републике Српске може именовати Независну комисију.

(2) Комисија врши надзор над заштитом и стањем људских права и услова у којима се извршавају кривичне и прекршајне санкције у установама самостално или у сарадњи са надлежним инспекторима или међународним и другим институцијама које су надлежне за праћење и остваривање људских права и основних слобода, у складу са законом и одговарајућим међународним документима.

(3) Комисија је независна у свом раду и надлежни органи и институције су дужни да Комисији обезбиједе све податке од значаја за њен рад.

(4) Комисија се састоји од пет чланова – експерата из правне или друге сродне области, који познају проблеме извршења кривичних и прекршајних санкција, а нису запослени у институцијама у којима се извршавају кривичне и прекршајне санкције нити у Министарству.

(5) Комисија се именује на период од пет година, са могућношћу још једног поновног избора на период од пет година.

(6) Комисија доноси Пословник о свом раду.

(7) Комисија подноси годишњи извјештај о свом раду и доставља га Народној скупштини Републике Српске и Министарству.

(8) Одредбе у вези са чувањем службене тајне или другог прописа односе се и на Комисију из става 1. овог члана приликом обављања послова и задатака у оквиру своје надлежности, када дође до сазнања или у посјед података и докумената из члана 62. овог закона.

ГЛАВА V

ИЗВРШЕЊЕ КАЗНЕ ЗАТВОРА

1. Упућивање затвореника на издржавање казне затвора

Члан 72.

(1) На издржавање казне затвора у установу осуђеници се упућују у складу са Правилником о критеријумима за упућивање затвореника на издржавање казне затвора.

(2) Правилник о критеријумима за упућивање затвореника на издржавање казне затвора доноси министар.

Члан 73.

(1) Упућивање осуђеника и кажњеника на издржавање казне затвора врши основни суд на чијем подручју осуђени и кажњеник има пребивалиште, односно боравиште у вријеме када је одлука којом је изречена казна постала правоснажна.

(2) Суд из става 1. овог члана задржава надлежност и ако се пребивалиште, односно боравиште осуђеног касније промјени.

(3) Осуђеног који је у притвору, на издржавање казне затвора, у складу са правилником из члана 72. овог закона упућује основни суд у сједишту установе у којој се налази.

(4) Затвореника који се налази на издржавању казне затвора, а који је правоснажном пресудом осуђен на казну затвора за друго кривично дјело или му је правоснажном пресудом изречена јединствена казна затвора у складу са одредбама Закона о кривичном поступку, на издржавање казне упућује основни суд у сједишту установе у којој се затвореник налази.

(5) Ако је мјесто пребивалишта или боравишта осуђеног и кажњеног непознато, или је његово пребивалиште или боравиште у иностранству, надлежан за упућивање је основни суд који је донио првостепену пресуду, а ако је првостепену пресуду донио окружни суд, упућивање осуђеног и кажњеног врши основни суд у сједишту тог окружног суда.

(6) Ако је мјесто пребивалишта или боравишта осуђеног на подручју другог ентитета, а суд ентитета огласи се ненадлежним за извршење и упућивање на издржавање казне, поступа се у складу са ставом 5. овог члана.

(7) Ако је пресуду донио иностранни суд, а призната је пресудом надлежног суда Републике Српске, рјешење које је уједно и упутни акт за осуђеног о преузимању затвореника који се већ налази на издржавању казне затвора у иностранству, доноси министар.

(8) Рјешење о преузимању извршења казне затвора осуђеника који се не налази на издржавању казне затвора у иностранству доноси министар, а упућивање тог осуђеника на издржавање казне затвора у установу у Републици Српској, на основу рјешења министра, врши се у складу са ставом 1. овог члана.

(9) Затвореник који се већ налази на издржавању друге казне затвора неће се позивати ради уручивања упутног акта већ ће се упутни акт затворенику уручити путем установе.

Члан 74.

(1) Суд који је донио првостепену пресуду дужан је да уз пресуду којом је изрекао казну затвора, достави суду надлежном за извршење и све податке о личности осуђеног који су прибављени у току поступка, а који могу бити од значаја за извршење казне затвора (подаци о ранијем вршењу кривичних дјела, налаз вјештака, социјалну анамнезу, извод из казнене евиденције и др.), уколико ти подаци нису садржани у пресуди и уколико их затражи надлежни суд.

(2) Суд који је донио првостепену пресуду, а није надлежан за упућивање осуђеног на издржавање казне затвора дужан је поступити у складу са одредбама става 1. овог члана.

(3) Уколико предсједник суда који врши упућивање осуђеног на издржавање казне затвора оцијени да би лице могло осујетити извршење казне затвора одласком у иностранство, може од надлежног органа тражити да му се одузме путна исправа до ступања на извршење казне затвора.

(4) О одузимању путне исправе издаје се потврда.

Члан 75.

(1) Суд позива осуђеног који се налази на слободи и саопштава му дан када треба да се јави ради издржавања казне затвора у одређеној установи.

(2) Дан јављања у установу одређује се тако да осуђеном остане најмање осам, а највише 15 дана до јављања на издржавање казне затвора.

(3) При саопштењу суд издаје осуђеном упутни акт, као и возну карту ако за одлазак треба користити превозна средства јавног саобраћаја.

(4) Суд је дужан да приликом упућивања осуђеног лица на издржавање казне затвора истовремено, а најкасније у року од три дана, обавијести установу о датуму када осуђени треба да се јави на издржавање казне затвора.

(5) Уз упутни акт у којем се обавезно наводи јединствени матични број осуђеног, суд је обавезан да достави препис пресуде и извод из казнене евиденције који не може бити старији од шест мјесеци.

(6) За лица која се упућују на издржавање казне прије правоснажности пресуде суд је дужан да уз рјешење о упућивању на издржавање казне достави и препис неправоснажне пресуде.

(7) Трошкове из става 3. овог члана сноси суд који упућује осуђеног на издржавање казне затвора.

Члан 76.

(1) Ако се уредно позвани осуђени не јави у установу утврђеног дана, установа о томе одмах обавјештава суд који је дужан да изда наредбу судској полицији да се такво лице принудно спроведе у установу.

(2) За осуђеног који је бјекством осујетио издржавање казне затвора, надлежни суд доноси наредбу за расписивање потјернице и доставља је надлежном органу унутрашњих послова.

(3) Када осуђено лице буде лишено слободе, спроводи се у установу.

(4) Трошкове спровођења сноси осуђено лице.

Члан 77.

(1) Почетак издржавања казне затвора рачуна се од дана када се осуђени сам јави у установу на издржавања казне, односно када буде спроведен у установу.

(2) О датуму ступања на издржавање казне затвора, установа одмах обавјештава суд који је упутио осуђено лице на издржавање казне, орган унутрашњих послова према мјесту пребивалишта, односно боравишта осуђеног лица, а у случају пријема у нерадне дане први наредни радни дан.

(3) Ако осуђени који се упућује на издржавање казне затвора има малољетну дјецу или друга лица о којима се брине, суд о томе обавјештава надлежни орган социјалне заштите.

(4) О датуму ступања на издржавање казне страног држављанина установа одмах обавјештава надлежну службу за послове са странцима у Министарству безбједности Босне и Херцеговине, у складу са прописом којим се регулишу кретање и боравак странаца у БиХ.

(5) О датуму ступања на издржавање казне лица без држављанства или избјеглица установа одмах обавјештава представника међународне организације која штити интересе лица без држављанства, односно избјеглица.

2. Одгађање извршења казне затвора

Члан 78.

(1) Осуђеном који се налази на слободи може се, на његову молбу, на приједлог надлежног органа социјалне заштите и брањеника по његовом избору одгодити извршење казне затвора:

1) ако је оболио од теже акутне и друге теже болести, а провјером се утврди да у казнено-поправној установи нема услова за лијечење – док болест траје,

2) због смрти или тешке болести брачног друга, дјетета, усвојеника родитеља и усвојиоца осуђеног – најдуже три мјесеца,

3) ако је одгађање потребно ради извршења или довршења неодложних пољских или сезонских радова изазваних елементарном непогодом или другим удесом, а у породици осуђеног нема других чланова породице способних за рад, нити се због слабог имовног стања и других оправданих разлога може ангажовати друго лице за обављање ових послова – најдуже три мјесеца,

4) ако је осуђени обавезан да изврши одређени посао који је већ почео, а усљед неизвршења тог посла би настала знатна штета – најдуже три мјесеца од дана одгађања,

5) ако је одгађање осуђеном потребно због завршетка школовања – најдуже шест мјесеци,

6) ако је одгађање осуђеном потребно због полагања већ пријављеног испита – два мјесеца,

7) ако су заједно са осуђеним на издржавање казне позвани брачни друг или други чланови заједничког домаћинства или ако се неко од њих већ налази на издржавању казне затвора, а истовременим издржавањем казне затвора свих тих лица било би угрожено издржавање малољетних, болесних или старих чланова породице – најдуже шест мјесеци,

8) осуђеници – трудници, послјије навршених шест мјесеци трудноће и осуђеници која има дијете млађе од годину дана – најдуже до навршене дјететове прве године,

9) ако се супруга осуђеног налази пред порођајем на три мјесеца или од порођаја није протекло више од шест мјесеци, а нема других чланова домаћинства који јој могу помоћи – најдуже шест мјесеци,

10) ако је осуђени једини хранилац породице, а ступањем на издржавање казне било би угрожено издржавање породичног домаћинства – најдуже шест мјесеци.

(2) Осуђени коме је извршење казне одгођено због тешке акутне и друге теже болести дужан је да свака три мјесеца, а на захтјев суда и чешће, о свом здравственом стању подноси извјештај здравствене установе у којој се лијечи.

Члан 79.

(1) Молба за одгађање извршења казне затвора подноси се надлежном суду у року од три дана од дана пријема упутног акта.

(2) Ако је тешка акутна болест осуђеног, односно смрт или тешка болест његовог брачног друга, дјетета, усвојеника, родитеља или усвојиоца услиједила послјије

протека рока од три дана, молба се може поднијети до дана када осуђени треба да се јави на издржавање казне затвора.

(3) У молби се наводе разлози за одгађање и прилажу докази који потврђују наведене разлоге и назначава вријеме за које се одгађање тражи.

(4) Доказе о разлозима због којих се тражи одгађање издаје надлежни орган.

Члан 80.

(1) О молби за одгађање извршења казне затвора рјешава предсједник суда надлежног за извршење, који је дужан да у року од три дана од дана пријема молбе донесе рјешење.

(2) Прије доношења рјешења предсједник суда може извршити потребне провјере ради утврђивања чињеница наведених у молби.

(3) Молбу за одгађање извршења казне затвора, предсједник суда рјешењем одбацује ако није поднесена у року или ако је молбу поднијело неовлашћено лице, односно одбија ако у молби нису наведени разлози и приложени докази за одгађање.

(4) Извршење казне не одгађа се ако би због одгађања наступила застара извршења казне.

(5) До доношења рјешења о молби одгађа се почетак извршења казне затвора.

(6) Затвореник који се налази на издржавању казне затвора не може поднијети молбу за одгађање наредне изречене казне затвора.

Члан 81.

(1) Против рјешења којим се одбија молба за одгађање извршења казне затвора, осуђени има право жалбе предсједнику надлежног окружног суда у року од три дана од дана пријема првостепеног рјешења.

(2) Жалба одгађа извршење рјешења.

(3) Предсједник окружног суда дужан је да донесе рјешење о жалби из става 1. овог члана у року од три дана од дана пријема списка, а одмах након донесеног рјешења дужан је да достави спис надлежном суду за извршење казне затвора.

(4) Рјешење предсједника окружног суда донесено по жалби је коначно и против њега се не може покренути управни спор.

(5) О одгађању извршења казне суд обавјештава установу у коју се упућује осуђено лице.

(6) Предсједник надлежног суда опозива одгађање извршења казне затвора ако накнадно утврди да нису постојали или су престали разлози због којих је одгађање одобрено или је осуђено лице одгађање користило противно одобреној сврси.

3. Пријем осуђених лица у установу, распоред и класификација

Члан 82.

(1) Осуђена лица примају се у установу на основу упутног акта надлежног суда и рјешења министра у случају трансфера затвореника из друге државе у БиХ.

(2) При ступању осуђеног лица у установу ради издржавања казне затвора утврђује се његов идентитет, врши се комплетан претрес лица и ствари, упис у пријемну књигу, одузимају се предмети и ствари чије држање није допуштено.

(3) Приликом пријема у установу затвореник може задржати ортопедска и друга неопходна медицинска помагала, а неопходне лијекове по одобрењу љекара установе.

(4) Ствари за које се сумња да су у вези са извршењем кривичног дјела одузеће се од затвореника и уз записник предати надлежном органу.

(5) Ствари за које се сумња да су намијењене за бјекство затвореника, угрожаваће реда и дисциплине, те ствари за које се сумња да могу нарушити здравље одузеће се, уништити или предати надлежном органу, о чему се сачињава записник, а један примјерак записника уручује се затворенику.

(6) Ако се појави сумња у идентитет, овлашћено службено лице установе задржаће лице које се јавило на издржавање казне затвора и одмах обавијестити надлежни орган унутрашњих послова у сједишту установе, који ће предузети мјере ради утврђивања идентитета.

(7) Приликом пријема осуђеног лица у установу, одмах, а најкасније у року од 24 сата утврђује се његово здравствено стање, које се уноси у здравствени картон, а у случајевима када то објективно није могуће, преглед се врши првог наредног радног дана.

(8) За вријеме док затвореник борави у пријемном одјељењу, према процјени љекара установе може се извршити РТГ снимак плућа, основно лабораторијско тестирање и тестирање на HCV, HIV, HBS антиген.

Члан 83.

(1) Након пријема у установу, затвореник се упућује у пријемно одјељење гдје се из психолошког, педагошког, социјалног и безбједносног аспекта проучава његова личност и утврђује програм поступања.

(2) У пријемном одјељењу затвореник се уписује у матичну књигу и за њега се формира лични лист.

(3) Установа је дужна да омогући затворенику да се по пријему јави породици или лицу које он одреди.

(4) Затвореник, без обзира на дужину изречене казне затвора, без његовог пристанка обавезно се фотографише.

(5) Затвореник који издржава казну затвора до годину дана, може се задржати у пријемном одјељењу најдуже 15 дана, а затвореници који издржавају казну затвора преко годину дана, најдуже 30 дана.

Члан 84.

(1) У току боравка у пријемном одјељењу, радници одјељења на јасан и разумљив начин упознају затвореника са одредбама овог закона и подзаконским актима из области извршења кривичних санкција, а посебно са правима, дужностима и обавезама затвореника у току издржавања казне затвора.

(2) Затвореник – страни држављанин, одмах по пријему на издржавање казне затвора упознаје се са правом да може остварити контакт са дипломатско-конзуларним представником своје државе или представником државе која штити његове интересе, уз услов реципроцитета.

(3) Одредбе овог закона, правилника о кућном реду за издржавање казне затвора и други прописи који се односе на права и дужности затвореника треба да буду доступни затвореницима током издржавања казне затвора.

Члан 85.

(1) На основу резултата проучавања личности затвореника које обавља тим стручњака пријемног одјељења врши се процјена ризика затвореника и утврђује се приједлог програма поступања, који одобрава директор на званичном распореду.

(2) Званичном распореду присуствују директор и његови помоћници, стручни тим пријемног одјељења, васпитачи и референт за запошљавање затвореника.

(3) На званичном распореду затворенику се саопштава васпитни колектив, радно мјесто, интензитет васпитног рада, датум стицања формалних услова за одлучивање о погодностима, као и све друге информације које су битне за затворениково укључење у затворенички колектив.

(4) Промјене у програму поступања према затворенику одобрава директор на приједлог службе третмана.

4. Стандарди смјештаја, хигијенски услови

Члан 86.

(1) Сваком затворенику обезбјеђује се смјештај у заједничким просторијама за спавање, осим у случајевима предвиђеним чланом 10. став 2. овог закона.

(2) Заједнички боравак затвореника из члана 10. став 1. овог закона може се обезбиједити на радном мјесту, у процесу образовних активности, обједовања, током слободних активности у дневном боравку и кругу, упражњавању вјерских потреба и сличним приликама, водећи рачуна да се не дерогирају разлози због којих осуђени издржава казну одвојено од других.

(3) Сваком затворенику обезбјеђује се посебан кревет, постељина, доступност питке воде, као и остали санитарни услови неопходни за одржавање личне и колективне хигијене.

(4) Смјештај затвореника треба да одговара хигијенским захтјевима предвиђеним овим законом и мјесним климатским приликама на начин да се омогући коришћење прикладних просторија и уређаја за купање и туширање при температури која одговара климатским условима и размацима који омогућавају нормално одржавање личне хигијене а затворенику са инвалидитетом осигурава се смјештај примјерен врсти и степену његове инвалидности.

(5) Просторије у којима бораве затвореници морају обезбиједити задовољење здравствених и хигијенских потреба, довољну количину свјежег ваздуха, гријање, вентилацију.

(6) У просторијама за колективно издржавање казне затвора, сваком затворенику потребно је обезбиједити најмање 4 м², односно не мање од 10 м³ простора, а у просторијама за једнокреветним смјештајем за лични простор за сваког затвореника потребно је обезбиједити 6 м² простора.

(7) Просторије у којима затвореници бораве морају бити довољно освијетљене природним и вјештачким свјетлом да омогућава читање и рад без сметњи за вид а вјештачко освјетљење мора одговарати постојећим стандардним нормама.

Члан 87.

(1) Породиле и мајке које његују дјecu у току издржавања казне затвора, смјештају се одвојено од осталих затвореница.

(2) Затвореницима са посебним потребама обезбјеђује се смјештај примјерен врсти и степену њихових посебних потреба.

Члан 88.

(1) Установе се одржавају у хигијенски исправним условима.

(2) Установа обезбјеђује општи прибор и средства за чишћење да би затвореници могли прописно одржавати и редовно чистити просторије у којима бораве и раде.

(3) Распоред одржавања свих дијелова установе и просторија организује се и прописује кроз дневни распоред активности затвореника.

Члан 89.

(1) У складу са одредбама овог закона које се односе на затворенике, посебна пажња посвећује се потребама затвореницама, у смислу њихових физичких, стручних, социјалних и психолошких потреба приликом доношења одлука које се тичу било којег аспекта њиховог боравака у установи.

(2) Управа установе настоји обезбиједити да обим активности доступан затвореницама буде примјерен улози жене у савременом друштву, те да буде у складу са обимом активности доступних мушкарцима.

Члан 90.

(1) Распоређивање затвореника у просторије за заједнички боравак и спаваонице спроводи се уз пажљиву оцјену свих околности, посебно имајући у виду, узраст, личне особине и склоности, као и друга својства од којих зависи позитиван међусобни утицај и одсуство опасности од међусобног физичког и психичког угрожавања.

(2) Смјештај свих затвореника биће обезбијеђен под условима најмање рестриктивних мјера компатибилних опасностима од бјекства или наношења повреда себи или другима, у складу са типом и карактером установе.

(3) Установе, у складу са типом и карактером обезбјеђују технички надзор затвореника, притвореника и малољетника у заједничким просторијама за боравак, поштујући њихово право на приватност.

(4) У случајевима било какве сумње да затвореник код себе или у просторији у којој борави крије предмете или материје који нису дозвољени за држање у установи, над затвореником и његовим стварима, у свако доба може се извршити претрес од овлашћеног радника установе.

Члан 91.

(1) Због здравствених разлога, директор може на приједлог љекара одобрити ношење браде уз редовно и уредно одржавање, онолико времена колико то захтијевају здравствени разлози.

(2) Затвореницима – вјерским службеницима на издржавању казне затвора, мјере притвора и других мјера омогућава се ношење браде и косе у складу са вјерским прописима одређене конфесије.

5. Исхрана, одјећа и обућа

Члан 92.

(1) Исхрана затвореника, притвореника и малољетника обезбјеђује се у правилним размацима, припремљена у оброцима који квантитетом и квалитетом задовољавају прехранбене и хигијенске стандарде, а примјерени су доби, здрављу, те њиховим вјерским и културним захтјевима.

(2) Храна се дијели у три obroка којим се затвореницима обезбјеђује исхрана вриједности од најмање 12.500 цула дневно, а за малољетнике 14.500 цула.

(3) Затвореницима који раде на тежим пословима обезбјеђује се појачана исхрана, а болеснима, трудницама и породиљама по врсти и количини коју одреди љекар или друго стручно лице.

(4) Квалитет и квантитет хране сваког дана провјерава здравствени радник или друго стручно лице и своје запажање уноси у контролну књигу.

(5) Установе су дужне да врше редовну контролу хране, воде, личне хигијене затвореника, те хигијене смјештаја, одјеће и постелине, хигијене круга, радионица и других просторија којима бораве и раде затвореници.

Члан 93.

(1) Затвореницима се може обезбиједити бесплатно рубље, одјећа и обућа који су прилагођени мјесним климатским условима и годишњем добу.

(2) Затвореницима који казну затвора издржавају у одјељењима са посебним режимом издржавања казне затвора, установа обезбјеђује посебно рубље, одјећу и обућу, водећи рачуна о условима из става 1. овог члана.

(3) Затвореници имају право на посебна радна одијела и другу одговарајућу заштитну опрему, ако то захтијевају послови које обављају.

(4) Затвореници када користе погодности ван установе носе властиту одјећу.

(5) Ближе одредбе о исхрани, одјећи, обући и рубљу прописују се правилником о кућном реду за издржавање казне затвора.

Члан 94.

(1) У установи се може организовати рад продавнице – кантине у којој затвореници, притвореници и малољетници могу куповати прехранбене артикле и друге предмете за личну употребу.

(2) Ако у установи нема продавнице, директор је дужан да обезбиједи набавку наведених артикала на други одговарајући начин.

6. Право на контакте са спољним свијетом, правна помоћ, бирачко право и задовољавање вјерских потреба

Члан 95.

(1) Затвореници имају право контактирања са члановима породице, а у интересу несметаног спровођења третмана, по приједлогу службе третмана и одобрењу директора и са другим лицима која могу позитивно утицати на ток издржавања казне затвора.

(2) Контакти из става 1. овог члана остварују се путем посјета, писама и телефона у складу са правилником о кућном реду за издржавање казне затвора, који доноси министар.

Члан 96.

(1) Затвореник има право на дописивање са члановима своје породице, без ограничења.

(2) У установама затвореног типа и затвореним одјељенима установе, ако то налажу разлози безбједности, директор може донијети одлуку да се писма и телефонски разговори контролишу, о чему обавјештава затвореника.

(3) О одлукама директора из става 2. овог члана води се посебна евиденција.

(4) Лицима из става 1. овог члана, директор може из разлога безбједности ускратити посјете, дописивање и телефонске разговоре за вријеме док они трају о чему се затвореник обавјештава.

Члан 97.

(1) Затвореници имају право да примају посјету чланова уже породице два пута у току мјесеца, а на приједлог службе третмана и одобрењу директора установе изузетно и друга лица која могу позитивно утицати на ток издржавања казне затвора.

(2) Затвореник који је страни држављанин или лице без држављанства има право да га посјети дипломатско-конзуларни представник његове државе, или државе која штити његове интересе, у складу са међународним прописима.

(3) Ако разлози безбједности захтијевају, приликом обављања посјете овлашћени радник установе може да изврши претрес посјетиоца.

(4) Број посјетилаца може се ограничити до броја којим се осигурава безбједност и ред установе као и безбједност посјетиоца.

(5) Посјетилац при свакој посјети мора доказати свој идентитет.

(6) Правилником о кућном реду за издржавање казне затвора одређује се вријеме, начин и дужина трајања посјете коју примају затвореници.

Члан 98.

(1) На приједлог службе третмана, у зависности од класификационо-стимулативне групе затвореника, директор може затвореницима једном мјесечно у трајању до пет часова одобрити боравак у посебној просторији за интимне посјете са брачним/ванбрачним другом или боравак са члановима уже породице у посебним просторијама које су намјенски опремљене за посјету малољетне дјецe.

(2) Затвореник за вријеме издржавања дисциплинске мјере упућивања у самицу и за вријеме издржавања мјере усамљења нема право на боравак са брачним/ванбрачним другом у посебној просторији за интимне посјете.

(3) Одредбе о одобравању, коришћењу и изгледу посебне просторије за интимне посјете и посебне просторије за боравак затвореника са члановима уже породице прописују се правилником о кућном реду за издржавање казне затвора.

Члан 99.

(1) Затвореник, у складу са правилником о кућном реду за издржавање казне затвора, има право на пријем пакетних пошиљки које се уз његово обавезно присуство прегледају прије уручења.

(2) Предмети из пакетне пошиљке, чије држање и посједовање није дозвољено, одузимају се и депонују, о чему се затворенику издаје потврда.

Члан 100.

(1) Затвореник има право подношења притужби и других поднесака било ком службенику установе којима износи своје незадовољство о стварима које су у искључивој надлежности установе, без страха да ће због тога трпјети штетне посљедице.

(2) Затвореник има право упућивања притужби и других поднесака Институцији омбудсмана за људска права, надлежном суду и адвокату по свом избору ради заштите његових права.

(3) Затвореник има право да без присуства службених лица установе разговара са овлашћеним службеницима – инспекторима Министарства који врше надзор, омбудсманом, надлежним судом и браниоцем по свом избору.

(4) О поднесцима из ст. 1. и 2. овог члана води се евиденција.

(5) Одредбе о поступању са притужбама и другим поднесцима прописују се правилником о поступању са притужбама и другим поднесцима затвореника који доноси министар.

Члан 101.

При испитивању притужби и других поднесака затвореника цијениће се све околности од значаја за правилну оцјену њихових навода, а нарочито:

1) јесу ли поступањем службеног особља установе повријеђена права предвиђена Уставом Републике Српске, законом или другим прописом којим су уређена права и обавезе затвореника,

2) јесу ли према тој категорији лица примијењена Минимална европска правила о поступању са затвореницима, притвореницима или малољетним лицима,

3) јесу ли поштована људска права и да ли је човјечно поступано, уз очување тјелесног и душевног здравља ове категорије лица,

4) јесу ли према тим лицима примијењени једнак третман и једнаки услови боравка и рада у установи,

5) примјењују ли се правилно одредбе о кућном реду, погодностима, годишњем одмору, као и сва друга питања у вези са радом, наставом, спортским, културним, информативним и другим сличним околностима,

6) примјењују ли се правилно и сва друга права која произлазе из закона или подзаконских аката из наведеног подручја или обавезујућих међународних докумената које је Босна и Херцеговина потписала.

Члан 102.

Установа обезбјеђује стручно лице за пружање правне помоћи затвореницима ради предузимања потребних радњи за заштиту њихових права и законом заштићених интереса у вези са издржавањем казне затвора.

Члан 103.

(1) Директор обезбјеђује да затвореници остварују своје бирачко право на изборима за све нивое власти, у мјери у којој то право није ограничено важећим изборним законом.

(2) Ради остваривања права из става 1. овог члана, директор или лице које он овласти, дужан је да контактира надлежну Изборну комисију у вези са начином, временом или другим неопходним радњама за спровођење процедуре гласања унутар установе.

Члан 104.

(1) Сваки затвореник има право да задовољава своје вјерске потребе, да присуствује вјерским обредима или скуповима организованим унутар установе, да се моли према прописима вјерских заједница и да користи вјерску литературу.

(2) Установе су дужне да обезбиједје одговарајуће услове за обављање вјерских обреда у договору са надлежним представником одређене вјерске заједнице које су као такве регистроване на територији Републике Српске, односно Босне и Херцеговине.

(3) Вријеме, трајање, начин коришћења и друга питања од интереса за остваривање права из овог члана уређују се правилником о кућном реду за издржавање казне затвора.

7. Рад затвореника и права по основу рада

Члан 105.

(1) Затвореницима способним за рад и који су пристали на радно ангажовање, у складу са њиховим здравственим и радним способностима, стеченим знањима, могућностима установе, Привредно-инструкторска служба омогућава и организује радно ангажовање и стручну обуку у радионицама и погонима установе, економијама, фармама и сл. као и радилиштима унутар и ван круга установе.

(2) Раду затвореника у установама који мора бити користан и који се неће користити као казна, приступа се као позитивном елементу третмана којим се затвореник подстиче у одржавању и стицању стручног знања и радног искуства, стручног оспособљавања, као и задовољења његових физичких и душевних потреба.

(3) На основу мишљења љекара установе и појединачног програма третмана, затвореник који је пристао на рад распоређује се на радно мјесто чија организација и начин рада мора бити што сличнији организацији и начину рада на слободи.

Члан 106.

(1) Радно ангажовање затвореника остварује се у оквиру привредне јединице у установи и ван установе, као и на пословима од заједничког интереса за живот и рад затвореника и предвиђеним програмом поступања.

(2) Установа може уз сагласност министра или лица које овласти по посебном овлашћењу за затворенике организовати погоне и радилишта и ван сједишта установе, уколико су обезбијеђени услови за извршење казне затвора прописани овим законом.

(3) За радно ангажовање затвореника ван установе, дозволу за рад издаје директор.

7.1. Привредне јединице

Члан 107.

(1) За остваривање циљева из члана 106. овог закона у установама, у оквиру привредно-инструкторске службе, оснивају се привредне јединице.

(2) Сврха оснивања привредних јединица јесте да затвореници који желе да раде за вријеме издржавања казне затвора стекну, односно одрже и повећају своје радне способности, радне навике и стручна знања, ради лакшег укључивања у живот и рад након отпуштања са издржавања казне затвора.

(3) Обука за рад и запошљавање затвореника обавља се у оквиру регистрованих дјелатности у складу са општим прописима за сваку поједину дјелатност.

(4) Производи и услуге из рада привредне јединице могу се користити за властите потребе установе, као и за потребе других установа.

(5) Производе и услуге привредна јединица може продавати на тржишту.

Члан 108.

(1) Привредну јединицу оснива и укида установа, уз претходну сагласност министра.

(2) Привредна јединица може се основати ако су обезбијеђена средства за оснивање и почетак рада.

(3) Министар одобрава приједлог листе дјелатности којим ће се бавити привредна јединица.

Члан 109.

Привредна јединица је организована на начин да постизање економске користи од рада затвореника не штети остварењу сврхе извршења кривичних санкција.

Члан 110.

(1) Акт о оснивању привредне јединице садржи обавезно:

- 1) назив и сједиште оснивача,
- 2) пословни назив под којим ће пословати привредна јединица,
- 3) сједиште привредне јединице,
- 4) дјелатности којим ће се бавити привредна јединица,
- 5) износ средстава која се обезбјеђују за оснивање привредне јединице и почетак рада и начин њиховог обезбјеђивања, односно новчана вриједност и опис неновчаних улога привредне јединице,
- 6) овлашћења привредне јединице у правном промету,
- 7) одговорност привредне јединице у правном промету,
- 8) границе овлашћења лица које заступа привредну јединицу.

(2) У складу са општим прописима о промјени дјелатности привредне јединице одлучује оснивач, уз претходну сагласност Министарства.

Члан 111.

(1) Привредна јединица уписује се у судски регистар, у складу са посебним прописом.

- (2) Привредна јединица се у свом пословању служи пословним називом.
- (3) Рад привредне јединице обавља се у оквиру регистрованих дјелатности, у складу са општим прописима за сваку поједину дјелатност.
- (4) У споровима који настају из пословања привредне јединице, привредну јединицу заступа Правобранилаштво Републике Српске.

Члан 112.

- (1) Радом привредне јединице руководи помоћник директора за привредно-инструкторску службу у казнено-поправној установи (у даљем тексту: помоћник директора).
- (2) Помоћник директора непосредно организује рад привредне јединице, заступа привредну јединицу и за свој рад одговара директору установе.
- (3) Финансијско пословање привредне јединице врши се преко рачуна посебних намјена у оквиру система Јединственог рачуна трезора Републике.
- (4) Привредна јединица дужна је да успостави систем рачуноводства и финансијског извјештавања у складу са прописима којима се уређује рачуноводство и финансијско извјештавање буџетских корисника.

Члан 113.

Затвореници који раде у оквиру привредне јединице имају право на накнаду за свој рад.

Члан 114.

Средства која се остваре у оквиру привредне јединице користе се за:

- 1) обезбјеђење средстава привредним јединицама за рад и пословање,
- 2) финансирање дијела издржавања казни затвора затвореника,
- 3) учешће у финансирању потребних активности за функционисање установе,
- 4) учешће у изградњи објекта за извршење кривичних санкција,
- 5) инвестиције у привредним јединицама,
- 6) изградњу, доградњу, адаптацију и опремање објеката установе.

Члан 115.

- (1) За проширење дјелатности и реконструкцију, привредна јединица може код банке и других финансијских организација користити зајмове и кредите само под условом да је програм одобрен од оснивача, уз претходну сагласност Министарства.
- (2) Уговор о кредиту или зајму за инвестициона улагања привредна јединица може закључити, уз претходну сагласност Министарства и Министарства финансија.

Члан 116.

- (1) Лицу које је осуђено на казну затвора у трајању до шест мјесеци може се у оправданим случајевима одобрити да за вријеме издржавања казне настави обављати послове у правном лицу у коме је те послове обављао у вријеме позивања на издржавање казне, под условом да почињено кривично дјело није у вези са тим пословима и да раније није осуђивано.

(2) Одобрење из става 1. овог члана доноси министар или лице које он овласти, на захтјев правног лица у коме је осуђено лице запослено, уз пристанак затвореника и по прибављеном мишљењу установе.

(3) Међусобна права и обавезе установе са правним лицем које ангажује осуђеничку радну снагу регулишу се уговором.

Члан 117.

(1) Редовно радно вријеме затвореника је до 40 часова седмично.

(2) Изузетно, радно вријеме, уз сагласност или на захтјев затвореника може трајати и дуже од редовног само у случајевима и под условима одређеним законом, о чему одлучује директор.

(3) За затворенике који похађају наставу општег или стручног образовања радно вријеме не може бити дуже од 30 часова седмично.

(4) Ван редовног радног времена, затвореници се могу запослити два сата дневно на пословима одржавања чистоће просторија и другим текућим пословима у установи и за тај рад не примају накнаду.

(5) Рад затвореника за вријеме издржавања казне затвора не урачунава се у радни стаж.

(6) Затвореници који раде имају дневни, недељни и годишњи одмор, као и право на накнаду за свој рад.

(7) За проналаске, техничка унапређивања и дјела интелектуалне својине остварена за вријеме издржавања казне затвора, затворенику припадају права по општим прописима.

(8) Начин коришћења, трајања и друга питања у вези са одмором, те висина накнаде за рад ближе се прописује Правилником о кућном реду за издржавање казне затвора.

Члан 118.

(1) Затвореницима који не раде због своје неспособности и социјално угроженим лицима, установа обезбјеђује средства за одржавање личне хигијене.

(2) Затвореницима која оболе на раду или у вези са радом у току издржавања казне затвора у установи припада накнада за вријеме спријечености за рад по прописима о здравственом осигурању, осим у случају самоповређивања.

Члан 119.

(1) Од накнаде за рад затвореника, 5% се одваја као обавезна уштеђевина и полаже се и чува на депозиту затвореника.

(2) Осталим дијелом накнаде за рад затвореник слободно располаже у складу са Правилником о кућном реду.

(3) Изузетно од одредбе из става 1. овог члана, предмет извршења може бити половина мјесечне накнаде за рад на основу извршне одлуке надлежног суда по којој је затвореник у обавези давати издржавање, односно надокнадити штету проузроковану кривичним дјелом или подмитити друге обавезе.

(4) На накнаду за рад затвореника не плаћају се порези и доприноси.

Члан 120.

(1) Затвореници имају право на осигурање од несреће на послу и професионалног оболења под истим условима као и радници који су запослени у другим правним лицима или другим организацијама.

(2) Мјере заштите на раду затвореника примјењују се по општим прописима.

8. Здравствена заштита

Члан 121.

(1) Затвореницима током издржавања казне затвора обезбјеђује се здравствена заштита.

(2) Трошкове лијечења сноси установа, осим ако је до нарушавања здравља дошло самоповређивањем или у случајевима оних затвореника за која су средства за здравствену заштиту већ обезбијеђена уплатом доприноса Фонду здравственог осигурања Републике Српске или из других извора утврђених посебним законима, а кроз статус обавезно осигураних лица у складу са Законом о здравственом осигурању који им није престао ступањем на издржавање казне затвора.

(3) Затвореници имају право на лијечење, поправку и вађење зуба.

(4) Стоматолошка протетика, ортопедска помагала, диоптријске наочаре, слушни апарат или друго помагало обезбјеђују се о трошку затвореника, у складу са прописима из области здравствене заштите.

(5) Ако затвореник нема средстава, а набавка стоматолошке протетике, ортопедског помагала, диоптријских наочара, слушног апарата или другог помагала према мишљењу љекара установе се не може одгодити без опасности по здравље затвореника, трошкове сноси установа.

Члан 122.

(1) У случајевима када не постоји могућност лијечења у установи и могућност обављања потребног специјалистичког прегледа у установи, затвореник се упућује у одговарајућу здравствену установу, а затвореница – трудница у породилиште.

(2) Коначну одлуку о упућивању затвореника у здравствену установу ради лијечења доноси љекар установе.

(3) У случајевима из става 1. овог члана, на приједлог службе обезбјеђења, директор одобрава налагање радњи, мјера и поступака за безбједно спровођење затвореника до здравствене установе, обезбјеђење у току специјалистичког прегледа, лијечења и хоспитализације, као и обезбјеђење током спровођења затвореника до установе.

(4) У случајевима из става 1. овог члана, када то разлози безбједности захтијевају, на захтјев директора, помоћ припадницима полиције установе могу пружити припадници Министарства унутрашњих послова или Судске полиције.

(5) О смјештају затвореника у стационар установе одлучује љекар установе.

(6) Вријеме проведено на лијечењу у здравственој установи урачунава се у издржавање казне затвора.

Члан 123.

(1) Затвореник може тражити одобрење за специјалистички преглед о свом трошку, ако такав преглед није одредио лекар установе.

(2) Специјалистички преглед из става 1. овог члана одобрава директор.

(3) Одобрени специјалистички преглед врши се у присуству здравственог радника установе.

Члан 124.

(1) Затвореници за вријеме трудноће, порођаја и материнства обезбјеђује се стручна лекарска њега.

(2) Уколико је дијете рођено у установи, та чињеница се не наводи у изводу из матичне књиге рођених.

(3) Затвореница-мајка може задржати дијете до навршене двије године живота, после чега се дијете, у споразуму са мајком, предаје породици или центру за социјални рад надлежном по мјесту пребивалишта, односно боравишта мајке.

(4) Директор, по препоруци лекара, може затвореници-мајци у случају лијечења новорођенчета одобрити боравак у здравственој установи.

(5) Трошкове лијечења дјетета које борави са затвореницом-мајком у установи до навршене друге године живота, установа обезбјеђује здравствену заштиту и трошкове лијечења, уколико ове трошкове и здравствено осигурање не може обезбиједити други родитељ.

Члан 125.

(1) Затвореник који за вријеме издржавања казне затвора душевно оболи или показује тешке психичке сметње смјешта се у специјализовану здравствену установу – Завод за форензичку психијатрију Соколац.

(2) Одлуку о смјештају затвореника из става 1. овог члана доноси директор, на приједлог лекара установе или специјалисте неуропсихијатра кога ангажује установа.

(3) У Заводу за форензичку психијатрију Соколац затвореник остаје док трају разлози због којих је смјештен у ову установу, а ако је лијечење завршено прије истека казне затвора, наставља се са извршењем казне затвора у установи.

(4) Трошкове лијечења затвореника у Заводу за форензичку психијатрију Соколац сноси установа.

(5) Уколико након истека казне затвора и даље постоје здравствени разлози за останак затвореника на лијечењу у Заводу за форензичку психијатрију Соколац, установа ће извршити отпуст лица, а документацију о отпусту заједно са личним стварима затвореника доставити и записнички предати затворенику у Завод.

Члан 126.

(1) Када је то у интересу здравља затвореника, заводски лекар може одредити да се затвореник физички ограничи у кретању употребом одговарајуће одјеће или каишева који се у ту сврху употребљавају у здравственим установама.

(2) Средства из става 1. овог члана за ограничавање кретања могу се користити само као мјера из здравствених разлога, по налогу и под контролом лекара, да би се спријечило самоповређивање или напад на друга лица, те спречавање уништавања имовине од стране затвореника.

(3) Средства из става 1. овог члана могу се користити најдуже 12 сати у континуитету.

(4) О свакој употреби средстава за ограничавање кретања сачињава се извјештај који се чува у здравственом картону затвореника, а један примјерак се доставља Министарству.

(5) Средства за ограничавање кретања из става 1. овог члана не могу се употребљавати као казна.

Члан 127.

(1) Затвореник има право да буде упознат са налазима о свом здравственом стању и садржином здравственог картона, осим у случајевима предвиђеним општим прописима о здравству.

(2) Ако због озбиљне угрожености свог здравља или живота затвореник није у могућности да обавијести брачног друга или другог члана уже породице, односно друго лице које он одреди, та лица управа установе дужна је да без одгађања обавијести.

Члан 128.

(1) Здравствени картон затвореника са свим прилозима, по отпусту затвореника са издржавања казне затвора трајно се чува у склопу архивираног личног листа затвореника.

(2) Оригинални здравствени налази и мишљења из здравствених установа који је затвореник донио по пријему у установу или их је донио у току издржавања казне затвора, враћају се затворенику при отпусту из установе са издржавања казне затвора, након што се претходно копирају и овјере ради депоновања у здравствени картон затвореника.

(3) По истеку казне затвора, на захтјев затвореника, директор може одобрити да се затворенику преда копирана здравствена документација.

(4) У случају смрти затвореника, право на документацију из ст. 2. и 3. овог члана има затвореникова породица.

Члан 129.

(1) У случају смрти затвореника, установа је дужна да без одгађања обавијести надлежно тужилаштво, брачног друга или другог члана уже породице, суд који је осуђеног упутио на издржавање казне и матичара надлежног по мјесту сједишта установе или по мјесту гдје је наступила смрт лица.

(2) Посмртни остаци предају се породици.

(3) Ако чланови породице не желе да прихвате посмртне остатке, умрли се сахрањује на мјесном гробљу о трошку установе.

Члан 130.

(1) У складу са законским прописима из области здравствене заштите, здравствена служба преко управе установе дужна је да извршава обавезе подношења одговарајућих извјештаја надлежним органима и институцијама.

(2) Здравствена служба у одговарајућој писменој форми подноси директору:

1) периодичне извјештаје о здравственом стању затвореника, притвореника и малољетника,

2) извјештај да је физичко или душевно стање затвореника нарушено или угрожено због дужине или начина издржавања казне и да препоручи мјере за поступање са тим лицем,

3) налазе и препоруке о количини и квалитету хране за затворенике, притворенике и малољетнике,

4) налазе и препоруке о побољшању хигијене затвореника, притвореника и малољетника у установи, стању санитарних просторија и уређаја, гријања, освјетљења и вентилације просторија у којима лица бораве.

(3) Директор је дужан да без одлагања предузме мјере које му препоручи здравствена служба.

Члан 131.

Љекар у установи дужан је да:

1) прегледа сваког затвореника, притвореника и малољетника одмах након пријема у установу и прије отпуштања из установе,

2) приликом пријема у установу и увијек када је то потребно, утврди да ли је затвореник, притвореник и малољетник физички или душевно оболио и процијени његову радну способност,

3) одмах прегледа затворенике, притворенике и малољетника који се жали да је болестан или постоје индикације да је болестан,

4) свакодневно прегледа затворенике, притворенике и малољетнике који су болесни или одбијају храну или воду,

5) контролише смјештај, исхрану, хигијену, санитарне и друге услове од којих зависи здравље затвореника,

6) води посебну евиденцију о повредама затвореника, притвореника и малољетника и обавјештава директора установе о било ком знаку или индицији да је према затворенику, притворенику и малољетнику примјењено насиље,

7) у извјештају о утврђеним повредама констатује и наводе затвореника, притвореника и малољетника о начину настанка повреде, као и да изнесе своје мишљење о повезаности навода затвореника, притвореника и малољетника и насталих повреда,

8) надзире рад приручне апотеке – складишта за лијекове и медицинског особља које евидентира, издаје и даје преписану терапију затвореницима.

9. Одбијање узимања хране – штрајк глађу

Члан 132.

(1) Ако затвореник или притвореник штрајкује глађу, о томе се одмах обавјештава директор, а у року од 72 сата обавјештава се суд који води поступак и Министарство.

(2) Затвореник који одбије да узима храну, смјешта се у стационар или другу посебну просторију, свакодневно га контролише лекар и све битне промјене његовог здравственог стања уноси у здравствени картон, о чему редовно извјештава директора.

Члан 133.

(1) Ако усљед одбијања хране буду угрожене виталне функције штрајкача глађу, одлуку о предузимању неопходних медицинских мјера, без његовог пристанка доноси љекар или стручни тим љекара, када је то посебним законом или другим прописом одређено.

(2) Стручни тим из става 1. овог члана формира љекар установе у сарадњи и консултацијама са директором и судом који води кривични поступак, ако законом или другим прописима није другачије одређено.

(3) О потреби предузимања неопходних медицинских мјера обавјештава се суд који води поступак и Министарство.

(4) Приликом поступања са затвореницима који штрајкују глађу и у складу са чланом 132. став 1. овог закона, љекар, осим прописа из области извршења кривичних санкција, узимају у обзир и прописе из области здравства у Републици Српској, међународне стандарде, прописе и основна начела са етичким поступањем љекара са лицима која штрајкују глађу.

(5) Поштујући основне етичке принципе у поступању са лицима која штрајкују глађу, љекари сваком штрајкачу треба да објасне посљедице гладовања на њихово здравље, објашњавајући им здравствено стање и болести које могу озбиљно да угрозе њихово здравље.

10. Тестирање на заразне болести, алкохол и опојна средства

Члан 134.

(1) У случају основане сумње у постојање заразних болести, конзумирање алкохола и психоактивна средства, од затвореника се могу узети узорци крви или урина у мјери неопходној за испитивање према правилима медицинске струке, односно коришћења одговарајућег теста.

(2) У случају основане сумње на конзумирање алкохола, тестирање се може извршити и уређајем за мјерење количине алкохола у крви – алкометром.

(3) Смјештај у посебну просторију или просторију стационара због сумњи на медицинска стања из става 1. овог члана, као и тестирање на заразне болести или психоактивна средства, примјењују се под надзором љекара.

11. Образовање затвореника

Члан 135.

(1) Малољетна и млађа пунољетна лица имају право на основно и средње образовање до нивоа четвртог степена, а установа је дужна да организује наставу у складу са прописима о основном и средњем образовању.

(2) Настава из става 1. овог члана може се организовати и за остале затворенике за које је то корисно и потребно у складу са утврђеним програмом поступања.

(3) На рад школа које се оснивају у установи примјењују се прописи о основном и средњем образовању Републике Српске.

Члан 136.

(1) Установа може организовати и посебне облике стручног оспособљавања затвореника (курсева, семинаре и слично).

(2) Затвореници могу бити ванредни ђаци и студенти школа, факултета и курсева ван установе, ако то разлози безбједности дозвољавају и ако се програмом поступања оцијени да је то корисно за постизање сврхе извршења казне.

(3) Затвореници који заврше одређену школу или стекну квалификацију у установи добијају свједочанство, из којег се не смије видјети да су основно и средње стручно образовање стечени у установи.

(4) Трошкове школовања из става 3. овог члана сноси затвореник.

12. Слободно вријеме

Члан 137.

(1) У складу са својим могућностима установе су дужне да затвореницима обезбиједи услове за коришћење слободног времена у циљу стицања и задовољавања њихових културних, умјетничких и духовних потреба, као и потреба за спортским и другим рекреативним активностима.

(2) У оквиру слободног времена у установи организују се слободне активности као допунски облик општег и средњег стручног образовања, ради стицања позитивних навика за рационално коришћење слободног времена.

(3) Затвореницима ће се према могућностима установе, омогућити самоорганизовање слободног времена – хобија на властити трошак, ако то не нарушава безбједност и ред установе и не омета друге затворенике.

(4) У циљу остваривања активности из става 2. овог члана, могу се организовати спортске, драмске, литерарне, музичке и друге секције и одржавати приредбе и такмичења.

(5) Затвореницима који бораве или раде у затвореном простору омогућава се боравак на отвореном простору у трајању од најмање два часа дневно.

Члан 138.

(1) Израђени предмети, умјетничке слике или друга умјетничка дјела затвореника која су настала у слободно вријеме и о трошку затвореника, власништво је затвореника.

(2) Предмети из става 1. овог члана, могу уз писмену сагласност затвореника остати у власништву установе.

(3) Предмети из става 1. овог члана настали у слободно вријеме и о трошку установе, остају у власништву установе.

(4) У установи, сједишту установе и ван сједишта установе, може се организовати изложба и продајна изложба предмета, умјетничких слика и других умјетничких дјела затвореника насталих у слободно вријеме, уз пристанак затвореника као аутора.

(5) Средства прикупљена од продаје предмета из става 1. овог члана припадају затворенику, а средства прикупљена од продаје предмета из става 3. овог члана припадају установи и могу се користити искључиво за набавку материјала и друге опреме потребне за слободне активности затвореника.

Члан 139.

(1) Свака установа, по правилу, има библиотеку која је на располагању свим затвореницима, притвореницима и малољетницима.

(2) Библиотека треба да буде снабђевена широким асортиманом књига за разоноду, као и стручном литературом, коју у складу са могућностима установе треба константно допуњавати.

(3) Затвореници могу користити дневну и периодичну штампу, своје књиге и часописе за читање, те друга средства јавног информисања.

13. Погодности и услови за одобравање погодности које се користе ван установе

Члан 140.

(1) За добро понашање и залагање на раду, као и активно учешће у реализацији програма поступања, затвореницима се могу одобравати погодности, водећи се начелом индивидуализације извршавања казне.

(2) Погодности су скуп подстицајних мјера усмјерених на пружање повјерења затворенику у циљу одржавања и промовисања односа са породицом, као и подстицања личног учешћа у остваривању програма поступања, јачања одговорности и самопоуздања, ради оспособљавања за самостални живот у складу са правним поретком и нормама друштва.

(3) Погодности из става 1. овог члана могу бити:

1) погодности које се користе у кругу установе,

2) погодности које се користе ван установе.

(4) Погодности одобрава директор установе или лице које он овласти.

(5) Затворницима који издржавају казну затвора по неправоснажној пресуди не могу се одобравати погодности које се користе ван установе, све до њене правоснажности.

(6) Затворенику који се налазе на издржавању казне затвора, а у току је вођење другог кривичног поступка против њега, не може се одобравати погодност која се користи ван круга установе све до окончања кривичног поступка који се води, односно доношења правоснажне одлуке.

(7) Страним држављанима, лицима без држављанства и лицима са двојним држављанством која имају пребивалиште у страни држави не могу се одобравати погодности које се користе ван круга установе, уколико са државом чији је затвореник држављанин или двојни држављанин није ратификован споразум о међународној правној помоћи и сарадњи у области извршења кривичних санкција.

(8) Лицима којима је одузето држављанство Републике Српске, односно Босне и Херцеговине, или која имају статус лица опасних по безбједност Републике Српске, односно Босне и Херцеговине, за вријеме издржавања казне затвора неће се одобравати погодности ван круга установе за вријеме трајања наведеног статуса одређеног на основу посебног закона или другог одговарајућег прописа.

(9) Затвореницима који издржавају казну тако да им је новчана казна замијењена казном затвора, не могу се одобравати погодности које се користе ван круга установе.

Члан 141.

(1) Затвореницима који се налазе на издржавању казне затвора могу се одобравати слjedeће погодности које се користе ван круга установе током једне календарске године, и то:

1) слободан излаз ван круга установе до 24 сата након сваких седам дана проведених на издржању казне затвора (четири пута у току мјесеца који се по правилу користе у нерадне дане, са могућности спајања у викенд-допуст у трајању до четири дана),

2) слободан излаз у град у чијем је сједишту установа, у трајању до пет сати једном у мјесецу,

3) допуст до шест дана у току једне године који се додјељује искључиво као награда за добро владање и понашање,

4) ванредни допуст до седам дана у току једне године издржавања казне затвора у случају тешке болести или смрти члана породице, елементарних непогода или тешких социјалних случајева,

5) слободан излаз ван круга установе до два дана у току једне године издржавања казне затвора за вјерске празнике,

6) слободан излаз ван круга установе један дан у току једне године издржавања казне затвора за празнике Републике Српске, и празнике у Босни и Херцеговини,

7) годишњи одмор у кругу породице.

(2) Погодности из става 1. т. 1), 2), 3), 5), 6) и 7) овог члана сматрају се редовним погодностима, а погодност из става 1. тачка 4) овог члана је ванредна погодност која се одобрава само у изузетним случајевима.

(3) Број и интензитет коришћења погодности ван установе, сем погодности из тачке 4) овог члана додјељује се у складу са класификационо-стимулативном групом у коју је класификовано и распоређено осуђено лице.

(4) Правилник о класификацији и рекласификацији затвореника доноси министар.

Члан 142.

(1) Након што издрже једну половину правоснажно изречене казне затвора, погодности које се користе ван круга установе могу се одобравати затвореницима:

1) који су осуђени на казну затвора у трајању од десет и више година, без обзира на врсту кривичног дјела,

2) који су осуђени на казну затвора у трајању до десет година због почињених кривичних дјела геноцида, ратног злочина, злочина против човјечности, злочина против цивилног становништва, убиства, тешког убиства, разбојништва, разбојничке крађе, трговине људима, трговине дјецом, кривична дјела против полног интегритета, кривична дјела сексуалног злостављања и искоришћавања дјетата, насиље у породици и породичној заједници, родоскрвнуће, неовлашћене производње и промета опојних дрога, омогућавање уживања опојних дрога, кривична дјела против уставног уређења и безбједности Републике Српске, кривична дјела тероризма и сва кривична дјела са елементима организованог криминала,

3) повратницима у вршењу кривичних дјела, алкохоличарима и наркоманима, без обзира на висину изречене казне затвора.

(2) Након издржане једне трећине правоснажно изречене казне затвора, осим лица из става 1. т. 2) и 3) овог члана, могу се одобрити погодности које се користе ван

круга установе лицима која су осуђена на казну затвора у трајању од пет до десет година.

(3) Другим затвореницима који су осуђени на казну затвора до пет година, осим лица из става 1. т. 2) и 3) овог члана, може се одобрити погодност која се користи ван круга установе након издржане једне четвртине правоснажно изречене казне затвора.

(4) За затворенике из става 1. овог члана, као и за све оне затворенике за које се процијени да би њихов боравак ван круга установе могао изазвати негативне реакције социјалне средине, прије одобравања погодности које се користе ван круга установе потребно је прибавити мишљење надлежне полицијске управе и надлежног центра за социјали рад по мјесту пребивалишта, односно боравишта.

(5) Критеријуми из ст. 1, 2, 3. и 4. овог члана не односе се на ванредне погодности, када се одобравају у изузетним случајевима.

(6) Уз молбу за одобравање ванредног допушта, затвореник је дужан да приложи оригиналну документацију, или копију оригиналне документације овјерену од надлежног општинског органа управе, у вези са разлогом због којег тражи допуст.

(7) Ванредни допуст се може одобрити и под надзором овлашћених службених лица, на приједлог службе третмана и службе обезбјеђења и одлуке директора.

(8) Свако неоправдано кашњење са одобрене погодности дуже од 24 сата, као и свако самовољно удаљавање из установе, сматра се бјекством.

(9) Погодности које се користе ван круга установе не могу се користити ван територије Републике Српске, односно Босне и Херцеговине.

(10) Погодности које се користе у кругу установе прописују се Правилником о кућном реду за издржавање казне затвора.

14. Процјена ризика, обавезан надзор и надзор ван обавезног надзора

Члан 143.

(1) Приликом пријема, као и приликом одлучивања о погодностима ван установе за сваког затвореника врши се процјена:

1) висине ризика за заједницу у случају бјекства затвореника,

2) степена вјероватноће да ће такво лице покушати извршити бјекство само или уз спољну помоћ.

(2) Класификацију безбједности треба непрестано испитивати током цијелог времена издржавања казне затвора и сходно процијењеном степену ризика безбједносних услова донијети одговарајућу одлуку о одобравању или неодобравању погодности.

(3) Процјена ризика бјекства – безбједносних услова, обавезно укључује:

1) пријетњу јавности – заједници у случају да осуђени изврши бјекство,

2) претходно понашање, покушај бјекства, раније лишење слободе по потјерници,

3) приступ спољној помоћи,

4) ранија осуђиваност,

5) личне и породичне прилике,

6) ранији боравак ван подручја Републике Српске, односно Босне и Херцеговине, склоност сталним путовањима из мјеста у мјесто или често мијењање мјеста пребивалишта, односно боравишта,

7) лично учешће у остваривању програма поступања,

8) природу кривичног дјела због којег је осуђен,

9) начин, побуде и посљедице извршеног кривичног дјела,

- 10) став према жртви,
- 11) дужину изречене казне затвора,
- 12) могућу пријетњу другим лицима,
- 13) могућу пријетњу од стране других затвореника,
- 14) друге околности које могу бити од значаја за процјену безбједносног ризика.

Члан 144.

(1) Приликом одобравања редовних и ванредних погодности, директор одлучује о потреби надзора.

(2) Надзор се обавезно одређује ако је погодност која се користи ван установе одобрена:

1) лицу осуђеном на казну затвора од десет и више година, без обзира на врсту кривичног дјела,

2) лицу осуђеном на казну затвора у трајању до десет година због почињеног кривичног геноцида, злочина против човјечности, ратног злочина, тероризма, неовлашћене производње и стављања у промет опојних дрога, разбојништва, силовања, обљубе над немоћним лицем, полног насиља над дјететом, трговине људима ради вршења проституције и организованог криминала,

3) повратницима у вршењу кривичних дјела, алкохоличарима и наркоманима без обзира на висину изречене казне затвора,

4) страном држављанину и лицу са двојним држављанством.

Члан 145.

(1) Осим обавезног надзора, потреба за одређивањем мјера надзора оцјењује се и одређује приликом сваког одобравања погодности ван установе.

(2) Надлежна служба установе, дужна је да поред процјене ризика и других околности приликом одобравања погодности ван установе, прати понашање и реализацију програма поступања затвореника и то редовно, организовано уз системско запажање и праћење, примјеном савремених пенолошких метода.

(3) Мјере надзора могу трајати док траје потреба.

15. Мјере забране, ограничења и извршење мјера забране

Члан 146.

(1) Установа користи надзор да би могла процијенити опасност која пријети од сваког затвореника, те обезбиједити да сваки затвореник буде подвргнут условима безбједности, а све у циљу спречавања бјекства затвореника и заштите јавности, односно јавног поретка.

(2) Надзор подразумијева увид у дјелатност и понашање затвореника који се спроводи редовно, организовано и систематски, примјеном мјера забране, обавјештења, одузимања недозвољених предмета, привременим задржавањем исправа, праћењем лица, предмета или догађаја, визуелно или путем техничких метода и средстава.

(3) Мјере забране које се могу одредити према затворенику који користи погодности ван установе су:

1) забрана напуштања боравишта или пребивалишта,

2) забрана путовања.

(4) У остале мјере забране спадају:

- 1) забрана посјећивања одређених мјеста или подручја,
 - 2) забрана боравка у близини одређених објеката или институција,
 - 3) забрана састајања са одређеним лицима,
 - 4) забрана посјећивања одређене адресе или адреса,
 - 5) забрана промјене мјеста коришћења погодности,
 - 6) привремено задржавање исправа и возачке дозволе које се могу користити за прелазак државне границе,
 - 7) захтјев за повремено јављање полицијској станици или другом одређеном органу,
 - 8) захтјев да период погодности ван установе према осуђеном буде предмет блиског надзора,
 - 9) захтјев за боравак на одређеној адреси,
 - 10) захтјев да буде на одређеној адреси у одређено вријеме,
 - 11) ограничење удаљености кретања ван сједишта установе.
- (5) Директор уз коришћење погодности може затворенику изрећи мјере забране и остале мјере забране, одвојено или заједно, као и тражење од надлежне полицијске станице или другог органа повремено или стално информисање или извјештај о начину понашања и коришћењу погодности осуђеног или одредити приликом изласка у град или друго мјесто које је од мјеста сједишта установе удаљено више од пет километара, да затвореници могу посјетити такво мјесто само уз претходно писмено одобрење директора установе у којем мора бити наведено такво мјесто.
- (6) У току издржавања казне, мјеру забране или надзора одлуком одређује и укида директор.
- (7) Против одлуке директора установе из става 5. овог члана, затвореник може упутити приговор министру у року од три дана и притужбу Институцији омбудсмана за људска права.

Члан 147.

- (1) Мјере забране и остале мјере забране наређене уз одобрење о коришћењу погодности ван установе спроводи надлежни полицијски орган или други одређени орган.
- (2) Директор је дужан да органима унутрашњих послова у мјесту сједишта установе и мјесту коришћења погодности, као и Граничној полицији БиХ, осим обавјештења о свим затвореницима који користе погодности на подручју њене надлежности, достави и све писмене одлуке о свим одређеним мјерама забране, захтјевима, као и све важне информације које могу бити од значаја за питања безбједности и заштите јавног поретка.
- (3) Директор је дужан да све писмене одлуке и информације из става 2. овог члана достави и другом органу, који је одређен за спровођење мјера забране, одређених захтјева или надзора.

16. Премјештај затвореника

Члан 148.

- (1) Након издржане једне половине изречене казне затвора, на молбу затвореника може се одобрити премјештај из једне у другу установу, о чему рјешењем одлучује министар или лице које он овласти посебним овлашћењем.

(2) Ако је молба затвореника за премјештај одбијена, нова молба се може поднијети по протеку шест мјесеци од доношења одлуке по претходној молби ако је ријеч о казни затвора преко годину дана, односно након три мјесеца ако се ради о казни затвора до једне године.

(3) Против рјешења из става 1. овог члана није дозвољена жалба.

Члан 149.

(1) Када то захтијевају разлози безбједности или због организације извршења казне затвора, директор може поднијети приједлог за премјештај затвореника у другу установу, о чему рјешењем одлучује министар или лице које он овласти посебним овлашћењем.

(2) Против рјешења из става 1. овог члана није дозвољена жалба.

(3) Ако је приједлог директора одбијен, нови приједлог може се поднијети након шест мјесеци од дана пријема рјешења.

(4) Директор установе полуотвореног типа, може поднијети приједлог за премјештај затвореника у установу затвореног типа, ако затвореник у току издржавања казне буде новом пресудом правоснажно осуђен на казну затвора у трајању дужем од двије године.

(5) Министар или лице које овласти посебним овлашћењем може рјешењем извршити премјештај затвореника у другу установу из безбједносних разлога и без приједлога директора.

(6) Трошкове премјештаја сноси установа из које се врши премјештај.

(7) Установа у коју је затвореник премјештен, одмах, а најкасније у року од 24 часа дужна је да затворенику о трошку установе омогући да се јави породици или браниоцу по свом избору.

Члан 150.

(1) У случају болести за чије лијечење не постоје услови у установи и сједишту установе у којој издржава казну затвора, затвореник ће, на приједлог љекара, док траје лијечење, бити привремено премјештен у установу у којој постоје услови за такво лијечење.

(2) На захтјев суда и тужилаштва, а ради сврсисходнијег вођења новог кривичног поступка и у случајевима ванредних дешавања и прилика у установи, на приједлог суда, тужилаштва и директора, затвореник се може привремено премјестити у другу установу.

(3) Рјешење о привременом премјештају затвореника доноси министар или лице које овласти посебним овлашћењем.

(4) Против рјешења из става 3. овог члана није дозвољена жалба.

Члан 151.

(1) Директор, уз писмену сагласност затвореника, због безбједности или због организације извршења казне затвора, може министру поднијети приједлог за премјештај на издржавање казне затвора у други ентитет у којем затвореник има пребивалиште, односно боравиште.

(2) Безбједносни разлози или разлози организације извршења казне затвора из става 1. овог члана морају бити јасно образложени и доказани.

(3) Рјешење о премјештају из става 1. овог члана доноси министар након прибављене сагласности министра правде ентитета у који се затвореник премјешта.

(4) Против рјешења из става 3. овог члана није дозвољена жалба.

(5) Ако је приједлог директора одбијен, нови приједлог може да буде поднесен након шест мјесеци од дана пријема рјешења.

(6) Трошкове премјештаја из става 1. овог члана сноси установа из које се врши премјештај.

17. Прекид издржавања казне затвора

Члан 152.

(1) На молбу затвореника, министар или лице које он овласти посебним овлашћењем може рјешењем одобрити прекид издржавања казне затвора у установама, ако су наступили следећи разлози:

1) ако је оболио од теже акутне болести или му се знатно погоршала постојећа хронична болест, а нема услова за лијечење у установи – док болест траје, с тим да се сваких 90 дана преиспитује донесено рјешење,

2) усљед смртног случаја или тешке болести у породици – најдуже шест мјесеци,

3) ако је потребно да обави пољске или сезонске радове или радове изазване елементарним непогодама, а у породици нема чланова способних за рад – најдуже шест мјесеци,

4) ради полагања испита за који се припремао или због завршетка школовања – најдуже шест мјесеци,

5) ако установа не располаже одговарајућим просторијама за боравак затвореница за вријеме трудноће, порођаја и материнства или тежег, односно неизлечивог обољења новорођенчета – највише до навршене двије године живота дјетета.

(2) У случајевима тешких акутних болести, уз писмену сагласност затвореника и на иницијативу здравствене службе, директор може предложити прекид издржавања казне затвора за обољелог затвореника – док болест траје, с тим да се сваких 90 дана преиспитује донесено рјешење.

(3) У молби за прекид издржавања казне затвора наводе се разлози и прилажу оригинални документи издати од надлежног органа, или копије оригиналних докумената овјерених од надлежног општинског органа управе, који молбу треба да учине оправданом.

(4) Молбу затвореника за прекид издржавања казне затвора са пратећом документацијом и мишљењем, установа је дужна да достави Министарству у року од три дана од дана пријема молбе.

(5) Против рјешења којим је одбијена молба за прекид издржавања казне може се изјавити жалбу министру у року од 15 дана од дана пријема рјешења.

(6) Рјешење донесено по жалби је коначно и против њега се не може покренути управни спор.

(7) Вријеме проведено на прекиду издржавања казне затвора не урачунава се у издржану казну затвора.

(8) О затворенику коме је одобрен прекид издржавања казне затвора установа обавјештава органе у складу са чланом 184. став 1. овог закона.

(9) За вријеме прекида издржавања казне затвора затворенику не припадају права превиђена овим законом.

(10) Настале трошкове прекида издржавања казне затвора сноси затвореник.

Члан 153.

(1) Ако се за вријеме трајања прекида утврди да је прекид одобрен на основу лажних исправа или других доказа, односно да се прекид не користи у сврху за коју је одобрен, на приједлог директора опозива се рјешење из члана 149. став 1. овог закона, а затворенику се налаже да се јави на даље издржавање казне затвора одмах, а најкасније у року од три дана од дана пријема рјешења о опозиву.

(2) Рјешење о опозиву прекида издржавања казне затвора доставља се установи и лицу које се налази на прекиду издржавања казне.

(3) Ако се затвореник не јави на даље издржавање казне затвора поступа се у складу са одредбама из члана 184. овог закона.

Члан 154.

(1) У случају одређивања притвора за друго кривично дјело, суд који је одредио притвор обавезан је да донесе рјешење о прекиду издржавања казне затвора.

(2) Прекид издржавања казне из става 1. овог члана траје до укидања притвора.

(3) Уколико је притвор за друго кривично дјело одредио суд са сједиштем ван територије Републике Српске, а није донио рјешење о прекиду издржавања казне затвора, рјешење о прекиду издржавања казне за вријеме док траје притвор доноси министар или лице које он овласти посебним овлашћењем.

VI ДИСЦИПЛИНСКА И МАТЕРИЈАЛНА ОДГОВОРНОСТ ЗАТВОРЕНИКА

Члан 155.

(1) Затвореници су дужни да се придржавају одредаба овог закона, правила кућног реда и других прописа из области извршења казне затвора и да поступају по законитим наређењима службених лица.

(2) Понашање које је супротно одредбама става 1. овог члана представља дисциплински прекршај, за који затвореник може бити дисциплински кажњен.

(3) Дисциплински прекршаји могу бити лакши и тежи.

(4) Правилник о дисциплинској одговорности затвореника доноси министар.

Члан 156.

Лакши дисциплински прекршаји су:

- 1) давање на коришћење ствари другом лицу за које нема одобрење,
- 2) посједовање и узимање лијекова без одобрења,
- 3) неовлашћено узимање или коришћење туђих ствари,
- 4) подстицање другог на вршење прекршаја,
- 5) намјерно прљање просторија установе,
- 6) неовлашћено контактирање са другим лицима,
- 7) занемаривање личне хигијене,
- 8) давање нетачних података о чињеницама битним за остваривање права у установи,
- 9) припремање и држање напитака, obroka или хране ван простора намијењеног за те сврхе,
- 10) тетовирање и пирсинг лично или другог у установи,
- 11) изношење алата и других материјалних средстава са радног мјеста,

- 12) посједовање ствари које затвореник не смије имати код себе,
- 13) недисциплиновано, непристојно и агресивно понашање које ремети живот и рад у установи,
- 14) нарушавање мира виком, галамом, прегласним слушањем радија или ТВ пријемника, лупањем или бацањем ствари.

Члан 157.

- (1) Тежи дисциплински прекршаји су:
 - 1) одбијање извршења законитог наређења службеног лица,
 - 2) подстрекавање на побуну или бјекство,
 - 3) припремање бјекства, покушај бјекства и бјекство,
 - 4) помагање другим затвореницима при припремању бјекства или бјекству,
 - 5) организовање и учешће у побуни,
 - 6) насилничко понашање према другим затвореницима, физичко и психичко злостављање, као и свако некоректно понашање према другим затвореницима,
 - 7) намјерно уништавање туђе имовине и имовине установе,
 - 8) узимање од других затвореника накнаде у новцу или натури,
 - 9) неовлашћено напушање установе, одјељења установе, болничког лијечења у здравственој установи или са радилишта без одобрења службеног лица,
 - 10) производња, уношење, посједовање, препродаја и уживање алкохола, опојних дрога и психоактивних материја у установи и ван установе, током коришћења погодности, током радног ангажовања ван установе и на болничком лијечењу,
 - 11) израда, посједовање и уношење у установу или на радилиштима ван установе недозвољених предмета укључујући и новац, опасне ствари или средства за комуникацију на даљину,
 - 12) неоправдано кашњење са погодности ван круга установе и непоштивање и неизвршавање мјера забране за вријеме коришћења погодности ван установе,
 - 13) вријећање, пријетње и непристојно понашање, међусобне свађе и туче,
 - 14) израда било каквих предмета и обављање приватних послова за себе или другог без налога службеног лица,
 - 15) ометање спровођења дневног распореда активности,
 - 16) неовлашћено улажење и коришћење службене просторије и боравак на мјестима гдје је то забрањено,
 - 17) спречавање приступа у било који простор установе службеним лицима и лицима која имају овлашћење да улазе у установу,
 - 18) међусобна препродаја или трампа било каквих ствари,
 - 19) крађа, коцкање и играње недозвољених игара,
 - 20) опирање здравственом прегледу и тестирању на заразне болести, алкохол и опојна средства,
 - 21) подстицање других затвореника на понашање које представља кривично дјело, прекршај или тежи дисциплински прекршај,
 - 22) некоректно понашање према службеним лицима,
 - 23) пружање отпора или физички напад на службено лице,
 - 24) занемаривање радне обавезе која је проузроковала или је могла проузроковати штетне посљедице већег обима,
 - 25) давање лажних података усљед којих је настала или је могла настати штета већих размјера,
 - 26) угрожавање туђег здравља извршено намјерно или грубом непажњом,

27) обучавање других затвореника о начину извршења кривичног дјела на основу личног или туђег искуства,

28) намјерно нарушавање свог здравља ради онеспособљавања за извршење обавеза,

29) непримјерено понашање за вријеме коришћења погодности ван установе.

(2) Тежи дисциплински прекршај је и свако понашање које представља кривично дјело за које се затвореник гони по службеној дужности, прекршај који учини затвореник за вријеме издржавања казне затвора, понашање којим затвореник крши наложене мјере надзора, забране или ограничења, као и свако друго понашање које штети угледу установе.

Члан 158.

(1) За учињене дисциплинске прекршаје изричу се дисциплинске казне.

(2) Дисциплинске казне су:

1) опомена,

2) писмени укор,

3) одузимање погодности ван установе и у установи,

4) упућивање у самицу до 20 дана.

(3) Ако затвореник за вријеме издржавања казне затвора учини кривично дјело, установа је дужна да поднесе извјештај надлежном органу.

(4) Према затворенику се примјењује дисциплинска казна и ако за вријеме издржавања казне учини кривично дјело.

(5) Опомена и писмени укор изриче се за лакше дисциплинске прекршаје.

(6) У случају изрицања дисциплинске казне одузимања погодности, вријеме трајања дисциплинске казне зависи од тежине учињеног дисциплинског прекршаја, али не може бити краће од мјесец дана ни дуже од шест мјесеци.

(7) Дисциплинска казна упућивања у самицу може се изрећи само за теже дисциплинске прекршаје.

(8) У случају изрицања дисциплинске казне упућивања у самицу, затвореник обавезно губи могућност додјеливања и коришћења погодности које се користе ван круга установе, за вријеме које одреди дисциплинска комисија, а које не може бити краће од три нити дуже од шест мјесеци, осим у случајевима изрицања дисциплинске казне због почињеног бјекства, односно злоупотребе погодности када не може бити краћа од годину дана, а рачуна се од дана издржане или застарјеле изречене дисциплинске казне.

(9) Затворенику коме се одреди посебна мјера распореда у одјељење са појачаним надзором, за вријеме боравка у одјељењу не тече рок који је изречен дисциплинском казном у вези са одузимањем погодности.

Члан 159.

(1) Приједлог за покретање дисциплинског поступка за утврђивање дисциплинске одговорности затвореника подноси руководицац службе у чијем дјелокругу је учињен прекршај.

(2) Рјешење о покретању дисциплинског поступка доноси директор.

(3) Комисија коју именује директор спроводи дисциплински поступак и изриче дисциплинске казне.

(4) Против рјешења Комисије може се уложити жалба директору у року од три дана од дана пријема.

- (5) Жалба не задржава извршење рјешења.
- (6) Рјешење директора је коначно и против њега се не може покренути управни спор.

Члан 160.

(1) Дисциплински поступак је хитан и води се у складу са одредбама овог закона, правилника о дисциплинској одговорности затвореника и закона који прописује кривични поступак.

(2) У дисциплинском поступку обавезно се саслушавају затвореник и свјedoци, а може се извршити и суочење, као и прибавити мишљење службених лица укључених у спровођење програма третмана.

(3) Током дисциплинског поступка води се записник.

Члан 161.

(1) Затвореници који почине најтеже дисциплинске прекршаје могу се издвојити од осталих затвореника у посебну просторију без опасних ствари и прије покретања, односно окончања дисциплинског поступка, ако постоји опасност од насилних радњи према лицима и стварима, опасност од убиства и самоповређивања или угрожавања безбједности у установи, које се не могу отклонити на други начин, о чему одлучује директор установе.

(2) Вријеме издвајања траје док постоје разлози због којих је лице издвојено, а не може трајати дуже од 72 часа.

(3) Вријеме проведено у просторији без опасних ствари урачунава се у дисциплинску казну упућивања у самицу.

Члан 162.

(1) Дисциплинска казна упућивања у самицу подразумијева искључење затвореника из заједничких активности с другим затвореницима током цијелог дана и ноћи.

(2) Прије извршења дисциплинске казне упућивање у самицу обавезан је љекарски преглед.

Члан 163.

(1) Извршење дисциплинских казни, изузев опомене и писменог укора, може се одгодити до шест мјесеци, ако се са основом може очекивати да ће се и без извршења изречене дисциплинске казне постићи сврха дисциплинског кажњавања.

(2) Уколико затвореник у року за који је одгођено извршење дисциплинске казне учини дисциплински прекршај, условно изречена дисциплинска казна се опозива.

(3) Код опозива условне дисциплинске казне упућивања у самицу, укупна дисциплинска казна не може бити дужа од 15 дана.

Члан 164.

(1) У току извршења дисциплинске казне упућивања у самицу, затворенику се обезбјеђују потребни хигијенски и здравствени услови, по потреби, књиге, уџбеници и новине.

(2) За вријеме извршења дисциплинске казне упућивања у самицу, затворенику се обезбјеђује боравак на свјежем ваздуху ван затворених просторија, у трајању најмање до два часа дневно.

(3) Затвореника је при извршењу дисциплинске казне упућивања у самицу дужан да посјети здравствени радник сваког дана, васпитач и љекар два пута седмично, а једном у седам дана директор.

(4) Више одвојено изречених дисциплинских казни упућивања у самицу не може се извршавати узастопно у континуитету.

Члан 165.

(1) На писмени приједлог службе третмана, директор рјешењем може обуставити извршење дисциплинске казне упућивање у самицу и прије њеног истека, када утврди да је постигнута сврха дисциплинског кажњавања.

(2) Директор рјешењем обавезно обуставља извршење дисциплинске казне упућивања у самицу, ако по писменом мишљењу љекара даљи боравак у самици угрожава здравље затвореника.

Члан 166.

(1) Затвореник је одговоран за штету коју је намјерно или грубом непажњом проузроковао и штету је дужан да надокнади.

(2) О накнади штете рјешењем одлучује директор.

(3) Против рјешења о накнади штете може се изјавити жалба министру у року од осам дана од дана пријема рјешења.

(4) Уколико затвореник одбије да плати штету, установа може своја потраживања остварити тужбом код надлежног суда.

VII МЈЕРЕ ЗА ОДРЖАВАЊЕ РЕДА И БЕЗБЈЕДНОСТИ

Члан 167.

(1) У циљу одржавања реда и безбједности у установи, према затворенику се могу примијенити оне мјере за одржавање реда и безбједности које су утврђене овим законом и прописима донесеним на основу овог закона и само у мјери у којој је то неопходно.

(2) Мјере за одржавање реда и безбједности су посебне мјере и мјере принуде.

1. Посебне мјере за одржавање реда и безбједности

Члан 168.

(1) У циљу одржавања реда и дисциплине и очувања опште безбједности установе, према затвореницима који константно угрожавају ред и безбједност могу се одредити посебне мјере утврђене овим законом, и то:

- 1) појачани надзор,
- 2) одузимање и привремено задржавање ствари чије је држање допуштено,
- 3) тестирање на заразне болести, алкохол и опојна средства,
- 4) издвајање у просторију без опасних ствари,
- 5) смјештај у медицинску просторију са интензивним надзором,

- 6) смјештај у одјелење појачаног надзора и интензивног програма поступања,
- 7) усамљење.
- (2) Према затворенику се може користити више посебних мјера истовремено.
- (3) Примјена посебних мјера и мјера принуде не третирају се као дисциплинске казне.

Члан 169.

- (1) Посебне мјере из члана 168. овог закона, осим мјере усамљења и смјештаја у медицинску просторију са интензивним надзором, на приједлог службе третмана и службе обезбјеђења, наредбом одређује директор.
- (2) Посебну мјеру усамљења, на приједлог службе третмана и службе обезбјеђења, рјешењем одређује директор.
- (3) Мјеру смјештаја у медицинску просторију са интензивним надзором, на приједлог љекара установе, наредбом доноси директор.
- (4) У случајевима који не трпе одгађање, примјену посебних мјера, изузев мјера из члана 168. т. 5) и 7) овог закона може одредити и други радник кога овласти директор.
- (5) Радник који је одредио посебну мјеру одмах обавјештава директора, који мјеру одмах потврђује или укида.
- (6) О примјени мјера из члана 168. т. 5), 6) и 7) овог закона директор одмах, а најкасније у року од 24 часа писменим путем обавјештава Министарство.
- (7) Посебне мјере не могу се примјењивати дуже него што постоје разлози због којих су одређене, осим ако овим законом није другачије одређено.

Члан 170.

- (1) Појачани надзор представља учестало посматрање и контролу затвореника дању и ноћу, а извршава се на начин да се не ремети свакодневна активност осталих затвореника.
- (2) Одузимање и привремено задржавање ствари чије је држање допуштено, извршава се привремено док трају разлози за примјену мјере.
- (3) У случају сумње на заразне болести, конзумирање алкохола и опојних средстава дозвољено је тестирање затвореника у складу са чланом 134. овог закона.
- (4) За тестирање на вирус ХИВ-а и на вирус хепатитиса Ц, потребан је пристанак затвореника.
- (5) Издвајање у посебну просторију без опасних ствари, као посебна мјера за одржавање реда и дисциплине, извршава се на начин предвиђен чланом 161. овог закона.
- (6) Приликом издвајања затвореника у просторију без опасних ствари обавезно се обавља љекарски преглед.

Члан 171.

- (1) Затвореници код којих се процијени да ће извршити или су већ извршили било који акт самоповређивања, напада на другог затвореника или службено лице, смјештају се из здравствених разлога у медицинску просторију са интензивним надзором.

(2) О здравственом стању затвореника који се смјешта у медицинску просторију са интензивним надзором прибавља се мишљење заводског љекара и одмах, а најкасније у року од 24 сата од момента смјештаја.

(3) Наредбу о смјештају затвореника у медицинску просторију, по приједлогу љекара установе, доноси директор.

(4) Интензиван надзор у медицинској просторији огледа се у организованом надзору радника службе обезбјеђења и здравствене службе, као и надзору путем техничких и електронских уређаја.

(5) Када љекар установе донесе мишљење о употреби средстава за ограничавање кретања из става 1. овог члана, затвореник се прегледа, а одлука се преиспитује сваких шест сати, а по потреби и раније.

(6) Свако преиспитивање мишљења из става 5. овог члана евидентира се у здравствени картон затвореника и сачињава се дневни извјештај, који се доставља директору.

(7) Примјена ове мјере траје док трају разлози због којих је одређена.

Члан 172.

(1) Ако постоји опасност од бјекства, насилног понашања према другим затвореницима или стварима, опасност од угрожавања дисциплине и реда који се не могу отклонити на други начин, угрожене личне безбједности и у другим оправданим случајевима, затвореници се могу смјестити у одјељење појачаног надзора и интензивног програмом поступања.

(2) У одјељење из става 1. овог члана може се смјестити затвореник и након извршења мјере усамљења, ако нису престали разлози због којих је мјера усамљења одређена.

(3) Наредбу о смјештају доноси директор, на приједлог службе обезбјеђења и службе третмана.

(4) Преиспитивање оправданости боравка у одјељењу врши се свака три мјесеца боравка у одјељењу, а у изузетним случајевима може се вршити и раније.

Члан 173.

(1) Затворенику који својим понашањем упорно ремети ред и дисциплину, угрожава безбједност установе и представља озбиљну опасност за лица и имовину у установи, уз претходно мишљење заводског љекара, директор може рјешењем одредити мјеру усамљења у трајању до 60 дана.

(2) Против рјешења из става 1. овог члана, затвореник има право жалбе министру у року од три дана од дана пријема рјешења, с тим да жалба не одгађа извршење рјешења.

(3) Рјешење донесено по жалби је коначно и против њега се не може покренути управни спор.

Члан 174.

(1) У посебним случајевима када нису престали разлози за примјену мјере усамљења, мјера усамљења може бити продужена у складу са чланом 169. став 2. овог закона, с тим да укупно вријеме усамљења не може трајати дуже од 120 дана непрекидно.

(2) Затвореник према коме је одређена мјера усамљења, за вријеме трајања мјере држи се одвојено од осталих затвореника и заједничког начина извршења казне и заједничких активности.

(3) Мјера усамљења може се обуставити и прије истека времена за које је одређена, ако се у току њеног извршења утврди да су престали разлози због којих је одређена или када се налазом љекара утврди да је даље усамљење штетно по здравље затвореника.

(4) Рјешење о обустави извршења мјере усамљења доноси директор.

(5) За вријеме док траје мјера усамљења, затвореника свакодневно посјећују здравствени радник и васпитач, а љекар и директор једном седмично.

(6) Извршење посебне мјере усамљења и извршења дисциплинске казне упућивања у самицу уређује се правилником о кућном реду за издржавање казне затвора.

2. Мјере принуде и примјена мјера принуде

Члан 175.

Мјере принуде према затвореницима су:

- 1) употреба физичке снаге,
- 2) везивање,
- 3) употреба гумене палице,
- 4) употреба службених паса,
- 5) употреба шмркова са водом,
- 6) употреба хемијских средства,
- 7) употреба електромагнетног/електроничког несмртоносног оружја – тасер,
- 8) употреба кинетичког несмртоносног оружја – гумени метак,
- 9) употреба ватреног оружја.

Члан 176.

(1) У циљу одржавања реда и безбједности у установи, према затворенику се могу примијенити оне мјере принуде које су утврђене овим законом и прописима донесеним на основу закона.

(2) Приликом примјене мјере принуде користи се она мјера која најмање угрожава живот и здравље лица према коме се примјењује, којом се успјешно савлађује отпор и која је сразмјерна опасности која пријети.

Члан 177.

(1) Мјере принуде према затворенику могу се примијенити само када је неопходно да се спријечи:

- 1) бјекство,
- 2) физички напад на друго лице,
- 3) самоповређивање или покушај самоубиства затвореника,
- 4) намјерно проузроковање пожара, поплаве и материјалне штете,
- 5) активан и пасиван отпор,
- 6) побуна.

(2) Под активним отпором подразумијева се свако супротстављање затвореника законитим службеним мјерама, радњама и налозима службеног лица, које се врши

заклањањем или држањем за лице или предмет, отимањем, или под претпоставком да ће се лице напасти или предузимањем сличне радње.

(3) Под пасивним отпором подразумијева се свако супротстављање затвореника законитим службеним мјерама, радњама и налозима службеног лица, које се врши оглушавањем или заузимањем клечећег, сједећег, лежећег или сличног положаја.

(4) Мјере принуде могу се примијенити и према лицу које ван установе противправно ослобађа затвореника или противправно улази у круг и просторије установе.

(5) У случају из става 4. овог члана, наведено лице се задржава до доласка овлашћених службених лица органа унутрашњих послова.

Члан 178.

(1) О примјени мјере принуде усмено и јасно се упозорава лице према којем се мјера намјерава употријебити, осим ако је ријеч о истовременом или непосредно предстојећем противправном нападу.

(2) Употребу службених паса, шмркова са водом, хемијских средстава, електромагнетног и кинетичког несмртоносног оружја може наредити само директор.

(3) Након примјене мјера принуде обавезно је извршити љекарски преглед затвореника.

(4) О примјени мјера принуде из члана 175. т. 3), 4), 5), 6), 7), 8) и 9) овог закона и обавезном љекарском прегледу из става 3. овог члана одмах се подноси извјештај директору који је обавезан да у року од 24 сата достави извјештај Министарству, које доноси рјешење о оправданости примјене мјера принуде.

(5) Ако су мјере принуде и ватрено оружје употријебљени у границама овлашћења, искључена је дисциплинска одговорност припадника службе обезбјеђења.

(6) Ако се против радника установе води кривични поступак због употребе средстава принуде, ватреног оружја или других радњи при вршењу службеног задатка, установа обезбјеђује правну помоћ у вези са вођењем поступка.

Члан 179.

(1) У случају да се у установи припрема или врши нарушавање реда већег обима, директор установе о томе одмах обавјештава министра, који након сагледавања ситуације доноси одлуку о ангажовању свих или појединачних посебних јединица установа у складу са правилником о организацији и употреби посебне јединице службе обезбјеђења – полиције казнено-поправне установе.

(2) У случају да припадници посебне јединице не могу спријечити нарушавање реда већег обима, ради успостављања реда министар може, у складу са споразумом из члана 61. став 4. овог закона, затражити ангажовање најближе посебне јединице Министарства унутрашњих послова.

3. Употреба ватреног оружја

Члан 180.

(1) Припадници службе обезбјеђења и друга овлашћена службена лица установе могу бити наоружани када обављају дужност ван круга установе.

(2) Припадницима службе обезбјеђења забрањено је ношење оружја у кругу установе, осим у случајевима када је нарушавање реда и дисциплине таквог

интензитета да је неопходна употреба ватреног оружја да би се успоставио ред и дисциплина и заштитили животи затвореника, запослених или других лица која се налазе у установи.

(3) Оружје у служби обезбјеђења не могу носити приправници.

Члан 181.

(1) При вршењу службених послова припаднику службе обезбјеђења дозвољена је употреба ватреног оружја само ако се другим мјерама не може:

- 1) заштити живот људи,
- 2) одбити непосредни напад којим се угрожава његов живот или живот службених лица,
- 3) одбити напад на објекат који обезбјеђује,
- 4) спријечити бјекство затвореника из установе затвореног типа,
- 5) спријечити бјекство затвореника из установе затвореног типа, односно затвореног одјељења установе које спроводи или обезбјеђује, ако би његово бјекство непосредно угрозило живот других, само ако је то изричито наведено у налогу за спровођење, односно обезбјеђење.

(2) Припадник службе обезбјеђења који службу врши у присуству надређеног руководиоца, може употријебити ватрено оружје само по његовом наређењу.

(3) Надређени руководиоца може издати наређење за употребу ватреног оружја само у случајевима из става 1. овог члана.

(4) Припадник службе обезбјеђења неће употријебити ватрено оружје ако би тиме угрозио животе других лица.

Члан 182.

(1) Припадник службе обезбјеђења има право и дужност да примијени сва овим законом предвиђена овлашћења ради извршења законом приписаних надлежности.

(2) Припадник службе обезбјеђења примјењује овлашћења према властитој одлуци, у складу са законом, подзаконским актима, као и на основу законите наредбе надређеног.

(3) Припадник службе обезбјеђења у циљу извршавања својих, законом и подзаконским актима прописаних службених дужности, може примијенити слједећа овлашћења:

- 1) провјера и утврђивање идентитета лица и предмета,
- 2) издавање упозорења и наређења,
- 3) привремено ограничавање слободе кретања,
- 4) привремено одузимање предмета,
- 5) коришћење туђих возила и комуникацијских средстава,
- 6) преглед лица, ствари, просторија и превозних средстава,
- 7) употреба средстава принуде.

4. Поступање приликом бјекства

Члан 183.

(1) Припадник службе обезбјеђења без одгађања предузима радње да затвореника онемогући у бјекству.

(2) У циљу непосредног хватања одбјеглог лица, припадник службе обезбјеђења и без наредбе надлежног суда о претресању, може ући у туђи стан и остале просторије и по потреби извршити претрес у мјери у којој је потребно да се пронађе и лиши слободе одбјегли затвореник.

(3) У случају када се врши претрес стана, односно просторија, сасчињава се записник.

(4) Припадник службе обезбјеђења има право да се послужи саобраћајним средствима и средствима везе која су му доступна ради хватања лица из става 1. овог члана, као и ради превоза и помоћи лицу повријеђеном том приликом.

(5) О уласку у стан или друге просторије, те употреби средства из става 4. овог члана припадник службе обезбјеђења издаје њиховом држаоцу потврду ради накнаде трошкова и друге штете.

Члан 184.

(1) У случају бјекства затвореника, установа одмах обавјештава орган унутрашњих послова у сједишту установе, орган унутрашњих послова у мјесту пребивалишта, односно боравишта затвореника и Граничну полицију БиХ ради предузимања мјера проналажења, хватања и привођења одбјеглог.

(2) У случају бјекства страног држављанина, поред органа из става 1. овог члана обавјештава се и надлежна служба за послове са странцима у Министарству безбједности БиХ.

(3) Бјекством се сматра и свако самовољно удаљење из установе или одјељења установе, недолазак на вријеме са одобреног коришћења погодности ван установе, недолазак на вријеме са одобреног прекида издржавања казне, самовољно удаљење са лијечења у здравственој установи или радилишта ван установе и нејављање у установу након опозива условног отпуста и опозива прекида издржавања казне затвора,

(4) О сваком бјекству директор одмах обавјештава министра.

(5) Вријеме проведено у бјекству не рачуна се у издржану казну затвора.

(6) У случају бјекства затвореника, директор подноси надлежном органу унутрашњих послова захтјев за расписивање потјернице ради проналажења и спровођења бјегунца у установу.

(7) Трошкове спровођења из бјекства сноси затвореник.

ГЛАВА VIII

УСЛОВНИ ОТПУСТ И ОТПУШТАЊЕ ЗАТВОРЕНИКА

1. Условни отпуст

Члан 185.

(1) Ради подстицања личних напора затвореника за укључивање у живот на слободи, за која се основано може очекивати да више неће чинити кривична дјела и да је казна затвора постигла сврху кажњавања, затвореник се може условно отпустити у складу са одредбама Кривичног законика и овог закона.

(2) О условном отпусту затвореника који се налазе на издржавању казне затвора у установама Републике Српске рјешава Комисија за условни отпуст (у даљем тексту: Комисија), коју именује министар.

(3) До коначног рјешавања питања условног отпуста затвореника који се по правоснажним пресудама судова Републике Српске налазе на издржавању казне

затвора у установама Федерације Босне и Херцеговине, о условном отпусту тих лица рјешава Комисија из става 2. овог члана.

(4) Комисија се састоји од пет чланова, коју чине представник Министарства, судија Врховног суда Републике Српске и три независна члана из релевантне стручне области.

(5) Један од чланова Комисије је предсједник.

(6) Комисија се именује на период од четири године.

(7) Комисија доноси пословником о раду.

Члан 186.

(1) О условном отпусту рјешава се по молби затвореника или на приједлог директора.

(2) Иницијативу за подношење приједлога за условни отпуст може да поднесе и љекар установе након сагледавања здравственог стања затвореника, ако теже или акутно здравствено стање затвореника на то указује или ако медицинска процјена указује на немогућност излечења, односно лошу здравствену прогнозу затвореника.

(3) Установа, уз приједлог или молбу, доставља Комисији податке о постигнутом степену преваспитања и друге податке о затворенику који могу бити од значаја за одлуку Комисије, као и мишљење о оправданости молбе.

(4) Затвореник који се налази на издржавању казне затвора, а против којег се води други кривични поступак, до окончања поступка и доношења правоснажности пресуде не може подносити молбу за условни отпуст, нити установа може подносити приједлог Комисији.

(5) Одредбе овог члана о условном отпусту не примјењују се на затворенике којима је новчана казна замијењена казном затвора.

(6) При доношењу рјешења о условном отпусту, Комисија нарочито цијени:

- 1) ранију осуђиваност,
- 2) понашање током издржавања казне,
- 3) лично учешће у процесу преваспитања,
- 4) став према учињеном кривичном дјелу,
- 5) процјена поновног чињења кривичних дјела,
- 6) остатак неиздржаног дијела казне,
- 7) мишљење о основаности молбе, односно приједлога за условни отпуст,
- 8) мјере у склопу постпеналне заштите.

Члан 187.

(1) Комисија доноси рјешење о условном отпусту.

(2) Рјешење о условном отпусту доставља се установи, која је обавезна по један примјерак уручити затворенику приликом отпуста са издржавања казне, суду који је условно отпуштеног упутио на издржавање казне затвора, суду који је изрекао првостепену пресуду, органу унутрашњих послова надлежном по мјесту пребивалишта, односно боравишта, Граничној полицији БиХ и надлежној служби за послове са странцима у Министарству безбједности БиХ у случају да је страни држављанин.

(3) Уколико је молба или приједлог одбијен, рјешење се доставља подносиоцу молбе, односно приједлога.

Члан 188.

(1) Против рјешења Комисије није дозвољена жалба.

(2) У случају одбијања приједлога или молбе за условни отпуст, нови приједлог или молба не може се поднијети прије истека четири мјесеца ако је ријеч о казни затвора до двије године, односно шест мјесеци, ако је ријеч о казни затвора од двије и више година, рачунајући од дана коначности рјешења.

Члан 189.

(1) Затвореник којем је одобрен условни отпуст обавезан је да се за вријеме трајања условног отпуста сваких 15 дана јавља полицијској управи надлежној по мјесту пребивалишта, односно боравишта затвореника, а која у случају нејављања у одређено вријеме о томе обавјештава установу.

(2) За вријеме трајања условног отпуста затворенику није дозвољено напуштање територије Републике Српске, односно Босне и Херцеговине, осим када су у питању страни држављани или лица без држављанства, а која немају стално мјесто боравишта у Републици Српској, односно Босни и Херцеговини.

(3) Установа у којој је затвореник до дана отпуштања на условни отпуст издржавао казну затвора обавезна је да у сарадњи са органом из става 1. овог члана прати реализацију и остварење сврхе условног отпуста.

(4) Затвореницима за вријеме трајања условног отпуста не припадају права из овог закона.

(5) Изузетно, на молбу затвореника, а уз образложен приједлог установе, Комисија може рјешењем одобрити напуштање територије Републике Српске, односно Босне и Херцеговине у случајевима када је ријеч о лијечењу затвореника или ужег члана његове породице, а које није могуће спровести у здравственим установама Републике Српске, односно Босне и Херцеговине.

(6) Уз молбу коју затвореник упућује Комисији путем установе прилаже се писмено изјашњење надлежног универзитског клиничког центра у Републици Српској, односно у Босни и Херцеговини и оригинална здравствена документа или овјерене копије на основу којих се потврђује да је лијечење затвореника или члана његове уже породице неопходно, а да лијечење није могуће спровести на територији Републике Српске, односно Босне и Херцеговине.

(7) У случајевима из става 5. овог члана, рјешење Комисије се доставља установи у складу са чланом 184. ст. 1. и 2. овог закона.

(8) Након истека одобреног периода који је наведен у рјешењу Комисије, затвореник је дужан да се придржава обавеза прописаних ставом 1. овог члана.

Члан 190.

(1) Ако затвореник од дана доношења рјешења Комисије којим се одобрава условни отпуст до дана отпуштања на условни отпуст учини тежи дисциплински прекршај, директор је дужан да одмах поднесе приједлог за опозив рјешења о условном отпусту.

(2) О приједлогу из става 1. овог члана рјешењем одлучује Комисија.

(3) Ако се затвореник за вријеме трајања условног отпуста не придржава обавеза прописаних чланом 189. овог закона, почини прекршај са елементима насиља за које је предвиђена или изречена казна затвора, учини кривично дјело за које је потврђена оптужница или у случајевима одређивања мјере притвора, узнемиравања јавности и

покушаја преласка државне границе, на приједлог директора, Комисија може извршити опозив рјешења о условном отпусту или изрећи опомену.

(4) Рјешење о опозиву условног отпуста или изреченој опомени из става 3. овог члана, доставља се установи која је обавезна по један примјерак уручити затворенику, суду који је условно отпуштеног упутио на издржавање казне затвора, суду који је изрекао првостепену пресуду, органу унутрашњих послова и органу социјалне заштите надлежним по мјесту боравишта, односно пребивалишта и Граничној полицији БиХ.

(5) По пријему рјешења о опозиву условног отпуста, затвореник је дужан да се одмах јави у установу на издржавање преосталог дијела неиздржане казне затвора.

(6) Као преостали дио неиздржане казне затвора рачуна се вријеме од дана отпуста на условни отпуст до дана редовног истека казне затвора.

(7) На рјешење о опозиву условног отпуста из става 3. овог члана, затвореник може изјавити жалбу министру у року од три дана од дана пријема рјешења.

(8) Жалба на рјешење о опозиву условног отпуста не задржава извршење.

(9) У случају да се затвореник не јави у установу, установа је дужна да поднесе захтјев за издавање наредбе о расписивању потјернице.

(10) Уколико затвореник одбије пријем рјешења о опозиву условног отпуста или се не затекне на пријављеној адреси, достављач ће на вратима стана затвореника причврстити писмено саопштење о томе гдје се рјешење налази и тиме се сматра да је достављање рјешења извршено.

Члан 191.

(1) Затвореник који је током издржавања казне затвора активно учествовао у процесу преваспитања, испољавао примјерно понашање и владање, залагао се на раду и који током издржавања казне затвора није дисциплински кажњаван због тежих дисциплинских прекршаја, а издржао је најмање 4/5 казне затвора, на обједињени приједлог служби третмана, обезбјеђења и привредно-инструкторске службе или на молбу затвореника, може се пријевремено отпустити са издржавања казне затвора највише три мјесеца прије истека казне.

(2) О пријевременом отпусту из става 1. овог члана, цијенећи елементе из члана 186. став 6. овог закона, рјешењем одлучује директор.

(3) Рјешење о пријевременом отпусту затвореника доставља се на начин утврђен чланом 187. став 2. овог закона.

(4) Одредбе овог члана о пријевременом отпусту затвореника не примјењују се на затворенике којима је Комисија за условни отпуст рјешењем одобрила условни отпуст и затворенике којима је новчана казна замијењена казном затвора.

(5) Уколико је обједињени приједлог служби третмана, обезбјеђења и привредно-инструкторске службе одбијен или уколико је молба затвореника одбијена, образложено рјешење доставља се подносиоцу приједлога, односно молбе.

(6) У случају одбијања приједлога или молбе за пријеврени отпуст из става 1. овог члана, не може се поднијети нови приједлог или молба.

(7) Против рјешења директора установе за пријеврени отпуст није дозвољена жалба.

(8) Уколико затвореник од дана доношења рјешења из става 2. овог члана до дана отпуштања на пријеврени отпуст учини тежи дисциплински прекршај, директор опозива рјешење о пријевременом отпусту затвореника.

2. Отпуштање затвореника

Члан 192.

(1) Затвореник се отпушта из установе:

- 1) оног дана када му казна затвора редовно истекне,
- 2) кад му почне тећи условни отпуст,
- 3) када је по рјешењу директора пријевремено отпуштен,
- 4) на основу рјешења о амнестији,
- 5) на основу одлуке о помиловању
- 6) када изврши уплату новчане казне,
- 7) на основу одлуке суда којом се обуставља даље извршење казне затвора.

(2) Ако посљедњи дан издржавања казне пада у суботу, недјељу или у дане државних празника, затвореник се отпушта посљедњег радног дана који претходи томе.

(3) Одредба из става 2. овог члана не примјењује се на затвореника коме је новчана казна замијењена казном затвора.

(4) Затвореник се ослобађа сваког рада најмање три дана прије отпуштања ради припремања за излазак из установе.

(5) Прије отпуштања са издржавања казне, затвореника прегледа лекар установе и налаз уписује у здравствени картон, који потписује затвореник који се отпушта.

(6) Затвореник који се отпушта са издржавања казне, а који нема довољно средстава на свом новчаном депозиту има право на плаћени превоз до мјеста пребивалишта, односно боравишта, а ако је странац до граничног прелаза, уколико посебним прописима није другачије одређено.

(7) Трошкове превоза сноси установа из које се затвореник отпушта уколико затвореник нема довољно новчаних средстава на депозиту.

(8) Ако је затвореник у вријеме отпуштања са издржавања казне тешко болестан или је усљед болести неспособан за путовање, установа га смјешта у најближу здравствену установу ради лијечења.

(9) Ако затвореник нема средстава да плати трошкове лијечења, а обољење је настало за вријеме издржавања казне затвора, трошкове лијечења за првих мјесец дана сноси установа из које је затвореник отпуштен, а након тога примјењују се општи прописи о здравственој заштити.

(10) По отпуштању затвореника са издржавања казне затвора лични лист се архивира и чува у складу са општим прописима о заштити архивске грађе.

Члан 193.

(1) Затворенику који је издржао казну затвора, при отпуштању из установе издаје се отпусни лист у којем се поред основних података о затворенику наводи вријеме и основ отпуштања са издржавања казне, као и обавеза да се пријави органу унутрашњих послова надлежном по мјесту пребивалишта, односно боравишта.

(2) Затворенику који се отпушта на условни отпуст, издаје се отпусни лист у којем се поред његових основних података и података о времену и основу отпуштања наводе и обавезе прописане чланом 189. ст. 1. и 2. овог закона.

(3) О отпуштању затвореника са издржавања казне затвора установа обавјештава суд који је затвореника упутио на издржавање казне затвора, суд који је изрекао првостепену пресуду, орган унутрашњих послова и орган социјалне заштите надлежан по мјесту боравишта, односно пребивалишта.

(4) О датуму отпуштања са издржавања казне затвора страног држављанина установа, у року од 30 дана прије истека казне, обавјештава надлежну службу за послове са странцима у Министарству безбједности Босне и Херцеговине, у складу са прописом којим се регулишу кретање и боравак странаца у БиХ.

(5) О датуму отпуштања са издржавања казне затвора лица без држављанства установа, у року од 30 дана прије истека казне, обавјештава представника међународне организације која штити интересе лица без држављанства.

Члан 194.

(1) Затворенику се при отпуштању предају све ствари, предмети и новац који су били на чувању у установи.

(2) Ако затвореник нема рубље, одијело и обућу, а ни средстава да их набави, установа их обезбјеђује без накнаде.

Члан 195.

(1) Приликом отпуста из установе, затвореник који се условно отпушта у изјави у писаној форми назначиће мјесто у коме ће боравити за вријеме трајања условног отпуста.

(2) У случају промјене мјеста пребивалишта, односно боравишта условно отпуштени затвореник дужан је о томе обавијестити надлежни орган унутрашњих послова и орган социјалне заштите.

(3) У случајевима да се затвореник отпушта из установе на основу Закона о амнестији, установа је дужна да га отпусти најкасније 24 сата након пријема правоснажног рјешења о амнестији, ако Законом о амнестији није другачије одређено.

(4) У случају да се затвореник отпушта из установе на основу одлуке о помиловању, установа је дужна да га отпусти истог дана по пријему одлуке о помиловању.

(5) Затвореник се сматра отпуштеним када напусти простор установе.

(6) Ако је затворенику по отпуштању са издржавања казне затвора потребна помоћ заједнице, установа је дужна да о томе благовремено обавијести орган надлежан за послове социјалне заштите у месту пребивалишта, односно боравишта затвореника.

ГЛАВА IX ИЗВРШЕЊЕ КАЗНЕ ДУГОТРАЈНОГ ЗАТВОРА

Члан 196.

Одредбе чл. 72. до 196. овог закона примјењују се и на извршење казне дуготрајног затвора, осим ако овим законом није другачије прописано.

Члан 197.

(1) Казна дуготрајног затвора извршава се у установи затвореног типа.

(2) Лица која издржавају казну дуготрајног затвора класификују се у посебне васпитне колективе, с тим да на једног васпитача долази до 20 затвореника.

Члан 198.

(1) Затвореници који издржавају казну дуготрајног затвора не могу бити радно ангажовани на пословима који се изводе ван круга установе, док не почну користити погодности које се користе ван круга установе.

(2) Затвореницима који издржавају казну дуготрајног затвора може се вршити контрола писама и телефонских разговора, са чим мора бити упознат затвореник.

ГЛАВА X

ИЗВРШЕЊЕ КАЗНЕ ЗАТВОРА ИЗРЕЧЕНЕ У ПРЕКРШАЈНОМ ПОСТУПКУ

Члан 199.

(1) Казна затвора изречена у прекршајном поступку извршава се према одредбама овог закона, ако посебним законом није другачије одређено.

(2) Казна затвора из става 1. овог члана извршава се у посебном одјељењу установе према мјесту пребивалишта, односно боравишта лица према коме је казна изречена.

(3) Жене којима је изречена казна затвора у прекршајном поступку на издржавање казне упућују се у установу за жене.

Члан 200.

(1) За упућивање лица кажњеног у прекршајном поступку на издржавање казне надлежан је суд према пребивалишту, односно боравишту кажњеног.

(2) Ако кажњени нема пребивалиште на подручју у надлежности суда који је донио првостепено рјешење, суд ће правоснажно и извршно рјешење доставити суду из става 1. овог члана.

(3) Ако је лице кажњено у прекршајном поступку страни држављанин или је лице које нема стално пребивалиште на територији Републике Српске, надлежан за упућивање на издржавање казне је суд који је донио рјешење у првом степену.

Члан 201.

(1) Извршење казне затвора изречене у прекршајном поступку може се одгодити из истих разлога као и извршење казне затвора изречене у кривичном поступку.

(2) Кажњеној жени у трећем мјесецу трудноће и кажњеној мајци која има дијете млађе од годину дана, извршење казне се одгађа док дијете не наврши годину дана.

(3) У осталим случајевима одгађање извршења казне може трајати најдуже до 60 дана.

Члан 202.

(1) Извршење казне затвора изречене у прекршајном поступку изузетно се може прекинути до десет дана, на начин и према поступку утврђеним овим законом.

(2) За вријеме прекида кажњеном не припадају права предвиђена овим законом.

Члан 203.

(1) Ако посљедњи дан издржавања казне пада у суботу, недјељу или у дане државних празника, кажњеник се отпушта посљедњег радног дана који претходи томе.

(2) Одредбе из става 2. овог члана не примјењују се на кажњеника којем је у прекршајном поступку новчана казна замијењена казном затвора.

(3) На кажњеника којем је у прекршајном поступку изречена казна затвора не примјењују се одредбе о условном отпусту из члана 186. овог закона.

(4) На кажњеника којем је у прекршајном поступку новчана казна замијењена казном затвора не примјењују се одредбе овог закона у вези са погодностима, условним отпустом и прекидом издржавања казне затвора.

ГЛАВА XI ИЗВРШЕЊЕ МЈЕРЕ ПРИТВОРА

Члан 204.

(1) Мјера притвора по рјешењима надлежних судова извршава се у посебном одјељењу установе – притворској јединици, по одредбама овог закона које се односе на извршење казне затвора, уколико одредбама члана 204. до 217. овог закона није другачије одређено.

(2) Притворске јединице су затвореног типа.

Члан 205.

(1) У поступању са притвореним лицима примјењују се одговарајуће одредбе Закона о кривичном поступку и одредбе овог закона.

(2) На захтјев тужиоца и ако је то у интересу правде, суд може наредити да се ограниче одређена права притвореника.

Члан 206.

(1) У притворску јединицу може се примити лице против кога је надлежни суд донио рјешење о одређивању притвора.

(2) Уз рјешење о одређивању притвора установи се доставља и писмени налог за пријем притвореника.

(3) Установа издаје писмену потврду о пријему притвореника у коју се, поред осталог, уноси дан и час пријема и име и презиме лица које је довело притвореника.

Члан 207.

(1) Непосредно по пријему у установу врши се љекарски преглед притвореника, а налаз и мишљење љекара уноси се у здравствени картон притвореника.

(2) По пријему у установу притвореник се упознаје са правилником о кућном реду за извршење мјере притвора и другим правима и дужностима за вријеме примјене мјере притвора.

(3) Притвореници који су заједно учествовали у извршењу кривичног дјела смјештају се у одвојене просторије.

Члан 208.

(1) Притвореници у установи бораве под истим условима као и осуђена лица када је у питању смјештај, исхрана, здравствена заштита, примјена мјера принуде, посебне мјере за одржавање реда и безбједности и накнаде за причињену штету за вријеме примјене мјере притвора.

(2) У случају потребе чувања притвореника за вријеме боравка ван установе по било ком основу, обезбјеђење врши судска полиција.

Члан 209.

(1) Притвореник се може привремено извести из притворске јединице само у случајевима и на начин како је то прописано законом.

(2) Из разлога безбједности или ако је то у интересу вођења кривичног поступка, притвореник се може премјестити из притворске јединице једне установе у притворску јединицу друге установе.

(3) На приједлог директора, рјешење о премјештају притвореника доноси надлежни суд, уз сагласност министра који предлаже у коју притворску јединицу да се премјести притворено лице.

(4) Против рјешења из става 3. овог члана притвореник може изјавити жалбу предсједнику надлежног суда у року од три дана од пријема рјешења.

(5) Жалба на рјешење не одгађа извршење.

(6) Рјешење по жалби је коначно и против њега се не може покренити управни спор.

(7) Спровођење притвореника врши судска полиција.

Члан 210.

(1) Притвореник се може радно ангажовати у погонима и радионицама привредне јединице које се налазе у кругу установе, уз прибављену сагласност надлежног суда.

(2) Притвореник који ради, има право на накнаду и друга права по основу рада која у складу са овим законом припадају затвореницима.

Члан 211.

У случају смрти притвореника установа одмах обавјештава надлежно тужилаштво, најближе сроднике, надлежни суд, Министарство и матични уред и даље поступа према упутама надлежног суда.

Члан 212.

(1) Ако за вријеме извршења мјере притвора притвореник учини дисциплински или било који други прекршај, установа о томе обавјештава суд који води поступак.

(2) Надлежни суд обавјештава се и у случају бјекства притвореног лица.

(3) Суд из става 2. овог члана издаје наредбу за расписивање потјернице ради проналажења и привођења притвореника.

Члан 213.

Отпуштање притвореника из установе врши се по основу рјешења о укидању притвора надлежног суда или истеком времена за које је притвор одређен.

Члан 214.

Надзор над извршењем мјере притвора врши предсједник надлежног суда у складу са одредбама Закона о кривичном поступку.

Члан 215.

Притвореник који на основу одредаба Закона о кривичном поступку, на свој захтјев, прије правоснажности пресуде буде упућен на издржавање казне затвора изједначен је у правима и дужностима са другим затвореницима.

Члан 216.

(1) Правилником о кућном реду у установама за извршење мјере притвора утврђује се нарочито: пријем и распоређивање притвореника, здравствено-хигијенске мјере и исхрана, примање посјета, дописивање, примање пошиљки и штампе, рад и понашање притвореника и одржавање реда и дисциплине, поступак у случају бјекства или смрти притвореника, спровођење притвореника и отпуштање и друга питања од значаја за извршење мјере притвора.

(2) У складу са правилником о кућном реду у установама за извршење мјере притвора, директор установе уређује распоред дневних активности притворених лица, у складу са специфичностима поједине установе.

(3) Правилник о кућном реду у установама за извршење мјере притвора доноси министар.

ГЛАВА XII ИЗВРШЕЊЕ НОВЧАНЕ КАЗНЕ

Члан 217.

Ако осуђени не плати новчану казну у року који је утврђен пресудом, суд који је донио пресуду у првом степену по службеној дужности покреће поступак за замјену новчане казне казном затвора.

Члан 218.

(1) Поступак замјене новчане казне казном затвора врши суд у складу са одредбама Кривичног законика и Закона о прекршајима Републике Српске.

(2) Ако осуђени уплати само један дио новчане казне, остатак новчане казне сразмјерно се претвара у казну затвора.

(3) У случају да затвореник током издржавања казне уплати остатак новчане казне, извршење казне затвора се обуставља.

(4) Рјешење о обустави казне затвора из става 3. овог члана доноси надлежни суд.

Члан 219.

(1) Затвореник коме је новчана казна замијењена казном затвора у установи има исти положај у правима и дужностима као и друга лица на издржавању казне затвора, осим ако овим законом није другачије прописано.

(2) На лице коме је новчана казна замијењена казном затвора не примјењују се одредбе овог закона у вези са погодностима, условним отпустом и прекидом издржавања казне.

(3) Лице из става 2. овог члана отпушта се посљедњег дана истека казне.

(4) Новчана казна која је замијењена казном затвора извршава се према одредбама овог закона, ако посебним законом није другачије одређено.

ГЛАВА XIII ИЗВРШЕЊЕ КАЗНЕ РАДА У ЈАВНОМ ИНТЕРЕСУ

Члан 220.

(1) Министар доноси рјешење којим утврђује правне субјекте код којих се може извршавати рад у јавном интересу, сходно одредбама Кривичног законика.

(3) Приликом одређивања послодаваца код којих се извршава казна рада у јавном интересу, води се рачуна да то буду послови од јавног интереса у оквиру којих се може остварити сврха кривичне санкције.

(4) У извршењу казне рада у јавном интересу Министарство посебно сарађује са органима за запошљавање, органима здравствене и социјалне заштите, локалне самоуправе и органима унутрашњих послова.

(5) Са правним субјектом у који се осуђени упућује на обављање рада у јавном интересу закључује се уговор којим се дефинишу мјесто рада, врста посла, радно вријеме и друга питања битна за остваривање сврхе рада у јавном интересу.

Члан 221.

(1) Рад у јавном интересу извршава се у мјесту пребивалишта, односно боравишта осуђеног лица.

(2) Зависно од расположивих могућности, осуђено лице распоређује се на рад према његовим психофизичким способностима, стеченом стручном квалификацијом, као и жељи осуђеног да ради одређени посао.

Члан 222.

(1) Надзор над радом осуђеног у јавном интересу врши Министарство у складу са чл. 65. до 71. овог закона.

(2) Правилник о врсти послова и условима рада у јавном интересу доноси министар.

ГЛАВА XIV ИЗВРШЕЊЕ МЈЕРА БЕЗБЈЕДНОСТИ

1. Обавезно психијатријско лијечење и чување у здравственој установи

Члан 223.

(1) Мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи изречена уз казну затвора извршава се у посебној здравственој установи – Заводу за форензичку психијатрију Соколац.

(2) У установу из става 1. овог члана смјештају се и лица којима је у складу са Законом о кривичном поступку рјешењем надлежног суда одређен привремени смјештај у одговарајућу здравствену установу до окончања поступка за примјену мјере безбједности обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи.

(3) Мјера безбједности из става 1. овог члана уз условну осуду, извршава се у посебној здравственој установи или у посебном психијатријском одјељењу здравствене установе коју одреди Министарство здравља и социјалне заштите.

(4) Према лицима која извршавају мјеру обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи могу се примијенити само она ограничења која су неопходна ради њиховог лијечења или ради одржавања реда и дисциплине.

Члан 224.

(1) Упућивање лица на извршење ове мјере безбједности врши суд у складу са чланом 73. овог закона.

(2) Када је мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи изречена уз казну затвора осуђени се прво упућује на извршење мјере безбједности.

(3) Посебна здравствена установа из члана 223. став 1. овог закона дужна је да прими лице према коме је изречена мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи и спроводи мјере на начин одређен овим чланом.

(4) Послије завршеног лијечења осуђеног лица којем казна затвора још није истекла, надлежни суд рјешењем одлучује да ли ће се лице упутити на издржавање преосталог дијела неиздржане казне затвора у складу са одредбама правилника о упућивању затвореника на издржавање казне затвора или ће бити пуштен на условни отпуст.

(5) Вријеме проведено у установи за извршење мјере безбједности рачуна се као вријеме проведено на издржавању казне затвора.

(6) Мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи може трајати дуже од изречене казне затвора.

Члан 225.

(1) Посебна здравствена установа из члана 223. став 1. овог закона у којој се извршава мјера безбједности дужна је сваких девет мјесеци обавјештавати установу и суд који је мјеру изрекао о здравственом стању лица према коме се мјера извршава.

(2) Мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи траје док не престану разлози због којих је изречена.

(3) Када се заврши лијечење, здравствена установа о томе обавјештава надлежни суд који је изрекао мјеру.

Члан 226.

(1) Надзор над организацијом и стручним радом установа из члана 223. став 1. овог закона врши Министарство здравља и социјалне заштите.

(2) Надзор над законитошћу извршавања мјере безбједности према лицима из чл. 125. и 223. овог закона врши Министарство.

Члан 227.

(1) О премјештају лица упућеног на обавезно психијатријско лијечење и чување у здравствену установу у другу здравствену установу, на захтјев лица према коме се мјера извршава или на приједлог здравствене установе, одлучује Министарство здравља и социјалне заштите, уз сагласност надлежног суда.

(2) Трошкови извршења мјере безбједности обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи обезбјеђују се у буџету Републике Српске.

2. Обавезно лијечење од зависности

Члан 228.

(1) Мјера безбједности обавезног лијечења од зависности изречена уз казну затвора извршава се у посебној здравственој установи из члана 223. став 1. овог закона.

(2) Када је мјера безбједности обавезног лијечења од зависности изречена уз казну затвора, осуђени се прво упућује на извршење мјере безбједности.

(3) Упућивање лица на извршење мјере из става 1. овог члана врши надлежни суд према мјесту пребивалишта, односно боравишта осуђеног, а ако се осуђено лице налази у притвору за упућивање је надлежан суд у сједишту установе у којој се притвор издржава.

(4) Вријеме проведено у посебној здравственој установи за извршење мјере безбједности рачуна се као вријеме проведено на издржавању казне затвора.

(5) Ова мјера може трајати дуже од изречене казне затвора, али не и дуже од три године након истека времена казне затвора – извршаваће се на слободи.

Члан 229.

(1) Послије завршеног лијечења, осуђено лице којем казна затвора још није истекла, надлежни суд упућује на издржавање преосталог дијела неиздржане казне затвора, у складу са одредбама правилника о упућивању затвореника на издржавање казне затвора.

(2) Одредбе члана 224. став 2. овог закона сходно се примјењују и на трошкове извршења мјере безбједности обавезног лијечења од зависности.

ГЛАВА XV ИЗВРШЕЊЕ КУЋНОГ ЗАТВОРА

Члан 230.

(1) Поступак извршења кућног затвора врши се у складу са одредбама Кривичног законика.

(2) Мјеру из става 1. овог члана учиниоцу који је стар или изнемогао, тешко болестан, инвалидном лицу, трудној жени, самохраном родитељу малољетне дјеце суд може одредити да се казна затвора у трајању до годину дана може извршити и у просторима у којима осуђени станује у мјесту пребивалишта, односно боравишта (кућни затвор).

(3) Осуђени којем је одређено извршење казне затвора у складу са ставом 2. овог члана не смије напуштати просторе у којима станује.

Члан 231.

(1) Ако осуђени прекрши забрану напуштања простора становања из члана 230. овог закона, суд може одредити да остатак казне затвора издржи у установи за извршење казне затвора.

(2) На лица којима је суд одредио да казну затвора до годину дана извршавају у кућном затвору не примјењују се одредбе чл. 72. до 196. овог закона.

(3) Одредбе о извршењу кућног затвора прописују се правилником о начину извршења кућног затвора, који доноси министар.

ГЛАВА XVI МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

Члан 232.

(1) Држављанин Босне и Херцеговине, односно Републике Српске може под условима предвиђеним међународним уговором и законима, односно под условом узајамности, у Босни и Херцеговини, односно Републици Српској издржавати казну затвора изречену од суда друге државе.

(2) Према одредбама међународних уговора или под условом узајамности, Босна и Херцеговина, односно Република Српска омогућава страним држављанима, осуђеним на казну затвора, да казну издржавају у својој држави.

Члан 233.

(1) Преузимање или уступање извршења казне затвора и премјештај затвореника обавља се у складу са Законом о међународној правној помоћи у кривичним стварима.

(2) Преузимање или уступање из става 1. овог члана обавља се у сарадњи са Министарством правде Босне и Херцеговине, у чијој надлежности је међународна сарадња о правној помоћи.

(3) Рјешење о преузимању извршења казне затвора и упућивању у одређену установу, као и рјешење о уступању извршења казне затвора, доноси министар.

ГЛАВА XVII КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 234.

Новчаном казном од 300 КМ до 500 КМ казниће се за прекршај:

а) осуђено лице коме је изречена мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи које се у одређеном року не јави на извршење мјере,

б) осуђено лице коме је изречена мјера безбједности обавезног лијечења од зависности које се у одређеном року не јави на извршење мјере,

в) осуђено лице које се по условном отпусту не пријави надлежним органима у одређеном року.

Члан 235.

Новчаном казном од 500 КМ до 1.000 КМ казниће се за прекршај:

а) одговорно лице у здравственој установи ако Министарству у одређеном року не достави одговарајуће податке или достави непотпуне или нетачне податке, као и када прописане евиденције не води ажурно и уредно,

б) одговорно лице у здравственој установи које поступи супротно одредбама члана 221. овог закона.

Члан 236.

Новчаном казном од 3.000 КМ до 5.000 КМ казниће се за прекршај здравствена установа која поступи супротно одредбама члана 221. овог закона.

ГЛАВА XVIII ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 237.

Министар ће у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона донијети сљедеће прописе:

1) Правилник о врстама и начину вођења евиденције о затвореницима, притвореницима и малољетницима из члана 8. став 2. овог закона,

2) Правилник о функционисању интегралног информационог система (члан 9. став 2,

3) Правилник о кућном реду за издржавање казне затвора (члан 17. став 2),

4) Правилник о начину вршења службе обезбјеђења у установама Републике Српске (члан 24. став 6),

5) Правилник о звањима припадника службе обезбјеђења, условима њиховог стицања, униформи и ознакама звања (члан 24. став 7),

6) Правилник о условима и начину полагања стручног испита радника у служби третмана (члан 25. став 6),

7) Правилник о условима и начину полагања стручног испита радних инструктора (члан 27. став 6),

8) Оквирни план и програм стручног усавршавања и оспособљавања запослених у установама (члан 34. став 5),

- 9) Правилник о поступку и критеријумима за оцјену рада (члан 39. став 2),
- 10) Правилник о дисциплинској одговорности радника установа (члан 56),
- 11) Правилник о службеној легитимацији и значки (члан 57. став 4),
- 12) Правилник о условима и начину полагања стручног испита радника службе обезбјеђења (члан 58. став 6),
- 13) Упутство о критеријумима за провјеру психофизичких способности кандидата за пријем у службу обезбјеђења (члан 59. став 3),
- 14) Споразум о ангажовању посебних јединица Министарства унутрашњих послова и посебних јединица установа (члан 61. став 4),
- 15) Правилник о организацији и употреби посебне јединице службе обезбјеђења – полиције КПУ (члан 61. став 5),
- 16) Правилник о начину чувања службене тајне (члан 62. став 4),
- 17) Правилник о начину вршења инспекцијског надзора над радом установа (члан 66. став 4),
- 18) Правилник о критеријумима за упућивање затвореника на издржавање казне затвора из члана 72. став 2. овог закона,
- 19) Правилник о поступању са притужбама и другим поднесцима затвореника (члан 100. став 5),
- 20) Правилник о класификацији и рекласификацији затвореника (члан 141. став 4),
- 21) Правилник о дисциплинској одговорности затвореника (члан 155. став 4),
- 22) Правилник о кућном реду у установама за извршење мјере притвора (члан 216. став 3),
- 23) Правилник о врсти послова и условима рада у јавном интересу (члан 222. став 2),
- 24) Правилник о начину извршења кућног затвора (члан 231. став 3).

Члан 238.

У року од шест мјесеци од дана ступања са снагу овог закона, директор установа ће донијети правилнике о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста из члана 15. став 1. овог закона.

Члан 239.

До доношења подзаконских аката предвиђених овим законом, примјењују се прописи донијети према одредбама Закона о извршењу кривичних санкција Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 12/10, 117/11, 98/13 и 44/16), ако нису у супротности са овим законом.

Члан 240.

До усклађивања подзаконских аката са овим законом примјењиваће се прописи донесени на основу важећег Закона, уколико нису у супротности са овим законом.

Члан 241.

Ступањем на снагу овог закона установе у Републици Српској настављају са радом, и то:

- 1) Казнено-поправни завод у Фочи као казнено-поправни завод затвореног типа,

- 2) Казнено-поправни завод у Бањој Луци као казнено-поправни завод затвореног типа,
- 3) Казнено-поправни завод у Бијељини као казнено-поправни завод затвореног типа,
- 4) Казнено-поправни завод у Источном Сарајеву као казнено-поправни завод полуотвореног типа,
- 5) Казнено-поправни завод у Добоју као казнено-поправни завод полуотвореног типа
- 6) Казнено-поправни завод у Требињу као казнено-поправни завод полуотвореног типа.

Члан 242.

(1) У казнено поправним заводима у Бањој Луци, Источном Сарајеву, Бијељини, Добоју и Требињу, постоје затворена одјељења за извршење мјере притвора.

(2) Територијална надлежност за извршавање мјере притвора, односно установа из става 1. овог члана, одговара територијалној надлежности Окружног суда на чијем подручју се установа налази.

Члан 243.

До оснивања и почетка рада казнено-поправних установа за извршење казне малољетничког затвора за мушка осуђена лица, казне малољетничког затвора за женска осуђена лица, казнено-поправне установе за издржавање казне затвора за женска осуђена лица, васпитно-поправних домова за извршење васпитних мјера упућивања у васпитно-поправни дом за мушка малољетна лица и васпитно-поправни дом за женска малољетна лица, ове санкције извршавају се у посебним одјељењима казнено-поправних установа и то:

- 1) казна малољетничког затвора за мушка осуђена лица у Казнено-поправном заводу у Источном Сарајеву,
- 2) казна малољетничког затвора за женска осуђена лица у Казнено-поправном заводу у Источном Сарајеву,
- 3) казна затвора за женска осуђена лица у Казнено-поправном заводу у Источном Сарајеву,
- 4) васпитна мјера упућивања у васпитно-поправни дом за женска малољетна лица у Казнено-поправном заводу у Источном Сарајеву,
- 5) васпитна мјера упућивања у васпитно-поправни дом за мушка малољетна лица у Казнено-поправном заводу у Бањој Луци.

Члан 244.

(1) У Завод за форензичку психијатрију Соколац упућују се:

- 1) лица којима је уз казну затвора изречена мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења и чувања и здравственој установи,
- 2) лица којима је уз казну затвора изречена мјера безбједности обавезног лијечења од зависности,
- 3) лица којима је надлежни суд одредио привремени смјештај у здравствену установу до окончања поступка за примјену мјере безбједности,

4) лица којима је изречена мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи због почињеног кривичног дјела у стању битно смањене урачунљивости у складу са чланом 43. Закона о заштити лица са менталним поремећајима („Службени гласник Републике Српске“, број 46/04),

5) затвореници који се упућују на лијечење у складу са одредбама члана 125. став 1. овог закона.

(2) Министарство и Завод за форензичку психијатрију Соколац регулишу међусобна права и обавезе посебним споразумом.

Члан 245.

(1) У установама се извршавају казне затвора и мјере притвора изречене од Суда Босне и Херцеговине, у складу са одредбама Правилника о критеријима за упућивање осуђених лица на издржавање казне затвора у Републици Српској, према упутном акту Суда Босне и Херцеговине.

(2) На извршење казне затвора и мјере притвора које је изрекао Суд Босне и Херцеговине примјењује се Закон Босне и Херцеговине о извршењу кривичних санкција, притвора и других мјера – пречишћен текст („Службени гласник БиХ“, број 22/16).

(3) У установама се извршавају казне затвора и мјере притвора изречене од Суда Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, у складу са одредбама Правилника о критеријима за упућивање осуђених лица на издржавање казне затвора у Републици Српској, према упутном акту Суда Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

(4) На извршење казне затвора и мјере притвора које је изрекао Суд Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине примјењује се Закон о извршењу кривичних санкција, притвора и других мјера Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине („Службени гласник Брчко Дистрикта БиХ“, број 31/11).

(5) Средства потребна за извршење казне затвора и мјере притвора из ст. 1. и 3. овог члана обезбјеђују се у складу са споразумом са Министарством правде Босне и Херцеговине и Правосудном комисијом Владе Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

Члан 246.

Затвореници који су до ступања на снагу овог закона стекли формалне услове за одобравање погодности ван установе настављају са коришћењем погодности, ако за наставак њиховог даљег коришћења нема безбједносних сметњи и нових околности које би имале утицај на одлучивање о одобравању.

Члан 247.

Ступањем на снагу овог закона престаје да важи Закон о извршењу кривичних санкција Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 12/10,117/11, 98/13 и 44/16).

Члан 248.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“.

Број:

Датум:

ПРЕДСЈЕДНИК
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Недељко Чубриловић

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ
НАЦРТА ЗАКОНА О ИЗВРШЕЊУ КРИВИЧНИХ И ПРЕКРШАЈНИХ
САНКЦИЈА РУБЛИКЕ СРПСКЕ

I УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење Закона о извршењу кривичних и прекршајних санкција Републике Српске садржан је у члану 10. Устава Републике Српске, према којем су грађани Републике Српске равноправни у слободама, правима и дужностима, једнаки пред законом и уживају исту правну заштиту људских права и слобода, у Амандману XXXII на члан 68. т. 5. и 10. Устава Републике Српске, према којем Република Српска обезбјеђује остваривање и заштиту људских права и слобода и уређује организацију, надлежност и рад државних органа у складу са Уставом.

II УСКЛАЂЕНОСТ СА УСТАВОМ, ПРАВНИМ СИСТЕМОМ И
ПРАВИЛИМА НОРМАТИВНОПРАВНЕ ТЕХНИКЕ

Према Мишљењу Републичког секретаријата за законодавство број: 22/01-021-849/17 од 11. децембра 2017. године, уставни основ за доношење Закона о извршењу кривичних и прекршајних санкција Републике Српске садржан је у члану 10. Устава Републике Српске, према којем су грађани Републике Српске равноправни у слободама, правима и дужностима, једнаки пред законом и уживају исту правну заштиту људских права и слобода, у Амандману XXXII на члан 68. т. 5. и 10. Устава Републике Српске, према којем Република Српска обезбјеђује остваривање и заштиту људских права и слобода и уређује организацију, надлежност и рад државних органа у складу са Уставом и у члану 70. став 1. тачка 2. Устава, према којем Народна скупштина доноси законе, друге прописе и опште акте.

Програмом Народне скупштине Републике Српске за 2017. годину планирано је доношење овог закона.

Обрађивач је, у складу са чланом 41. став 1. тачка 5) и чланом 59. став 1. Правила за израду закона и других прописа Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 24/14), у образложењу навео разлоге због којих се приступило изради новог Закона о извршењу кривичних и прекршајних санкција Републике Српске. С тим у вези, наведено је да се доношењем овог закона врши усклађивање са новим кривичним и прекршајним законодавством Републике Српске, али и усклађивање са ратификованим међународним актима, првенствено са Стандардним минималним правилима УН-а о поступању са затвореницима (Менделина правила), Европским затворским правилима, Стандардима ЦПТ-а, као и препорукама Европског комитета за спречавање мучења и нечовјечног или понижавајућег поступања или кажњавања (ЦПТ).

Сходно наведеном, предметним законом уређује се оснивање и организација установа за извршење кривичних и прекршајних санкција, као посебних установа које оснива и укида Влада Републике Српске на приједлог министра, а које су у саставу и под непосредним надзором Министарства правде, као и категоризација установа према степену обезбјеђења. У вези с тим, прописује се да установе могу бити полуотвореног и затвореног типа, а организују се као казнено-поправни заводи и васпитно-поправни домови. Осим тога, Установе и посебна одјељења у саставу установа категоришу се и према полу лица, доби и врсти санкција које се извршавају. Такође, прописује се

извршење: казне затвора, казне дуготрајног затвора, казне затвора изречене у прекршајном поступку, мјера притвора, условни отпуст, као и извршење мјере безбједности обавезно психијатријско лијечење и чување у здравственој установи и лијечење од зависности. Исто тако, лицима која издржавају казну затвора омогућава се и радно ангажовање у оквиру привредне јединице у установи и ван установе, као и образовање затвореника, обезбјеђује се здравствена заштита, организација и кориштење слободног вријемена, као и услови за одобравање погодности које се користе ван установе.

Републички секретарија за законодавство размотрио је предметни закон и у складу са својим овлаштењима, не упуштајући се у цјелисходност понуђених законски рјешења, скренуо пажњу обрађивачу на обавезу примјене Правила за израду закона и других прописа Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 24/14). У том смислу скренута је пажња обрађивачу на структуру и систематику Закона. Такође, у циљу побољшања текста Закона и додатног усаглашавања са правним системом Републике Српске обрађивачу Закона је сугерисано да надлежности инспектора, који врше надзор над радом казнено-поправних установа усагласе са Законом о управној инспекцији и Законом о инспекторату, што је обрађивач прихватио и уградио у текст Закона. Осим тога, имајући у виду одредбе Закона о републичкој управи, обрађивачу Закона је указано и на статус установа за извршење кривичних и прекршајних санкција. Исто тако, указано је и на статус привредних јединица унутар установа, будући да се према предложеном рјешењу уписују у судски регистар, чиме стичу својство правног лица.

Обрађивач је у образложњу Закона навео да је поступио у складу са чланом 37. став 1. тачка њ) Пословника Владе Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 10/09), те т. 4. и 15. Смјерница за поступање републичких органа управе о учешћу у јавности и консултацијама у изради закона („Службени гласник Републике Српске“, бр. 123/08 и 73/12), и утврдио да је Закон од интереса за јавност.

Имајући у виду да би одредбе предметног закона могле бити од интереса за друга министарства, сматрамо да се у складу са чланом 17. став 1. тачка з) Пословника о раду Владе Републике Српске, потребно је прибавити мишљење ресорних министарстава управе и локалне самоуправе, рада и борачко-инвалидске заштите, индустрије енергетике и рударства, унутрашњих послова, здравља и социјалне заштите и финансија.

С обзиром на значај материје која се уређује предметним законом и да је у питању Нацрт закона, мишљења смо да се Нацрт закона о извршењу кривичних и прекршајних санкција Републике Српске може на разматрање.

III УСКЛАЂЕНОСТ СА ПРАВНИМ ПОРЕТКОМ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

Према мишљењу Министарства за економске односе и регионалну сарадњу Републике Српске, број 17.03-020-2570/17 од 13. новембра 2017. године, а након увида у прописе ЕУ и анализе одредаба Нацрта закона о извршењу кривичних и прекршајних санкција Републике Српске ниј еустановљено да ЕУ *acquis* садржи обавезујуће секундарне изворе који су релевантни за предмет уређивања достављеног нацрта због чега у Изјави о усклађености стоји оцјена „непримјењиво“.

IV РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Програмом рада Народне скупштине Републике Српске и Владе Републике Српске за 2017. године предвиђена је израда Закона о извршењу кривичних и прекршајних санкција Републике Српске.

Потреба за израду овог закона садржана је, између осталог, због усклађивања досадашњег система извршења кривичних санкција са новим кривичним и прекршајним законодавством Републике Српске, усклађивања са појединим одредбама Закона БиХ о извршењу кривичних санкција, притвора и других мјера, отклањања извјесних потешкоћа и нејасноћа у реализацији ранијих законских рјешења, примјена позитивних искустава стечених у пенолошкој пракси које је било неопходно уградити у законске оквире али и усклађивања са ратификованим и релевантним међународним актима, првенствено са Стандардним минималним правилима УН-а о поступању са затвореницима (Менделина правила), Европским затворским правилима, Стандардима ЦПТ-а као и препорукама Ервопског комитета за спречавање мучења и нечовјечног или понижавајућег поступања или кажњавања (ЦПТ) након посјета Босни и Херцеговини током 2015. године.

Тако се предложеним законским рјешењем прописује начин извршења казне затвора изречене у кривичном и прекршајном поступку, казне дуготрајног затвора, притвора, рада у јавном интересу, мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи и обавезног лијечења од зависности, кривичне санкције које изрекну страни судови као и организација и рад установа за извршење кривичних санкција и радно правни статус запослених у установама за извршење кривичних и прекршајних санкција а одредбе овог закона примјењиваће се на сва лица која се налазе у казнено-поправним установама Републике Српске, ако другим законом није другачије прописано.

Потреба за доношењем овог закона је и због тога што је једино законом могуће успоставити осјетљиву равнотежу између потребе да се друштво заштити од криминала и лица која се баве криминалом, а да се са друге стране испоштују међународни стандарди у области људских права затвореника (нарочито по документима Уједињених нација и Европској конвенцији о основним људским правима и слободама), као и уставне гаранције ових права.

Модел овог закона је у основи инспирисан законодавством из окружења и неких високоразвијених земаља Европе, али коригован и прилагођен нашим условима.

V ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПРЕДЛОЖЕНИХ РЈЕШЕЊА

У Глави I (чл. 1. до 12) прописује се извршење казне затвора изречене у кривичном и прекршајном поступку, казне дуготрајног затвора, притвора, рада у јавном интересу, мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи и обавезног лијечења од зависности, кривичне санкције које изрекну страни судови као и организација и рад Установа за извршење кривичних санкција и радно правни статус запослених у Установама. Такође, прописано је да се одредбе овог закона примјењују на сва лица која се налазе у казнено-поправним установама Републике Српске ако другим законом то другачије није прописано, сврха извршења кривичних и прекршајних санкција (у даљем тексту: санкције), лица према којима се извршавају санкције, услови за извршење санкција, унапређивање система извршења санкција, евиденције о лицима према којима се извршавају санкције, правило одвојености извршавања санкција по полу и узрасту и значење израза у овом закону. У

том смислу сврха извршења санкција је спровођење правоснажних извршних судских одлука, заштита друштва од вршења кривичних дјела и издвајање учинилаца кривичних дјела из друштвене средине у циљу њиховог преваспитања, лијечења и оспособљавања, а лица према којима се извршавају санкције задржавају сва права која им законски нису одузета правоснажном пресудом или рјешењем којом је изречена казна затвора, а лишавaju се или ограничавају одређених права само у мјери која одговара природи и садржини санкције. Лица према коме се извршава санкција не смије бити стављено у неравноправан положај због расе, боје коже, пола, језика, вјере, политичких или других увјерења, националног или социјалног поријекла, имовног стања, образовања, друштвеног положаја или другог личног својства. Ради праћења, проучавања и унапређења система извршења кривичних санкција, министар правде може основати стручни савјет из реда представника научних установа, судова, органа управе, стручних удружења, других институција и појединаца који се баве питањима васпитања и криминалитета. С циљем међусобне сарадње, информисања, договарања и прикупљања релевантних података, Установе и других органи за извршење санкција дужни су да воде прописане евиденције о лицима према којима се извршавају санкције, притвор и друге мјере.

У Глави II (чл. 12. до 29) прописују се одредбе о оснивању и организацији установа, руковођење установама, службе у установи, радни односи, права по основу рада, дисциплинска одговорност радника у установи, посебне одредбе о служби обезбјеђења, чување службене тајне и информисање. Установе су посебне установе и под непосредним надзором Министарства правде, а оснива их и укида Влада Републике Српске на приједлог министра. Установе према степену обезбјеђења могу бити полуотвореног и затвореног типа а организују се као казнено-поправни заводи и васпитно-поправни домови. Установе и посебна одјељења у саставу установа категорисане су према полу лица која извршавају санкције, старосној доби и врсти санкција које се извршавају. Прописано је да установом руководи директор завода кога поставља и разрешава министар правде на основу јавног конкурса, а установе затвореног типа могу имати замјеника директора кога такође поставља и разрешава министар правде на основу јавног конкурса. Службом установе руководи помоћник директора кога распоређује директор установе уз сагласност министра, изузев помоћника руководиоца Установе за здравствену службу кога поставља руководилац Установе, уз сагласност министра, на основу јавног конкурса на период од пет година. Службе у установи су: служба обезбјеђења, служба третмана, здравствена служба, привредно-инструкторска служба и служба за правне, финансијске и опште послове.

У глави III (чл. 29. до 65) прописује се да се радни однос у установама заснива на неодређено вријеме путем јавног конкурса, а изузетно радни однос се може засновати без јавног конкурса и на одређено вријеме, ради замјене одсутног радника до његовог повратка, привремено повећаног обима посла који са прекидима или без прекида може трајати најдуже 24 мјесеца уз сагласност министра. Да би лице засновало радни однос у установи мора испуњавати опште и посебне услове прописане овим законом. Због посебних услова рада и природе посла, на којима раде овлашћена службена лица министарства и установа, министар посебних актом утврђује радна мјеста на којима се стаж осигурања рачуна у увећаном трајању од највише 16 мјесеци за 12 мјесеци ефективног стажа. Због потребе посла или повећаног обима посла министар може привремено упутити запослено лице у другу установу без његове сагласности најдуже шест мјесеци у току једне године, а уз његову сагласност најдуже 12 мјесеци. Ради осигуравања ефикасног начина процјене рада, уочавања недостатака у раду и признавања истакнутог рада, запослени у установи се оцјењују једном годишње. Директора и замјеника директора установе оцјењује министар или помоћник министра

а помоћнике директора установе и руководиоце посебних одјељења оцјењује директор установе. Остале запослене у установи оцјењује помоћник директора установе. У члановима 42. и 43. овог закона таксативно су наведени разлози за разрешење директора и замјеника директора установе, а чланом 44. прописан су разлози за престанак радног односа запосленог установи. За учињене повреде радних обавеза и дужности које могу бити лакше и теже, запослени у установи дисциплински су одговорни и може им се за лакшу повреду изрећи мјера укор или новчана казна у износу до 15 % од мјесечне плате запосленог у трајању до три мјесеца, а за тежу повреду може им се изрећи новчана казна у висини од 20 до 30 % мјесечне плате у трајању од једног до шест мјесеци или мјера престанка радног односа. Ближе одредбе о покретању и вођењу дисциплинског поступка за утврђивање повреда радних обавеза, као и одредбе о застарјелости утврдиће се правилником о дисциплинској одговорности запослених у Установама који доноси министар. У овој глави такође се прописују одредбе о лицу које се први пут прима у службу обезбјеђења, да се прима као приправник на основу јавног конкурса, да није старији од 27 година, да има средњу стручну спрему четвртог степена образовања и да испуњава здравствене и психофизичке услове. За приправника у служби обезбјеђења, на радна мјеста за која је предвиђена виша или висока стручна спрема, може се примити и лице које је старије од 27, а млађе од 30 година старости. Такође, директор установе уз сагласност министра или ресорног помоћника из састава службе обезбјеђења оснива посебно обучену и опремљену јединицу ради одржавања реда и безбједности установе. Сви запослени у установама дужни су чувати службену тајну, а обавеза чувања службене тајне траје и по престанку радног односа у установи.

У Глави IV (чл. 65. до 72) прописују се одредбе о надзору над радом установа који је у надлежности Министарства а врши га Одјељење за надзор над радом установа путем овлашћених службених лица – инспектора, а по посебном овлашћењу министра и начелник Одјељења за надзор. У вршењу стручног надзора могу се ангажовати научне и стручне установе, као и појединци. У извршавању задатака инспекцијског надзора, инспектор је независан и предузима радње на основу овог закона и других прописа. О извршеном надзору инспектор сачињава записник који се доставља министру, ресорном помоћнику и директору установе. Рјешењем инспектора директор установе је дужан да поступи по наложеним мјерама и датим роковима и о томе писмено обавијести Министарство. На наложене мјере и дате рокове у извјештају о извршеном инспекцијском надзору директор установе има право приговора министру у року од осам дана од дана пријема рјешења. Рјешење министра на приговор је коначно. Чланом 70. прописано је да у циљу надзора над заштитом и стањем људских права и услова у којима се извршавају кривичне и прекршајне санкције, Народна скупштина Републике Српске може именовати Независну комисију. Комисија је независна у свом раду и надлежни органи и институције су дужни да Комисији обезбиједи све податке од значаја за њен рад. Комисија се састоји од пет чланова – експерата из правне или друге сродне области, који познају проблеме извршења кривичних и прекршајних санкција а нису запослени у институцијама у којима се извршавају кривичне и прекршајне санкције нити у Министарству правде. Комисија се именује на период од пет година, доноси Пословник о свом раду, подноси годишњи извјештај о раду и доставља га Народној скупштини Републике Српске и Министарству правде.

У Глави V (чл. 72. до 155) прописују се одредбе о извршењу казне затвора, упућивање затвореника на издржавање казне затвора, одлагања извршења казне затвора, пријем осуђених лица у установу, распоред и класификација, стандарди смјештаја, хигијенски услови, исхрана, одјећа и обућа, право на контакте са спољним свијетом, правна помоћ, бирачко право и задовољавање вјерских потреба, рад

затвореника и права по основу рада, привредне јединице, здравствена заштита затвореника, одбијање узимања хране-штрајк глађу, тестирање на заразне болести, алкохол и опојна средства, образовање затвореника, слободно вријеме затвореника, погодности и услови за одобравање погодности које се користе ван установе, процјена ризика, обавезан надзор и надзор ван обавезног надзора затвореника, мјере забране, ограничења и извршење мјера забране, премјештај затвореника, прекид издржавања казне затвора, дисциплинска и материјална одговорност затвореника, мјере за одржавање реда и безбједности, посебне мјере за одржавање реда и безбједности, мјере принуде и примјена мјера принуде, употреба ватреног оружја и поступање приликом бјекства. У том смислу упућивање осуђеника и кажњеника на издржавање казне затвора врши основни суд на чијем подручју затвореник има пребивалиште, односно боравиште. Затвореници се на издржавање казне затвора упућују у складу са Правилником о критеријима за упућивање затвореника на издржавање казен затвора којег доноси министар правде. Посебно су прописани случајеви за упућивање на издржавање казне затвора када је мјесто пребивалишта или боравишта осуђеног и кажњеног непознато, или је његово пребивалиште или боравиште у иностранству или је осуђен у одсутности или ако је мјесто пребивалишта или боравишта осуђеног на подручју другог ентитета, а суд ентитета се огласи ненадлежним за упућивање те ако је пресуду донио инострани суд а која је призната пресудом надлежног суда Републике Српске. Суд позива осуђеног који се налази на слободи и издаје му упутни акт као и возну карту ако за одлазак треба користити превозна средства јавног саобраћаја. Осуђеном који се налази на слободи може се на његову молбу одложити извршење казне затвора у случајевима наведеним у члану 78. овог закона о чему рјешава предсједник суда надлежног за извршење. Осуђена лица се примају у установу на основу упутног акта надлежног суда и по пријему утврђује се његов идентитет, упис у пријемну књигу а према процјени љекара установе може се извршити РТГ снимак плућа, основно лабораторијско тестирање и тестирање на HCV, HIV, HBS и антиген. Пријем осуђених лица у установу, распоред и класификација врши се у складу са одредбама овог закона и Правилника о кућном реду за издржавање казне затвора и других прописа који се односе на права и дужности затвореника који су истим доступни током издржавања казне затвора. Сваком затворенику обезбјеђује се смјештај у заједничким просторијама за спавање а породиље и мајке које његују дјецу у току издржавања казне затвора, смјештају се одвојено од осталих затвореница. Затвореницима са посебним потребама обезбјеђује се смјештај примјерен врсти и степену њихових посебних потреба. Затвореницима-вјерским службеницима омогућава се ношење браде и косе у складу са вјерским прописима одређене конфесије. Установе су дужне да врђше редовну контролу хране, воде, личне хигијене затвореника те хигијене смјештаја, одјеће и постељине. Исхрана, одјећа и обућа затвореника прописује се Правилником о кућном реду за издржавање казне затвора. Затвореници имају право контактирања и дописивања са члановима породице без ограничења, право да примају посјету члана уже породице два пута у мјесецу, право на пријем пакетних пошиљки, подношења притужби и других поднесака било ком службенику установе, омбудсману, надлежном суду и адвокату по свом избору а ближе одредбе о поступању за притужбама и другим поднесцима прописују се Правилником о поступању са притужбама и другим поднесцима затвореника којег доноси министар. Затвореницима се обезбјеђује да буду у могућности да остварују своје бирачко право на изборима за све нивое власти те има право да задовољава своје вјерске потребе у складу са Правилником о кућном реду за издржавање казне затвора. Затвореницима способним за рад и која су пристала на радно ангажовање, Привредно –инструкторска служба омогућава и организује радно ангажовање и стручну обуку у радионицама и погонима

установе, економијама и фармама, које се остварује у оквирима привредне јединице у установама и ван установе. Затвореници који раде у оквиру привредне јединице и на другим режијским пословима имају право на накнаду. Такође, затвореницима током издржавања казне затвора обезбјеђује се здравствена заштита а трошкове лијечења сноси установа осим ако је до нарушавања здравља дошло самоповређивањем. Затвореници за вријеме трудноће, порођаја и материнства обезбјеђује се стручна љекарска нега а затвореница-мајка може задржати дијете до навршене двије године живота дјетета. Затвореник који за вријеме издржавања казне затвора душевно оболи или показује тешке психичке сметње смјешта се у специјализовану здравствену установу – Завод за форензичку психијатрију Соколац. У случају смрти затвореника, установа је дужна без одлагања обавијестити надлежно тужилаштво, брачног друга или другог члана уже породице, суд који је осуђеног упутио на издржавање казне и матичара надлежног по мјесту сједишта установе или по мјесту гдје је наступила смрт лица. Одредбом члана 132. и члана 133. прописан је поступак према затворенику у случају одбијања узимања хране – штрајк глађу. Основно и средње стручно образовање затвореника може се организовати у складу са важећим прописима из области образовања а малољетна и млађа пунољетна лица имају право на основно и средње образовање до нивоа четвртог степена. У оквиру слободног времена у установи организују се слободне активности као допунски облик општег и средњег стручног образовања, ради стицања позитивних навика за рационално коришћење слободног времена. За добро понашање и залагање на раду, као и активно учешће у реализацији програма поступања, затвореницима се могу одобравати погодности које се користе у кругу установе и погодности које се користе ван установе. Погодности одобрава директор установе или лице које овласти. Погодности које се користе у кругу установе прописују се Правилником о кућном реду за издржавање казне затвора а погодности које се користе ван установе прописане су Правилником о класификацији и рекласификацији затвореника. Затворенику који користи погодности ван установе могу се одредити мјере забране и ограничења током коришћења погодности. Затвореницима након издржане $\frac{1}{2}$ издржане казне затвора може се одобрити премјештај из једне у другу установу о чему одлучује министар или ресорни помоћник а када то захтјевају разлози безбједности или због организације извршења казне затвора, директор установе може министру поднијети приједлог за премјештај из једне у другу установу. Такође, дата је и могућност да директор установе уз писмену сагласност затвореника, због безбједности или због организације извршења казне затвора, може министру поднијети приједлог за премјештај на издржавање казне затвора у други ентитет у којем затвореник има пребивалиште, односно боравиште. Рјешење о премјештају доноси министар након прибављене сагласности министра правде ентитета у који се затвореник премјешта. У одређеним случајевима наведених у члану 152. на молбу затвореника, министар или лице кога овласти посебним овлашћењем може рјешењем одобрити прекид издржавања казне затвора у Установама. Такође, у случајевима тешких акутних болести, уз сагласност затвореника и на иницијативу здравствене службе, директор установе може предложити прекид издржавања казне затвора за обољелог затвореника – док болест траје, с тим да се сваких 90 дана преиспитује донесено рјешење. У случају одређивања притвора за друго кривично дјело, суд који је одредио притвор обавезан је донијети рјешење о прекиду издржавања казне затвора. Уколико је притвор за друго кривично дјело одредио суд са сједиштем ван територије Републике Српске а није донио рјешење о прекиду издржавања казне затвора, рјешење о прекиду издржавања казне за вријеме док траје притвор доноси министар или помоћник министра.

У глави VI (чл. 155 до 167) прописује се да се за учињене лакше и теже дисциплинске прекршаје затвореницима се могу изрећи дисциплинске казне опомена, писмени укор, одузимање погодности и упућивање у самицу до 20 дана у складу са Правилником о дисциплинској одговорности затвореника којег доноси министар.

У глави VII (чл. 167 до 185) прописује се да се у циљу одржавања реда и безбједности у установи, према затворенику се могу примијенити посебне мјере (појачани надзор, одузимање и привремено задржавање ствари чије је држање допуштено, тестирање на заразне болести, алкохол и опојна средства, издвајање у просторију без опасних ствари, смјештај у медицинску просторију са интензивним надзором, смјештај у одјелење појачаног надзора и интензивног програмом поступања и усамљење) и мјере принуде (употреба физичке снаге, везивање, употреба гумене палице, употреба службених паса, употреба шмркова са водом, употреба хемијских средства, употреба електромагнетног/електроничког несмртоносног оружја – тасер, употреба кинетичког несмртоносног оружја – гумени метак и употреба ватреног оружја. Припадници службе обезбјеђења дужни су без одлагања предузимати радње да затвореника онемогући у бјекству а циљу непосредног хватања одбјеглог лица, припадник службе обезбјеђења и без наредбе надлежног суда о претресању, може ући у туђи стан и остале просторије и по потреби извршити претрес у мјери у којој је потребно да се пронађе и лиши слободе одбјеглог затвореника и да се послужи саобраћајним средствима и средствима везе која су му доступна. У случају бјекства затвореника, установа одмах обавјештава орган унутрашњих послова у сједишту установе, орган унутрашњих послова у мјесту пребивалишта, односно боравишта затвореника и Граничну полицију БиХ ради предузимања мјера проналажења, хватања и привођења одбјеглог. Бјекством се сматра и свако самовољно удаљење из установе, недолазак на вријеме са одобреног коришћења погодности ван установе, недолазак на вријеме са одобреног прекида издржавања казне, самовољно удаљење са лијечења у здравственој установи и нејављање у установу након опозива условног отпуста.

У Глави VIII (чл. 185. до 196) прописују се одредбе о условном отпусту и отпуштању затвореника. Ради подстицања личних напора затвореника за укључивање у живот на слободи, за која се основано може очекивати да више неће чинити кривична дјела и да је казна затвора постигла сврху кажњавања, исти се могу условно отпустити у складу са одредбама Кривичног законика и овог закона. О условном отпусту затвореника који се налази на издржавању казне затвора у установама Републике Српске као и затвореника која се по правоснажним пресудама судова Републике Српске налазе на издржавању казне затвора у установама Федерације Босне и Херцеговине рјешава Комисија за условни отпуст коју именује министар. Комисија за условни отпуст састоји се од пет чланова у коју улазе представник Министарства, судија Врховног суда Републике Српске, те три независна члана из релевантне стручне области. О условном отпусту рјешава се по молби затвореника или на приједлог директора установе. Иницијативу за подношење приједлога за условни отпуст може да поднесе и лекар установе након сагледавања здравственог стања затвореника, ако теже или акутно здравствено стање затвореника на то указује или ако медицинска процјена указује на немогућност излечења, односно лошу здравствену прогнозу затвореника. Установа уз приједлог или молбу, доставља Комисији податке о постигнутом степену преваспитања и друге податке о затворенику који могу бити од значаја за одлуку Комисије, као и мишљење о оправданости молбе. Затвореник који се налази на издржавању казне затвора, а против којег се води други кривични поступак, до окончања поступка и доношења правоснажности пресуде не може подносити молбу за условни отпуст нити установа може подносити приједлог Комисији за условни отпуст. У случају одбијања приједлога или молбе за условни отпуст, нови приједлог или молба

не може се поднијети прије истека четири мјесеца ако се ради о казни затвора до двије године, односно шест мјесеци, ако се ради о казни затвора од двије и више година, рачунајући од дана коначности рјешења. Затвореник којем је одобрен условни отпуст обавезан је да се за вријеме трајања условног отпуста сваких 15 дана јавља полицијског станици надлежној по мјесту пребивалишта, односно боравишта затвореника, а која у случају нејављања у одређено вријеме о томе обавјештава установу. За вријеме трајања условног отпуста затворенику није дозвољено напуштање територије Републике Српске, односно Босне и Херцеговине, осим када су у питању страни држављани или лица без држављанства, а који немају стално мјесто боравишта у Републици Српској, односно Босни и Херцеговини. Изузетно, на молбу затвореника а уз образложен приједлог установе министар може рјешењем одобрити напуштање територије Републике Српске, односно Босне и Херцеговине у случајевима када се ради о лијечењу затвореника или ужег члана његове породице, а које није могуће спровести у здравственим установама Републике Српске, односно Босне и Херцеговине. Установа у којој је затвореник до дана отпуштања на условни отпуст издржавало казну затвора обавезна је да у сарадњи са органом из става 1. овог члана прати реализацију и остварење сврхе условног отпуста. Ако затвореник од дана доношења рјешења Комисије којим се одобрава условни отпуст до дана отпуштања на условни отпуст учини тежи дисциплински прекршај, директор установе дужан је одмах поднијети приједлог за опозив рјешења о условном отпусту. Ако се затвореник за вријеме трајања условног отпуста не придржава обавеза прописаних чланом 189. овог закона, почини прекршај са елементима насиља за које је предвиђена или изречена казна затвора, учини кривично дјело за које је подигнута оптужница и у другим случајевима када се процјени да је то оправдано, на приједлог директора установе, Комисија за условни отпуст може извршити опозив рјешења о условном отпусту или изрећи опомену. На рјешење о опозиву условног отпуста затвореник може изјавити жалбу министру у року од три дана од дана пријема рјешења која не задржава извршење. Такође, затвореник који је током издржавања казне затвора испољавао примјерно понашање и владање, залагао се на раду и активно учествовао у процесу преваспитања, који није дисциплински кажњаван због тежих дисциплинских прекршаја, а издржао је најмање 4/5 казне затвора, на обједињени приједлог служби третмана, обезбјеђења и привредно-инструкторске службе може се пријевремено отпустити са издржавања казне затвора највише три мјесеца прије истека казне, о чему одлучује директор установе. Затвореник се отпушта из установе оног дана када му казна затвора редовно истекне, кад му почне тећи условни отпуст, када је по рјешењу директора установе пријевремено отпуштен и на основу рјешења о амнестији или одлуке о помиловању. Прије отпуштања са издржавања казне затвореника прегледа љекар установе и налаз уписује у здравствени картон које потписује лице које се отпушта. Затвореник које се отпушта са издржавања казне а који нема довољно средстава на свом новчаном депозиту има право на плаћени превоз до мјеста пребивалишта, односно боравишта, а ако је странац до граничног прелаза, уколико посебним прописима није другачије одређено. Трошкове превоза сноси установа из које се затвореник отпушта уколико затвореник нема довољно новчаних средстава на депозиту. Ако је затвореник у вријеме отпуштања са издржавања казне тешко болесно или је усљед болести неспособан за путовање, установа га смјешта у најближу здравствену установу ради лијечења. Ако затвореник нема средстава да плати трошкове лијечења, а обољење је настало за вријеме издржавања казне затвора, трошкове лијечења за првих мјесец дана сноси установа из које је затвореник отпуштен, а након тога примјењују се општи прописи о здравственој заштити. Затворенику које је издржало казну затвора, при отпуштању издаје се отпусни лист у којем се поред основних података о затворенику наводи вријеме и основ отпуштања са

издржавања казне, као и обавеза да се пријави органу унутрашњих послова надлежном по мјесту пребивалишта, односно боравишта. Затворенику које се отпушта на условни отпуст, издаје се отпусни лист у којем се поред његових основних података и података о времену и основу отпуштања наводе и обавезе прописане чланом 189. став 1. и став 2. овог закона. О отпуштању затвореника установа обавјештава, суд који је затвореника упутио на издржавање казне затвора, суд који је изрекао првостепену пресуду, орган унутрашњих послова и орган социјалне заштите надлежног по мјесту боравишта, односно пребивалишта. Када су у питању страни држављани, о датуму отпуштања установа, у року од 30 дана прије истека казне, обавјештава надлежну службу за послове са странцима у Министарству безбједности Босне и Херцеговине, у складу са прописом којим се регулишу кретање и боравак странаца у Босни и Херцеговини. О датуму отпуштања са издржавања казне затвора лица без држављанства установа, у року од 30 дана прије истека казне, обавјештава представника међународне организације која штити интересе лица без држављанства. Затворенику се при отпуштању предају све ствари, предмети и новац који су били на чувању у установи. У случају да затвореник нема рубље, одијело и обућу, а ни средстава да их набави, установа их обезбјеђује без накнаде.

У Глави IX (чл. 196. до 199) прописује се да се казна дуготрајног затвора извршава се у установи затвореног типа, класификују се у посебне васпитне колективе, с тим да на једног васпитача долази до 20 затвореника. Затвореници која издржавају казну дуготрајног затвора не могу бити радно ангажована на пословима који се изводе ван круга установе, док не почну користити погодности које се користе ван круга установе. Затвореницима која издржавају казну дуготрајног затвора може се вршити контрола писама и телефонских разговора, о чему мора бити упознат затвореник.

У Глави X (чл. 199. до 204) прописује се да се извршење казне затвора изречене у прекршајном поступку извршава у посебном одјељењу установе према мјесту пребивалишта, односно боравишта лица према коме је казна изречена. Жене којима је изречена казна затвора у прекршајном поступку на издржавање казне упућују се у установу за жене. За упућивање лица кажњеног у прекршајном поступку на издржавање казне затвора надлежан је суд према пребивалишту, односно боравишту кажњеног. Ако кажњени нема пребивалиште на подручју у надлежности суда који је донио првостепено рјешење, суд ће правоснажно и извршно рјешење доставити суду надлежном према пребивалишту, односно боравишту кажњеног. Ако је лице кажњено у прекршајном поступку страни држављанин, или је лице које нема стално пребивалиште на територији Републике Српске, надлежан за упућивање на издржавање казне је суд који је донио рјешење у првом степену. Извршење казне затвора изречене у прекршајном поступку може се одгодити из истих разлога као и извршење казне затвора изречене у кривичном поступку. Кажњеној жени у трећем мјесецу трудноће и кажњеној мајци која има дијете млађе од годину дана, извршење казне се одгађа док дијете не наврши годину дана а у осталим случајевима одлагање извршења казне може трајати најдуже до 60 дана. Извршење казне затвора изречене у прекршајном поступку изузетно се може прекинути до десет дана, на начин и према поступку утврђеним овим законом. Лице које издржава казну затвора у трајању до 15 дана, отпушта се са издржавања казне посљедњег дана истека казне а лице које издржава казну затвора дужу од 15 дана, отпушта се оног дана када му казна редовно истиче, а ако посљедњи дан издржавања казне пада у нерадни дан, кажњени се отпушта посљедњег радног дана који претходи том дану. На лица којима је у прекршајном поступку изречена казна затвора не примјењују се одредбе из члана 192. овог закона.

Глава XI (чл. 204. до 217) прописује извршење мјере притвора по рјешењима надлежних судова извршава се на начин да се мјера притвора извршава у посебном

одјељењу установе – притворској јединици, по одредбама овог закона које се односе на извршење казне затвора, уколико одредбама члана од 204. до 217. овог закона није другачије одређено. У поступању са притвореним лицима примјењују се одговарајуће одредбе Закона о кривичном поступку и одредбе овог закона. На захтјев тужиоца и ако је то у интересу правде, суд може наредити да се ограничи одређена права притвореника. У притворску јединицу може се примити лице против кога је надлежни суд донио рјешење о одређивању притвора а уз рјешење о одређивању притвора установи се доставља и писмени налог за пријем притвореника. Непосредно по пријему у установу врши се љекарски преглед притвореника, исти се упознаје са Правилником о кућном реду за извршење мјере притвора и другим правима и дужностима за вријеме примјене мјере притвора. Притвореници који су заједно учествовали у извршењу кривичног дјела смјештају се у одвојене просторије. Притвореници у установи бораве под истим условима као и осуђена лица по питању смјештаја, исхране, здравствене заштите, примјене мјера принуде, посебних мјера за одржавање реда и безбједности и накнаде за причињену штету за вријеме примјене мјере притвора. У случају потребе чувања притвореника за вријеме боравка ван установе по било ком основу, обезбјеђење врши судска полиција. Из разлога безбједности или ако је то у интересу вођења кривичног поступка, притвореник се може премјестити из притворске јединице једне у притворску јединицу друге установе а спровођење врши судска полиција. Притвореник се може радно ангажовати у погонима и радионицама привредне јединице које се налазе у кругу установе, уз прибављену сагласност надлежног суда, има право на накнаду и друга права по основу рада која у складу са овим законом припадају затвореницима. У случају смрти притвореника установа одмах обавјештава надлежно тужилаштво, најближе сроднике, надлежни суд, Министарство и матични уред и даље поступа према упутама надлежног суда. Ако за вријеме извршења мјере притвора притвореник учини дисциплински или било који други прекршај, установа о томе обавјештава суд који води поступак. Отпуштање притвореника из установе врши се по основу рјешења о укидању притвора надлежног суда или истеком времена за које је притвор одређен. Надзор над извршењем мјере притвора врши предсједник надлежног суда у складу са одредбама Закона о кривичном поступку. Притвореник који на основу одредаба Закона о кривичном поступку, на свој захтјев, прије правоснажности пресуде буде упућен на издржавање казне затвора изједначен је у правима и дужностима са другим затвореницима.

Правилником о кућном реду у установама за извршење мјере притвора, кога доноси министар ближе се утврђује нарочито: пријем и распоређивање притвореника, здравствено-хигијенске мјере и исхрана, примање посјета, дописивање, примање пошиљки и штампе, рад и понашање притвореника и одржавање реда и дисциплине, поступак у случају бјекства или смрти притвореника, спровођење притвореника и отпуштање и друга питања од значаја за извршење мјере притвора.

Глава XII (чл. 217. до 220) прописује да ако осуђени не плати новчану казну у року који је утврђен пресудом, суд који је донио пресуду у првом степену по службеној дужности покреће поступак за замјену новчане казне казном затвора. Ако осуђени уплати само један дио новчане казне, остатак новчане казне сразмјерно се претвара у казну затвора. У случају да затвореник током издржавања казне уплати остатак новчане казне, извршење казне затвора се обуставља. Рјешење о обустави казне затвора из става 3. овог члана доноси надлежни суд. Затвореник коме је новчана казна замијењена казном затвора у установи има исти положај у правима и дужностима као и друга лица на издржавању казне затвора, осим ако овим законом није другачије прописано. На лице коме је новчана казна замијењена казном затвора не примјењују се одредбе овог закона у вези са погодностима, условним отпустом и прекидом издржавања казне. Лице

се отпушта посљедњег дана истека казне. Новчана казна која је замијењена казном затвора извршава се према одредбама овог закона, ако посебним законом није другачије одређено.

Глава XIII (чл. 220. до 223) прописује да суд који је донио одлуку у првом степену покреће поступак за извршење казне рада у јавном интересу код Министарства. Министар доноси рјешење којим утврђује правне субјекте код којих се може извршавати рад у јавном интересу, сходно одредбама Кривичног законика. Приликом одређивања послодаваца код којих се извршава казна рада у јавном интересу, води се рачуна да то буду послови од јавног интереса у оквиру којих се може остварити сврха кривичне санкције. Са правним субјектом у који се осуђени упућује на обављање рада у јавном интересу закључује се уговор којим се ближе дефинишу мјесто рада, врста посла, радно вријеме, и друга питања битна за остваривање сврхе рада у јавном интересу. Рад у јавном интересу извршава се у мјесту пребивалишта, односно боравишта осуђеног лица а зависно од расположивих могућности, осуђено лице распоређује се на рад према његовим психофизичким способностима, стеченом стручном квалификацијом, као и жељи осуђеног да ради одређени посао. Надзор над радом осуђеног у јавном интересу врши Министарство у складу са чл. 64. до 69. овог закона а Правилник о врсти послова и условима рада у јавном интересу доноси министар.

Глава XIV (чл. 223. до 230) прописује извршење мјера безбједности. Мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи изречена уз казну затвора извршава се у посебној здравственој установи – Заводу за форензичку психијатрију Соколац. У Завод смјештају се и лица којима је у складу са Законом о кривичном поступку рјешењем надлежног суда одређен привремени смјештај у одговарајућу здравствену установу до окончања поступка за примјену мјере безбједности обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи. Мјера безбједности из става 1. овог члана изречена уз рад у јавном интересу или уз условну осуду, извршава се у посебној здравственој установи или у посебном психијатријском одјељењу здравствене установе коју одреди Министарство здравља и социјалне заштите. Према лицима која извршавају мјеру обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи могу се примијенити само она ограничења која су неопходна ради њиховог лијечења или ради одржавања реда и дисциплине. Упућивање лица на извршење ове мјере безбједности врши суд у складу са чланом 72. овог закона. Кад је мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи изречена уз казну затвора осуђени се прво упућује на извршење мјере безбједности. Послије завршеног лијечења осуђено лице, којем казна затвора још није истекла, надлежни суд упућује на издржавање преосталог дијела неиздржане казне затвора, у складу са одредбама Правилника о критеријима за упућивању затвореника на издржавање казне затвора. Вријеме проведено у установи за извршење мјере безбједности рачуна се као вријеме проведено на издржавању казне затвора. Посебна здравствена установа, односно Завод за форензичку психијатрију Соколац дужна је да најмање једном у години дана обавјештава установу и суд који је мјеру изрекао о здравственом стању лица према коме се мјера извршава. Извршење мјере безбједности обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи траје док не престану разлози због којих је изречена, а најдуже до истека изречене казне затвора или извршења рада у јавном интересу или истека времена провјеравања уз условну осуду. Кад се заврши лијечење, здравствена установа о томе обавјештава надлежни суд који је изрекао мјеру. Надзор у погледу организације и стручног рада установа из члана 226. став 1. овог закона врши Министарство здравља и социјалне заштите а надзор у погледу законитости извршавања мјере безбједности према лицима из чл. 125. и 226.

овог закона врши Министарство правде. О премјештају лица упућеног на обавезно психијатријско лијечење и чување у здравствену установу у другу здравствену установу, на захтјев лица према коме се мјера извршава или на приједлог здравствене установе, одлучује Министарство здравља и социјалне заштите уз сагласност надлежног суда. Када је мјера безбједности обавезног лијечења од зависности изречена уз казну затвора, осуђени се прво упућује на извршење мјере безбједности. Упућивање врши надлежни суд према мјесту пребивалишта, односно боравишта осуђеног, а ако се осуђено лице налази у притвору за упућивање је надлежан суд у сједишту установе у којој се притвор издржава. Ако је мјера безбједности обавезног лијечења од зависности изречена уз рад у јавном интересу или уз условну осуду, извршава се у одговарајућој здравственој установи коју одреди Министарство здравља и социјалне заштите уз сагласност надлежног суда. Ако се до истека казне затвора не заврши лијечење лица коме је изречена мјера безбједности обавезног лијечења од зависности, здравствена установа у којој се ова мјера извршава о томе обавјештава суд који је мјеру изрекао и орган социјалне заштите у мјесту пребивалишта, односно боравишта лица које се отпушта, како би се организовао његов прихват ради наставка лијечења. Послије завршеног лијечења осуђено лице, којем казна затвора још није истекла, надлежни суд упућује на издржавање преосталог дијела неиздржане казне затвора, у складу са одредбама Правилника о критеријима за упућивању затвореника на издржавање казне затвора. У случају опозива условне осуде извршење мјере безбједности обавезног лијечења од зависности проводи се у одговарајућој здравственој установи коју одреди Министарство здравља и социјалне заштите уз сагласност надлежног суда.

Глава XV (чл. 230. до 231) прописује да учиниоцу који је стар или изнемогао, тешко болестан, инвалидно лице, трудна жена и самохрани родитељ малољетне дјецe, ако се може очекивати да ће се и на тај начин постићи сврха кажњавања и ако је учинилац са тим сагласан, суд може одредити да се казна затвора у трајању до једне године може извршити и у просторима у којима осуђени станује у мјесту пребивалишта, односно боравишта. Осуђени којем је одређен кућни затвор не смије напуштати просторе у којима станује. У случајевима када осуђени прекрши забрану напуштања простора становања, суд може одредити да остатак казне затвора издржи у установи за извршење казне затвора. Наведена одредба овог закона примјењиваће се када се стекну материјалне и друге претпоставке за извршење.

Глава XVI (чл. 232. до 233) прописује да држављанин Босне и Херцеговине, односно Републике Српске може под условима предвиђеним међународним уговором и законима, односно под условом узајамности, у Босни и Херцеговини, односно Републици Српској издржавати казну затвора изречену од суда друге државе те да Босна и Херцеговина односно Република Српска омогућава страним држављанима, осуђеним на казну затвора, да казну издржавају у својој држави. Преузимање или уступање извршења казне затвора и премјештај затвореника обавља се у складу са Законом о међународној правној помоћи у кривичним стварима те у сарадњи са Министарством правде Босне и Херцеговине.

У Глави XVII (чл. 234. до 236) прописују се казнене одредбе. Новчана казна за прекршај за осуђена лица којима је изречена мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи или обавезног лијечења од зависности а које се у одређеном року не јави на извршење мјере. Такође, новчаном казном за прекршај казниће се одговорно лице, као и здравствена установа која поступи супротно одредбама овог закона.

У Глави XVIII (чл. 237. до 248) прописане су прелазне и завршне одредбе. Ступањем на снагу овог закона прописано је да ће се у року од шест мјесеци донијети подзаконска акта прописана овим законом те да ће се до усклађивања подзаконских

аката са овим законом примјењивати прописи донесени на основу важећег закона, уколико нису у супротности са овим законом. Ступањем на снагу овог закона установе у Републици Српској настављају са радом и то: казнено-поправни заводи у Фочи, Бањој Луци и Бијељини као казнено-поправни заводи затвореног типа и казнено-поправни заводи у Источном Сарајеву, Добоју и Требињу као казнено-поправни заводи полуотвореног типа. Такође, у установама се извршавају казне затвора и мјере притвора изречене од Суда Босне и Херцеговине и Суда Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине и на њих се примјењује Закон Босне и Херцеговине о извршењу кривичних санкција, притвора и других мјера и Закон о извршењу кривичних санкција, притвора и других мјера Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

Ступањем на снагу овог закона престаје да важи закон о извршењу кривичних санкција Републике Српске.

Министарство правде Републике Српске, Нацрт закона доставило је Министарству унутрашњих послова, Министарству рада и борачко инвалидске заштите, Министарству здравља и социјалне заштите, Министарству управе и локалне самоуправе ради давања приједлога, сугестија или мишљења. У том смислу, у овај Нацрт уграђене су примједбе и сугестије наведених органа које се односе на право приговора радника у вези са оцјењивањем, примједбе у вези са тежим или лакшим повредама радних дужности, примједбе у вези са заснивањем радног односа, као и разлоге у вези са престанком радног односа у установама.

VI УЧЕШЋЕ ЈАВНОСТИ И КОНСУЛТАЦИЈЕ У ИЗРАДИ ЗАКОНА

У складу са чланом 37. став 1. тачка њ) Пословника Владе Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 10/09), те т. 4. и 15. Смјерница за поступање републичких органа управе о учешћу у јавности и консултацијама у изради закона („Службени гласник Републике Српске“, бр. 123/08 и 73/12), обрађивач Нацрта закона о извршењу кривичних и прекршајних санкција Републике Српске утврдио је да је од интереса за јавност. Нацрт ће бити објављен на интернет страници Министарства (www.vladars.net), са роком од осам дана ради достављања примједба и сугестија.

VII ПРОЦЈЕНА УТИЦАЈА ЗАКОНА, ДРУГИХ ПРОПИСА И ОПШТИХ АКТА НА УВОЂЕЊЕ НОВИХ, ИЗМЈЕНУ ИЛИ УКИДАЊЕ ПОСТОЈЕЋИХ ФОРМАЛНОСТИ КОЈЕ ОПТЕРЕЂУЈУ ПРИВРЕДНО ПОСЛОВАЊЕ

Увидом у Мишљење Министарства за економске односе и регионалну сарадњу Републике Српске, број: 17.04-020-2736/17 од 29. новембра 2017. године констатује се слиједеће:

Нацрт закона о извршењу кривичних и прекршајних санкција Републике Српске и попуњени Образац о спровођењу скраћеног ПУП-а у припреми и изради нацрта/приједлога прописа, Министарство за економске односе и регионалну сарадњу констатује слиједеће:

Нацрт закона о извршењу кривичних и прекршајних санкција Републике Српске планиран је Програмом рада Народне скупштине Републике Српске за 2017.

У вези са постојећим стањем и проблемом и циљевима који се желе постићи доношењем закона, обрађивач је у дијелу „разлози за доношење закона“ правилно дефинисао проблем и циљеве.

У погледу процеса консултација, обрађивач наводи да је Нацрт закона објављен на интернет страници Министарства правде, те да је свим заинтересованим лицима

остављена могућност да и прије израде Нацрта закона доставе своја мишљења, приједлоге и сугестије у вези са примјеном закона.

У дијелу Обрасца који се односи на утврђивање опција за рјешење проблема, обрађивач је навео да се наведени циљеви могу остварити само регулаторном мјером, те се друге опције нису разматрале.

У вези са утицајем на пословно окружење, обрађивач је навео да Нацрт закона о извршењу кривичних и прекршајних санкција Републике Српске неће проузроковати додатна прилагођавања и усклађивања у вези са пословањем.

У вези са утицајем на јавни буџет, обрађивач наводи да се овим Нацртом закона прописује издавање службених легитимација и значки којом се доказује службена функција и право ношења оружја и униформе припадника служби обезбјеђења установе за извршење кривичних санкција, за шта је у Буџету Републике Српске потребно издвојити финансијска средства у износу од 20.000,00 КМ. Утицај на буџет може имати и могућност увођења интегралног информационог система са јединственом базом података који ће постати оперативан кад се за то стекну одговарајуће финансијске претпоставке.

У вези са утицајем на здравствени и социјални статус грађана, обрађивач наводи да се овим Нацртом закона предвиђа увођење највиших европских стандарда у погледу социјалне и здравствене заштите затвореника, као и новине у погледу мјеста извршења и трајања мјере безбједности обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи. Наиме, мјере безбједности обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи сада се извршава у посебној здравственој установи – Заводу за форензичну психијатрију Соколац, у коме је обезбијеђен бољи квалитет и услови за извршење поменуте мјере, а што утиче и на брже и ефикасније постизање сврхе ове кривичне санкције. Такође, одређивање да ова мјера може трајати и дуже од казне затвора уз коју се изриче омогућава бољу заштиту и већу сигурност свих грађана, јер се сада предвиђа да ова мјера безбједности може трајати све док постоје разлози због којих је изречена, невезано за трајање кривичних санкција уз које се изриче.

У вези са утицајем на животну средину, обрађивач наводи да Нацрт овог закона нема утицаја.

Када је у питању утицај на одрживи развој, обрађивач наводи да је Нацрт закона о извршењу кривичних и прекршајних санкција Републике Српске рађен на основу искустава и добрих пракси високо развијених земаља Европе, што је довело до тога да се приликом његове израде испуне највиши пенолошки стандарди који проистичу из међународно обавезујућих докумената УН-а и Савјета Европе.

Надлежни орган за примјену овог закона је Министарство правде Републике Српске. Одредбе Нацрта су усаглашене са одредбама Кривичног законика Републике Српске („Сл. гласник РС“ бр. 64/17) и Законом о прекршајима Републике Српске („Сл. гласник РС“, бр. 63/14, 36/15, 110/16, 100/17). Нацртом овог закона предвиђено је доношење подзаконских аката у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона. До доношења подзаконских аката предвиђених овим законом, примјењују се прописи донијети према одредбама Закона о извршењу кривичних санкција Републике Српске („Сл. гласник РС“, бр. 12/10, 117/11, 98/13 и 44/16), под условом да нису у супротности са овим законом.

Овим Нацртом не дефинишу се нове формалности нити укидање и/или измјена постојећих формалности.

Министарство за економске односе и регионалну сарадњу утврдило је да је обрађивач, приликом примјене скраћеног процеса процјене утицаја прописа, формално поступио у складу са методологијом прописаном у т. VI и VIII Одлуке о спровођењу процеса процјене утицаја прописа у поступку израде прописа.

VIII ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА И ЕКОНОМСКА ОПРАВДАНОСТ ДОНОШЕЊА ЗАКОНА

Одредбе овог закона које прописују издавање службених легитимација и значки којом се доказује службена функција и право ношења оружја и униформе припадника служби обезбјеђења установе из члана 57. став 2. и 3. овог закона изискују финансијска средства у износу од 20.000 КМ.

Министарство финансија, актом број: 06.04/020-2545-1/17 од 7. новембра 2017. године је сагласно са Нацртом закона.